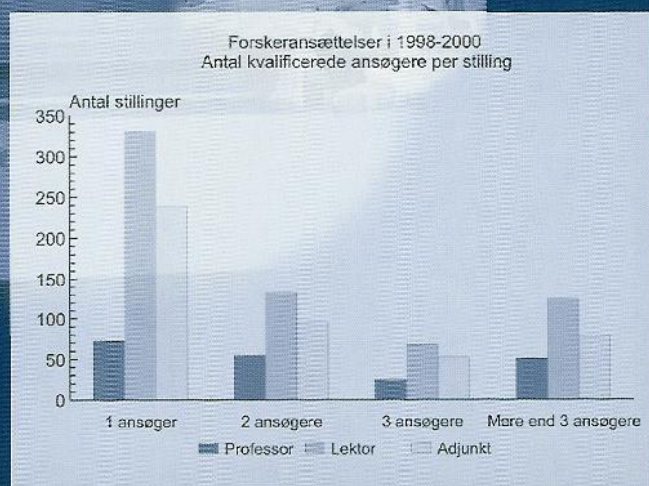
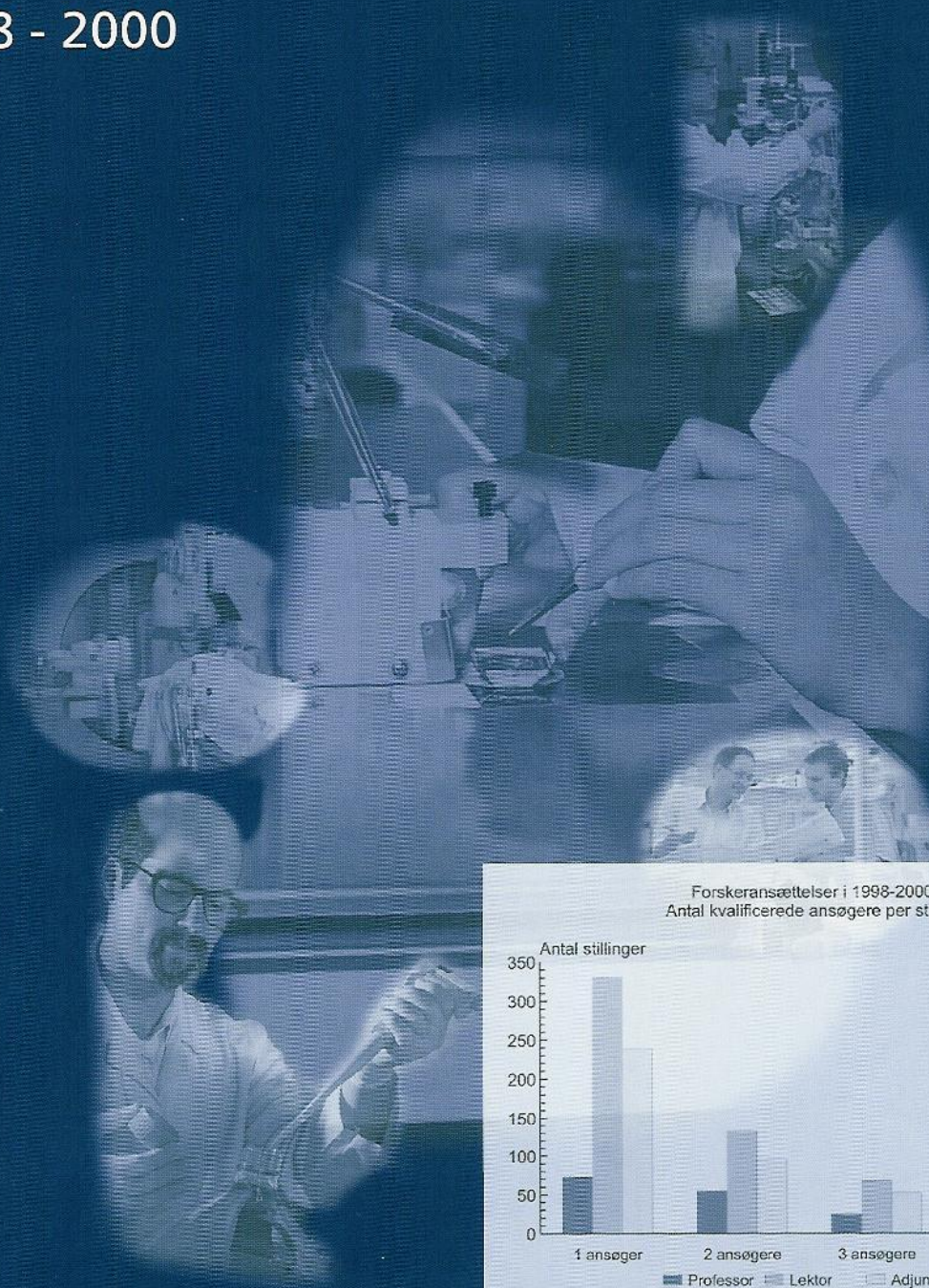

Bertel Ståhle

Forskere søges - ansøgere mangler

Forskerpersonale og forskerrekruttering
på danske universiteter

1998 - 2000

Bertel Ståhle

Forskere søges – ansøgere mangler

Forskerpersonale og forskerrekruttering
på danske universiteter
1998-2000

Forskere søges – ansøgere mangler

Forskerpersonale og forskerrekruttering på danske universiteter 1998-2000

Forfatter: Bertel Ståhle; E-mail: bertel.stahle@uni-c.dk

© UNI•C

ISBN 87-7252-258-5

Publikationen er udgivet af:

UNI•C

Vermundsgade 5

2100 København Ø

Tlf. +45 35 87 88 89

www.uni-c.dk

Tryk: Hvidovre Kopi

København 2003

Indholdsfortegnelse

Forord 5

1 Sammenfatning 7

- 1.1 Universitetspersonalets størrelse og sammensætning 7
- 1.2 Ansættelser i videnskabelige stillinger 8
- 1.3 Konkurrencen om stillingerne 9
- 1.4 Ansættelsesalder samt intern og ekstern rekruttering 11
- 1.5 Bedømmelsesudvalgene og tidsforbruget i ansættelserne 12

2 Universitetspersonalets størrelse og sammensætning 15

- 2.1 Det videnskabelige personale i år 2000 15
 - Forskerstabens omfang 15
 - Fordelingen på hovedområder og personalestrukturen 16
 - Karriereudsigter for lektorer og øvrige forskere 17
- 2.2 Udviklingen i personalebestanden 20
 - Væksten i forskerpersonalet 1995-2000 20
 - Professorstaben 1985-2000 20
 - Lektorer og forskningslektorer 21
 - Adjunkter og forskningsadjunkter 23
- 2.3 Forskerstabens kønsfordeling 26
 - Antallet af kvinder i forskerstabens 26
 - Forandringer i bestanden af kvinder og mænd i forskerpersonalet 1995-2000 27
- 2.4 Udviklingen i forskerstabens kønsfordeling...28
 - Kønsfordeling på hovedområdeniveau 29
 - Kønsfordelingen på institutionsniveau 30
- 2.5 Sammendrag 31

3 Ansættelser i universiteternes videnskabelige stillinger i 1995-2000 33

- 3.1 Forskerrekrutteringens omfang i 1995-2000 33
 - Ansættelser i ordinære stillinger 33
 - Fornyelsen i professor- og lektorstaben 34
 - Ansættelser i stillinger i den supplerende stillingsstruktur 37
- 3.2 Kønsfordelingen i rekrutteringen 1998-2000 38
 - Afgrænsninger 38
 - Kvinder og mænd i professor-, lektor- og adjunktansættelserne...38
 - Stillingsbesættelser uden kvindelige ansøgere 41
 - Stillingsbesættelser uden kvalificerede kvindelige ansøgere 43
 - Kønnenes konkurrence om stillingerne 44
 - Kønsfordelingen i ansættelserne, når både mænd og kvinder konkurrerer om stillingerne 46
- 3.3 Det kønsopdelte ansøgningstryk 49

3.4	Sammendrag om kønsfordelingen i rekrutteringen	51
4	Ansøgningsmønsteret og konkurrencen om stillingerne	55
4.1	Ansøgerfeltets størrelse og sammensætning	55
	Antallet af ansøgere og kvalificerede	55
	Udenlandske ansøgere	57
4.2	Konkurrencen om stillingerne	58
	Ansøgningstrykket	58
	Konkurrencen på hovedområdeniveau	61
	Konkurrencen på institutionsniveau...	62
4.3	Udenlandske ansøgers betydning	63
	Forskelle mellem hovedområderne	65
	Forskelle mellem institutionerne	65
4.4	Internationalt opslag	68
4.5	Sammendrag om konkurrencen om forskerstillingerne	70
5	Rekrutteringsalder og mobilitet blandt nyansatte universitetsforskere i 1998-2000	73
5.1	Rekrutteringsalderen	73
	Professorer	73
	Lektorer	73
	Adjunkter	74
5.2	De nyansattes mobilitet og baggrund	76
	Intern og ekstern rekruttering	76
	De nyansattes tidligere ansættelsessted	79
5.3	Sammendrag om de nyansattes alder og mobilitet	80
6	Bedømmelsesudvalgene og tidsforbruget i ansættelsesprocessen	81
6.1	Bedømmelsesudvalgets sammensætning	81
	Interne og eksterne medlemmer i bedømmelsesudvalgene	81
	Kønsfordelingen i bedømmelsesudvalgene	82
	Kønsfordelingen i bedømmelsesudvalgene og blandt ansøgerne	87
6.2	Tidsforbruget i ansættelsesforløbet	89
6.3	Sammendrag om forhold i ansættelsesprocessen	91
	Tabeloversigt	96
	Figuroversigt	100
	Appendiks Undersøgelsens datamateriale	102

Forord

UNI•C har i en årrække indsamlet oplysninger omkring besættelsen af videnskabelige stillinger og udviklingen i forskerstabens sammensætning på universiteterne i Danmark. Dataindsamlingen og de dertil hørende analyseopgaver har UNI•C varetaget på opdrag af universiteternes over tid varierende ressortministerium.

Den første heldækkende statistiske undersøgelse af det videnskabelige personales sammensætning og forskerrekrutteringen på de danske universiteter blev gennemført af UNI•C i 1992-1993 i forbindelse med en evaluering af Undervisningsministeriets forskerrekrutteringsplan 1984-1993.

Næste skridt i dataindsamlingen togs i begyndelsen af 1995, når Undervisningsministeriet på baggrund af en forespørgselsdebat i Folketinget i foråret 1994 om den kønsmæssige sammensætning af universiteternes forskerstab bad universiteterne, om at iværksætte en registrering af forskellige elementer i stillingsbesættelserne og forskerstabens udvikling i 1994-1996.

Siden 1996-1997 er dataindsamlingen ved institutionerne sket systematisk således, at den indsamlede ansættelsesstatistik nu omfatter samtlige forskeransættelser ved universiteterne i perioden 1995-2000. Det betyder, at der nu er opbygget en internationalt set unik statistik om de danske universiteters forskerrekruttering og forskerpersonale. Forhåbningen er, at statistikken i de kommende år kan udbygges løbende således, at udviklingen fremdeles skal kunne følges år for år.

Nærværende rapport analyserer forskeransættelserne i 1998-2000 og udviklingen i universiteternes forskerstab frem til udgangen af år 2000. Fokus i rapporten ligger på konkurrencen om forskerstillingerne og kønsfordelingen i forskerrekrutteringen i den sidste treårsperiode. Men rapporten præsenterer også oversigtligt udviklingen over tid, og eventuelle forandringer og tendenser i rekrutteringen belyses ved sammenligninger af de nyeste data med dataene for 1995-1997.

Ved fremlæggelsen af rapporten vil UNI•C benytte sig af lejligheden til at takke institutionerne for det gode samarbejde ved dataindsamlingen, som har gjort det muligt at tilvejebringe en statistik som afdækker og dokumenterer en række interessante forhold omkring rekrutteringen til dansk universitetsforskning, ansættelsesprocessen og udviklingen i personalesammensætningen ved universitetsinstitutionerne.

København, november 2002
UNI•C

1 Sammenfatning

1.1 Universitetspersonalets størrelse og sammensætning

Vækst i forskerstaben 1995-2000

Ved udgangen af år 2000 var der godt 1000 professorer, cirka 3700 lektorer og 1200 adjunkter i ordinære og supplerende stillinger på universitetsinstitutionerne i Danmark. Professor-, lektor- og adjunktstaben er i den sidste halvdel af 1990'erne vokset med godt 20 %, fra cirka 4900 til næsten 6000 personer.

Efter en stagnationsperiode fra midten af 1980'erne til midten af 1990'erne er antallet af professorer i 1995-2000 vokset med cirka 270 personer, hvilket er en forøgelse af professorstaben med en tredjedel.

Antallet af lektorer i ordinære stillinger er fra 1997 til 2000 vokset fra cirka 3100 til cirka 3400. Det er første gang siden midten af 1980'erne, at der er sket en mærkbar forøgelse af lektorbestanden. Forøgelsen skal ses mod baggrund af en betydelig nedgang i antallet af lektorer i perioden 1985-1995. Først i år 2000 er det samlede antal af fastansatte lektorer på universiteterne nået op over antallet i midten af 1980'erne. Udover de fastansatte lektorer var der ved udgangen af år 2000 også 330 tidsbegrænset ansatte forskningslektorer. Antallet er fordoblet siden udgangen af 1995.

Antallet af forskere i ordinære adjunktstillinger er i 1995-2000 vokset fra cirka 430 til cirka 530 og antallet af forskere i de supplerende forskningsadjunktstillinger fra cirka 480 til cirka 670.

Forskerstabens kønsfordeling

Ved udgangen af år 2000 var der godt 1300 kvindelige forskere på universiteterne i Danmark. Den kvindelige forskerstab omfattede 74 professorer, cirka 820 lektorer og cirka 430 adjunkter i ordinære og supplerende stillinger.

Den kvindelige forskerbestand er fra 1995 til 2000 vokset med cirka 460 personer, svarende til 53 %, og den mandlige med cirka 590, svarende til 15 %. Kvinderne tegner sig for 44 % og mændene for 56 % af den samlede vækst.

Når det gælder tilvæksten af personale i de ordinære stillinger har kvinderne tegnet sig for 76 % af væksten i adjunktbestanden, for 55 % af væksten i lektorbestanden og for 13 % af væksten i professorbestanden.

Andelen af kvinder blandt universiteternes videnskabelige personale er fra 1995 til 2000 steget med knap fem procentpoint, fra lidt under 18 % til lidt over 22 %.

Når det gælder de ordinære stillinger er kvindeandelen i 1995-2000 blandt professorerne steget fra 5,5 % til 7,3 %, blandt lektorerne fra 17,9 % til 21,4 % og blandt adjunkterne fra 27,6 % til 36,7 %.

Undersøgelsen viser, at kvindeandelen i universiteternes samlede videnskabelige personale i den sidste halvdel af 1990'erne er steget successivt inden for alle videnskabelige hovedområder og ved stort set alle institutioner. Udviklingen mod en mere ligelig kønsfordeling i forskerstaben har imidlertid inden for de fleste områder været meget langsom, især i professor- og lektorkategorien. Kun i adjunktstaben har udviklingen mod en mere ligelig kønsfordeling fulgt udviklingen i kønsfordelingen i rekrutteringsgrundlaget, der for adjunktstillingernes del fortrinsvis udgøres af de nyuddannede ph.d.'er.

1.2 Ansættelser i videnskabelige stillinger

Rekrutteringens omfang og fornyelsen i forskerstaben

I årene 1996-2000 blev der på de danske universiteter besat godt 2200 ordinære professor-, lektor- og adjunktstillinger. I gennemsnit blev der i perioden årligt ansat omkring 80 professorer, cirka 210 lektorer og godt 150 adjunkter. Det er mere end dobbelt så mange professoransættelser og mere end 50 % så mange lektoransættelser per år som i første halvdel af 1990'erne.

Antallet af professoransættelser i 1995-2000 svarer til 46 % af professorbestanden ultimo 2000, mens det tilsvarende tal for lektoransættelserne er 35 %. Det betyder, at mere end en tredjedel af universiteternes professor- og lektorstab ved udgangen af år 2000 bestod af forskere, der var blevet ansat i deres stillinger i den sidste halvdel af 1990'erne.

Kønsfordelingen i rekrutteringen

Af de godt 1300 ordinære professor-, lektor- og adjunktstillinger, der i 1998-2000 blev besat efter opslag, tilfaldt 27 % kvinder. Det er cirka to procentpoint mere end ved ansættelserne i 1995-1997. Opgjort på stillingskategorier var kvindeandelen i 1998-2000 10 % blandt professorerne, 27 % blandt lektorerne og 34 % blandt adjunkterne.

På de fleste områder har kvindeandelen blandt de nyansatte kun været få procentpoint højere end i det eksisterende personale, og kønsfordelingen blandt de nyansatte har derfor i 1998-2000 kun resulteret i en begrænset stigning i kvindeandelen i forskerstaben. Der er ingen klare tegn på en stigende kvindeandel i den samlede rekruttering til de videnskabelige stillinger og derfor heller ingen tegn på at den langsomme udviklingstakt i kvindeandelen i forskerstaben er på vej at forandres.

Kønsfordelingen i ansættelserne har helt overvejende været bestemt af andelen af stillinger uden kvindelige henholdsvis mandlige ansøgere. Til næsten halvdelen af alle professor-, lektor- og adjunktstillinger var der ingen kvindelige ansøgere og til cirka en tiendedel ingen mandlige. Det betyder, at cirka 60 % af stillingerne blev fordelt mellem kønnene alene som følge af ansøgningsmønstret.

Inden for teknik blev 88 % af professoransættelserne, 75 % af lektoransættelserne og 62 % af adjunktansættelserne i 1998-2000 gennemført uden kvindelige ansøgere. Både inden for samfundsvidenskab og sundhedsvidenskab var over 70 % af professorstillingerne uden kvindelige ansøgere.

Når der kun tages i betragtning de ansøgere, der blev vurderet kvalificerede, viser det sig, at tre fjerdedele af samtlige professor-, lektor- og adjunktstillinger blev fordelt mellem kønnene som en konsekvens af, at der til hver stilling kun var kvalificerede ansøgere af det ene køn.

I professorkategorien havde 88 % af stillingerne inden for både samfundsvidenskab og teknik og 78 % af stillingerne inden for naturvidenskab og sundhedsvidenskab udelukkende kvalificerede mandlige ansøgere. Inden for humaniora var andelen 56 %.

Kønskonkurrencen

En fjerdedel af de godt 1300 ordinære stillinger, der blev besat i 1998-2000, havde kvalificerede ansøgere af begge køn. Kun ved disse stillingsbesættelser var der ved den endelige beslutning om ansættelse mulighed for at vælge mellem en kvindelig eller mandlig ansøger. I disse cirka 340 stillingsbesættelser, hvor der var konkurrence mellem kvalificerede ansøgere af begge køn, fik kvinderne 44 % af stillingerne. Af adjunktstillingerne fik kvinderne 50 %, af lektorstillingerne 41 % og af professorstillingerne 37 %. Resultatet af "kønskonkurrencen" skal ses på baggrund af, der til stillingerne i gennemsnit var dobbelt flere kvalificerede mandlige end kvalificerede kvindelige ansøgere per stilling.

Af de professorstillinger, der søgtes af kvinder, havde to tredjedele (66 %) kun én kvindelig ansøger. Af stillingerne med mandlige ansøgere havde 23 % kun én mandlig ansøger. Både for kvinderne og mændene var andelen med kun én ansøger lidt større ved professoransættelserne i 1998-2000 end i 1995-1997.

1.3 Konkurrencen om stillingerne

Ansøgere og kvalificerede

Der var i alt cirka 5500 ansøgere til de godt 1300 professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000. Af ansøgerne var 76 % mænd og 24 % kvinder. Af ansøgerne blev 60 % bedømt kvalificerede. For ansøgerne til professorstillinger var

andelen 56 %, for ansøgerne til lektorstillinger 58 % og for ansøgerne til adjunktstillinger 62 %.

Samlet set var kønsfordelingen blandt de ansøgere, der blev bedømt kvalificerede, den samme som blandt ansøgerne. Til professor- og lektorstillingerne blev en lidt større andel af de mandlige end af de kvindelige ansøgere bedømt kvalificerede, mens andelen af ansøgere, der blev bedømt kvalificeret til adjunktstillingerne, var større blandt de kvindelige end blandt de mandlige ansøgere.

Mændene tegnede sig i 1998-2000 for ni ud af ti kvalificerede ansøgere til professorstillingerne, fire ud af fem kvalificerede ansøgere til lektorstillingerne og for to ud af tre kvalificerede ansøgere til adjunktstillingerne.

Ansøgningstrykket og konkurrencen om stillingerne

En voksende andel af de videnskabelige stillinger er i de sidste år blevet besat uden konkurrence fra flere ansøgere. I næsten en tredjedel (31 %) af alle professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 var der kun én ansøger. Andelen er fire procentpoint højere end i 1995-1997. I professorkategorien havde 21 % af stillingerne i 1998-2000 kun én ansøger. I 1995-1997 var andelen 13 %.

Når ansættelserne opdeles efter antallet af kvalificerede ansøgere per stilling viser det sig, at der i cirka halvdelen (49 %) af alle professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 kun var én kvalificeret ansøger. I disse stillingsbesættelser havde det ansættende organ i selve ansættelsesbeslutningen ingen valgmuligheder mellem flere kvalificerede ansøgere. Det betyder, at hver anden forskerstilling i 1998-2000 blev besat uden konkurrence.

I professorkategorien havde over en tredjedel (36 %) af stillingsbesættelserne i 1998-2000 kun én kvalificeret ansøger. I både lektor- og adjunktkategorien var andelen godt halvdelen (51 %). Andelen var i professorkategorien seks procentpoint og i lektor- og adjunktkategorien to procentpoint højere i 1998-2000 end i 1995-1997.

Inden for det jordbrugs- og veterinærmedicinske område blev tre fjerdedele af alle professor-, lektor- og adjunktstillinger gennemført med kun én kvalificeret ansøger. Inden for teknik var andelen lidt over 60 % og inden for samfundsvidenskab og sundhedsvidenskab omkring 50 %. Kun inden for naturvidenskab og humaniora var der et flertal af stillinger med flere end én kvalificeret ansøger.

Udenlandske ansøgers betydning

Af de professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, havde 40 % udenlandske ansøgere og lidt mindre end en tredjedel kvalificerede udenlandske ansøgere. Der var kvalificerede udenlandske ansøgere til omkring en tredjedel af professor- og lektorstillingerne og til cirka en fjerdedel af adjunktstillingerne. Samlet set var andelen af stillinger med kvalificerede udenlandske ansøgere syv procentpoint højere i 1998-2000 end i 1995-1997.

Inden for naturvidenskab havde over 60 % af professorstillingerne, 55 % af lektorstillingerne og 44 % af adjunktstillingerne i 1998-2000 kvalificerede udenlandske ansøgere. Samlet for alle stillinger inden for naturvidenskab var andelen 54 %. Inden for humaniora havde en tredjedel af alle stillinger kvalificerede udenlandske ansøgere. Inden for sundhedsvidenskab og jordbrugs- og veterinærmedicin var andelen en femtedel.

Næsten en tiendedel af professor-, lektor- og adjunktansættelserne i 1998-2000 blev gennemført uden kvalificerede danske ansøgere. Stillingerne blev kun besat takket være at der var kvalificerede udenlandske ansøgere. Størst rolle spillede de udenlandske ansøgere inden for naturvidenskab, hvor 14 % af forskerstillingerne ikke havde kvalificerede danske ansøgere, men kun udenlandske.

Internationalt stillingsopslag

Ved næsten en fjerdedel af alle ordinære stillinger, der blev besat i 1998-2000, blev stillingsopslagene offentliggjort internationalt. Internationalt opslag blev brugt for cirka halvdelen af professorstillingerne, en fjerdedel af lektorstillingerne og 12 % af adjunktstillingerne

Inden for naturvidenskab blev halvdelen af alle stillinger slået op internationalt. Inden for sundhedsvidenskab var andelen en femtedel og inden for teknik 15 %.

Andelen af professorater, der blev slået op internationalt, var markant lavere i 1998-2000 end i 1995-1997.

1.4 Ansættelsesalder samt intern og ekstern rekruttering

Rekrutteringsalderen

Den gennemsnitlige rekrutteringsalder for professorer, der blev ansat i 1998-2000, var 49 år. Lektorernes gennemsnitlige rekrutteringsalder var 41 år og adjunkternes 35 år. Hver anden professor var ved ansættelsen 50 år eller ældre, mens 13 % var yngre end 40 år. Af lektorerne var en fjerdedel ved ansættelsen 45 år eller ældre, mens 16 % var yngre end 35 år. Af adjunkterne var en femtedel ved ansættelsen 40 år eller ældre, mens 12 % var yngre end 30 år.

Der er betydelige og til dels systematiske forskelle mellem hovedområderne i gennemsnitsalderen for de nyansatte i alle tre stillingskategorier. Mens professorernes gennemsnitlige ansættelsesalder var 51 år inden for humaniora, var den 45 år inden for naturvidenskab. I lektorkategorien var gennemsnitsalderen for de nyansatte inden for humaniora 43 år og inden for teknik og naturvidenskab 38-39 år. For de nyansatte adjunkter var gennemsnitsalderen inden for humaniora 38 år og inden for teknik og naturvidenskab 33-34 år.

Den gennemsnitlige rekrutteringsalder for universitetsforskerne er steget successivt siden begyndelsen af 1980'erne. Stigningen er fortsat også i de sidste år og i 1998-2000 var den gennemsnitlige rekrutteringsalder for professorer 0,7 år højere end i 1995-1997. De nyansatte lektorer var i gennemsnit knap ét år ældre og adjunkterne et halvt år ældre.

Internrekruttering

Mere end to tredjedele (69 %) af de professorer, lektorer, og adjunkter, der blev ansat i treårsperioden 1998-2000, var tilknyttet den samme institution umiddelbart før ansættelsen, dvs. de blev internt rekrutteret. Af de nyansatte professorer blev 63 % internt rekrutteret. Blandt lektorerne var andelen 72 % og blandt adjunkterne 67 %.

Internrekrutteringen var i professorkategorien stort set af samme omfang i 1998-2000 som i 1995-1997, mens der for både lektorernes og adjunkternes vedkommende skete et mindre fald i andelen af internt rekrutterede.

Der er betydelige variationer mellem hovedområderne i andelen af internt rekrutterede. Mens mere end tre fjerdedele (77 %) af de nyansatte professorer inden for teknik blev internt rekrutteret i 1998-2000, var andelen inden for humaniora lidt over halvdelen.

De nyansattes tidligere ansættelsessted

Mobiliteten mellem de danske universiteter er lav. Kun 10 % af de professorer, lektorer og adjunkter, der blev ansat i 1998-2000, kom fra et andet dansk universitet. Mobiliteten fra udenlandske universiteter og forskningsinstitutioner til danske universiteter var stort set af samme omfang. Mobiliteten fra sektorforskningsinstitutionerne til universiteterne er endnu mere begrænset, idet kun 2 % af de nyansatte kom fra en stilling i et dansk sektorforskningsinstitut.

1.5 Bedømmelsesudvalgene og tidsforbruget i ansættelserne

Bedømmelsesudvalgenes sammensætning

Ved professor-, lektor- og adjunktansættelserne på universiteterne i 1998-2000 var der i alt næsten 4200 bedømmelsesudvalgsmedlemmer. Heraf var 81 % mænd. Cirka 16 % af medlemmerne var udlændinge. Ved professoransættelserne var der godt 700 bedømmelsesudvalgsmedlemmer. Af disse var 91 % mænd. Ved lektoransættelserne var der cirka 2000 og ved adjunktansættelserne cirka 1400 bedømmelsesudvalgsmedlemmer. I begge fald var omkring fire femtedele af udvalgsmedlemmerne mænd.

Af de bedømmelsesudvalg, som havde tre medlemmer, havde lidt over halvdelen et flertal af medlemmer, som ikke var ansat ved den pågældende institution, og af de udvalg, som havde fem medlemmer, havde to tredjedele mindst tre institutionseks-

terne medlemmer. I lidt mindre end 2 % af alle bedømmelsesudvalg i 1998-2000 var der kun institutionsinterne medlemmer.

Der var udenlandske medlemmer i 35 % af alle bedømmelsesudvalg. Ved professoransættelserne var andelen 81 %, ved lektoransættelserne 30 % og ved adjunktansættelserne 21 %.

Kønsfordelingen i bedømmelsesudvalgene

Lidt under halvdelen (47 %) af bedømmelsesudvalgene i 1998-2000 havde både mandlige og kvindelige medlemmer. Andelen var næsten ti procentpoint højere end i 1995-1997. Det er først og fremmest ved lektoransættelserne at andelen af bedømmelsesudvalg med medlemmer af begge køn er steget. Andelen er vokset fra 37 % i 1995-1997 til 50 % i 1998-2000. I professorkategorien udgjorde andelen af udvalg, der havde både mandlige og kvindelige medlemmer, 28 % i begge perioder.

Ved de stillingsbesættelser, hvor der var kvindelige ansøgere, havde to tredjedele af bedømmelsesudvalgene kvindelige medlemmer. Ved de stillingsbesættelser, hvor der kun var kvindelige ansøgere, havde 62 % af bedømmelsesudvalgene både mandlige og kvindelige medlemmer, 35 % havde kun mandlige og 3 % kun kvindelige medlemmer. Ved de stillingsbesættelser, hvor der kun var mandlige ansøgere, havde lidt mindre end en fjerdedel af udvalgene medlemmer af begge køn.

Tidsforbruget i ansættelsesprocessen

Den gennemsnitlige tid fra ansøgningsfristens udløb til den endelige beslutning om ansættelse var ved ansættelserne i 1998-2000 godt 10 måneder for professorer, 4,6 måneder for lektorer og 4 måneder for adjunkter.

En fjerdedel af professoransættelserne blev gennemført inden for højst seks måneder, mens den mest tidskrævende fjerdedel strakte sig over mere end 13 måneder. Af både lektor- og adjunktansættelserne blev den hurtigste fjerdedel gennemført på højst 2-3 måneder, mens den mest tidskrævende fjerdedel krævede mindst 5-6 måneder.

Tidsforbruget ved ansættelserne af professorer, lektorer og adjunkter har i de sidste år inden for alle tre stillingskategorier været mærkbart mindre end tidligere. En alt større del af stillingerne er blevet besat inden for højst seks måneder efter ansøgningsfristens udløb, som i den nugældende bekendtgørelse er fastsat som den tidsramme inden for hvilken beslutning om ansættelse normalt skal træffes. Der er dog betydelige variationer i tidsforbruget både imellem hovedområderne og imellem institutionerne. Og en væsentlig del af professoransættelserne kræver stadig langt mere end et år.

2 Universitetspersonalets størrelse og sammensætning

2.1 Det videnskabelige personale i år 2000

Forskerstabens omfang

Ved udgangen af år 2000 var der på universiteterne i Danmark cirka 6000 forskere i ordinære og supplerende forskerstillinger. Det videnskabelige personale på de 11 universitetsinstitutioner omfattede i alt godt 1000 professorer, cirka 3750 lektorer og 1200 adjunkter. Tallene inkluderer udover professorer, lektorer og adjunkter i de ordinære stillinger cirka 80 forskningsprofessorer, cirka 330 forskningslektorer og godt 670 forskningsadjunkter i den såkaldte supplerende stillingsstruktur.¹

Oplysningerne omfatter både fast og tidsbegrænset ansat personale i fuldtidsstillinger, uanset finansieringskilde. På det sundhedsvidenskabelige område inkluderer professorbestanden også kliniske professorer selvom det er tale om deltidsstillinger.

Tabel 2.1 Videnskabeligt personale (eksklusive stipendiater) ved de 11 universitetsinstitutioner 31.12.2000, opgjort på stillingskategorier og hovedområder. Antal personer

	HUM	SAM	NAT	JORD	SUND	TEK	I alt
<i>Ordinære stillingskategorier:</i>							
Professorer	147	192	153	62	241	146	941
Lektorer	880	602	752	216	371	591	3412
Adjunkter	157	121	73	18	61	96	526
<i>Ordinære stillingskat. i alt</i>	1184	915	978	296	673	833	4879
<i>Supplerende stillingskategorier:</i>							
Forskningsprofessorer*	4	29	9	9	8	15	74
Forskningslektorer	34	27	74	49	46	102	332
Forskningsadjunkter	61	51	184	87	106	185	674
<i>Suppl. stillingskat. i alt</i>	99	107	267	145	160	302	1080
Total	1283	1022	1245	441	833	1135	5959

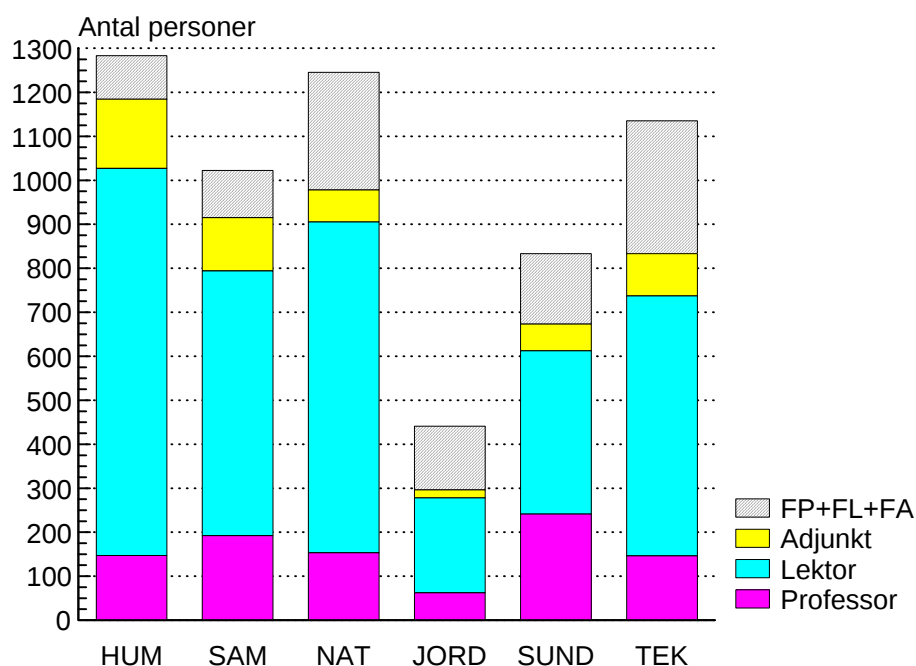
* Eksklusive forskningsprofessorer ved Københavns Universitet.

¹ Der er per 1.9.2000 indført en ny stillingsstruktur, hvorefter professor-, lektor- og adjunktansættelser ikke længere sker opdelt i ordinære og supplerende stillinger. Stillingsbetegnelserne forskningsprofessor, forskningslektor og forskningsadjunkt bortfalder ved stillingsindehavernes fratrædelse.

Fordelingen på hovedområder og personalestrukturen

De personalemæssigt største hovedområder på universiteterne udgøres af humaniora og naturvidenskab, som begge har en samlet forskerstab på 1200-1300 personer. Inden for jordbrugs- og veterinærvidenskab er personalebestanden kun en tredjedel af dette, og inden for sundhedsvidenskab omkring to tredjedele (se figur 2.1).²

Figur 2.1 Videnskabeligt personale i ordinære og supplerende stillinger ved universitetsinstitutionerne 31.12.2000, opgjort efter videnskabeligt hovedområde og stillingskategori

Næsten en fjerdedel af universiteternes ordinære videnskabelige personale findes inden for humaniora og cirka en femtedel hver inden for naturvidenskab og samfundsvidenskab, mens andelen inden for jordbrugs- og veterinærvidenskab er 6 %. Af personalet i de supplerende stillingskategorier findes derimod mindre end en tiendedel inden for humaniora, mens andelen inden for naturvidenskab og teknik er henholdsvis 25 % og 28 % (se tabel 2.2).

Når det gælder *professorerne*, er det sundhedsvidenskabelige område klart større end øvrige hovedområder. Til trods for at kun 14 % af universiteternes samlede viden-

² Undersøgelsen omfatter ikke personale i vikar- eller deltidsstillinger og heller ikke gæstprofessorer, gæstlektorer, adjungerede professorer, forskningsassistenter, kliniske assistenter, kliniske lektorer eller personale i rene undervisningsstillinger. Der er heller ikke medtaget ph.d.-studerende eller andet personale i stipendiatstillinger. De sidstnævnte grupper står for en stor del af universiteternes forskningsvirksomhed. Inkluderer ph.d.-studerende og stipendiater i analysen medfører dette betydelige forskydninger mellem hovedområderne for så vidt angår områdernes størrelse og personalestruktur.

skabelige personale findes inden for sundhedsvidenskab, har området en fjerdedel af den totale professorstab.

Af *lektorerne* i de ordinære stillinger findes en fjerdedel inden for humaniora og lidt mere end en femtedel inden for naturvidenskab.

Tabel 2.2 Personale i professor-, lektor- og adjunktstillinger samt i forskningsprofessor-, forskningslektor- og forskningsadjunktstillinger 31.12.2000. Fordeling på videnskabelige hovedområder. Procent

	Profesor %	Lektor %	Adjunkt %	I alt (P+L+A) %	Forskn.- prof. %	Forskn.- lektor %	Forskn.- adjunkt %	I alt (FP +FL+FA) %	Total %
HUM	16	26	30	24	5	10	9	9	22
SAM	20	18	23	19	39	8	8	10	17
NAT	16	22	14	20	12	22	27	25	21
JORD	7	6	3	6	12	15	13	13	7
SUND	26	11	12	14	11	14	16	15	14
TEK	16	17	18	17	20	31	27	28	19
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	941	3412	526	4879	74	332	674	1080	5959

¹ P = professor, L = lektor, A = adjunkt, FP = forskningsprofessor, FL = forskningsadjunkt, FA = forskningsadjunkt

Af *adjunkterne* i de ordinære stillinger tegner humaniora og samfundsvidenskab sig tilsammen for godt halvdelen (53 %), mens naturvidenskab og teknik tilsammen står for en tredjedel (32 %). For *forskningsadjunkternes* vedkommende er fordelingen mellem områderne den omvendte. Humaniora og samfundsvidenskab tegner sig for mindre end en femtedel (17 %), mens naturvidenskab og teknik svarer for over halvdelen (55 %) (se tabel 2.2).

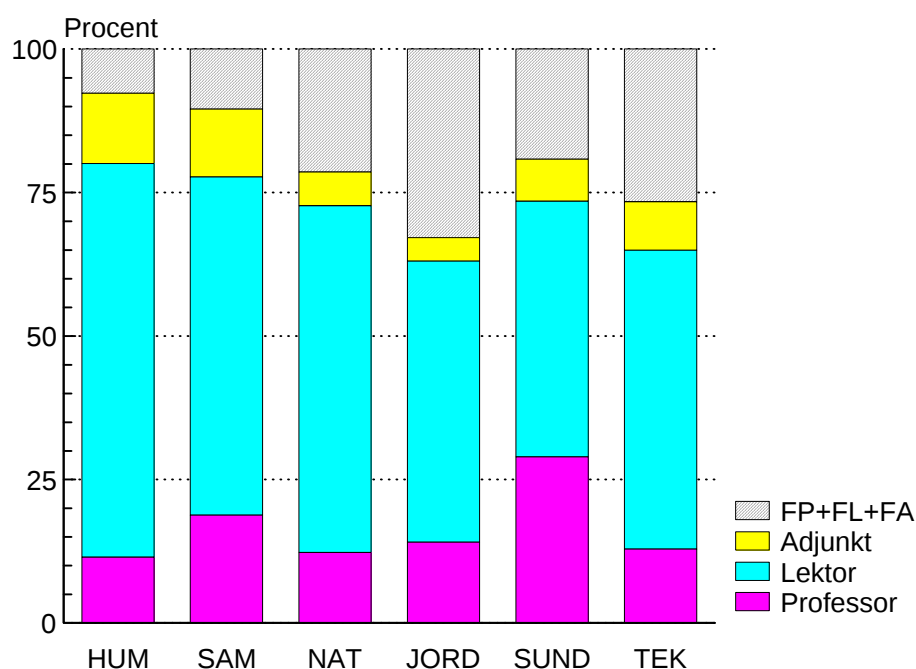
Der er også markante forskelle mellem hovedområderne i de supplerende stillingers rolle i den samlede forskerstab. Således er en tredjedel af det videnskabelige personale inden for jordbrugs- og veterinærvidenskab ansat i de supplerende stillingskategorier, dvs. i hovedsagelig eksternt finansierede, tidsbegrænsede forskerstillinger. Inden for teknik er andelen over en fjerdedel (27 %) og inden for naturvidenskab godt en femtedel. Men inden for både humaniora og samfundsvidenskab tegner de ansatte i de supplerende stillingskategorier sig kun for omkring 10 % af områdernes totale forskerstab (se figur 2.2).

Karriereudsigter for lektorer og øvrige forskere

Gennemgangen ovenfor viser, at de store forskelle mellem hovedområderne ikke kun gælder personalets omfang, men også personalestrukturen og hermed også karriereudsigterne på de forskellige områder. For eksempel udgør professorerne inden for sundhedsvidenskab næsten 30 % af områdets samlede videnskabelige personale,

mens professorerne inden for humaniora, naturvidenskab og teknik kun står for omkring 12 % af de pågældende områders forskerstab. Det betyder at der inden for sundhedsvidenskab i gennemsnit er 2,3 lektorer og adjunkter for hver professor, mens der inden for humaniora er 7,5. Inden for naturvidenskab er der 6,7 og inden for teknik 6 lektorer og adjunkter for hver professor. Muligheden eller sandsynligheden for en forsker under karriereløbet at opnå en professoransættelse er således markant større inden for sundhedsvidenskab end inden for øvrige områder.

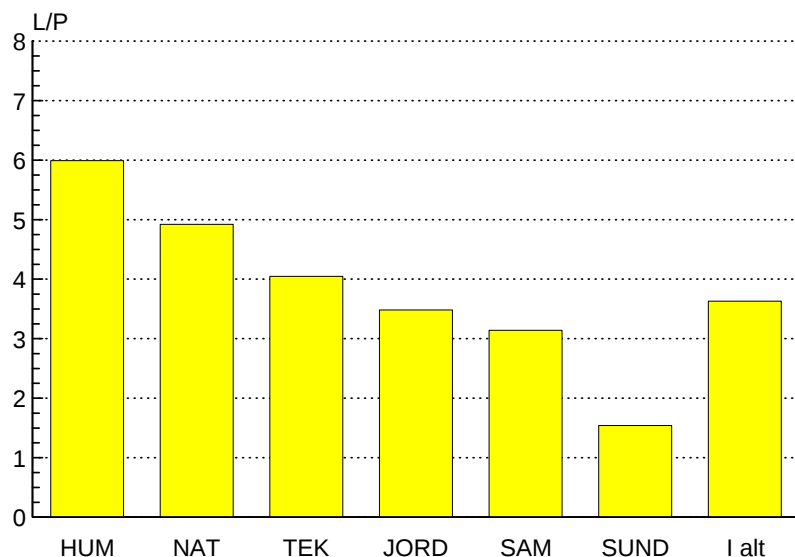
Figur 2.2 Videnskabeligt personale i ordinære og supplerende stillinger ved universitetsinstitutionerne 31.12.2000 fordelt på stillingskategorier

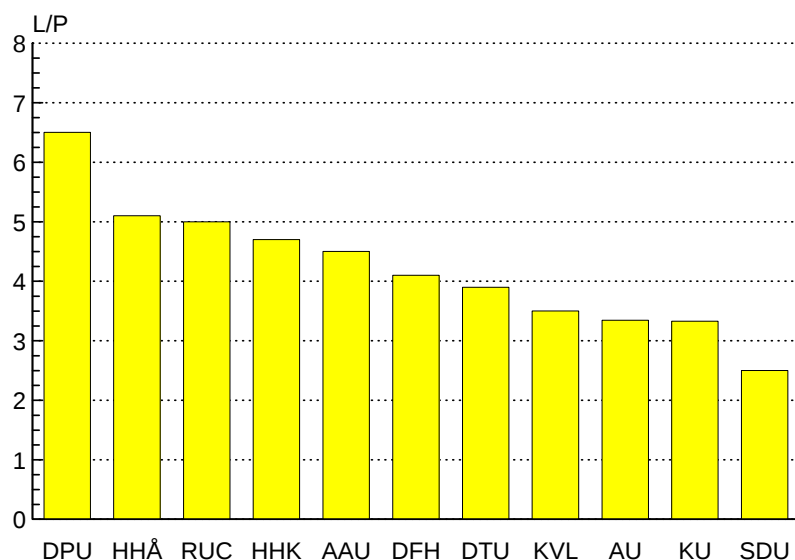
Af figur 2.3 fremgår, at den gennemsnitlige lektor/professorratio på de danske universitetsinstitutioner ved udgangen af år 2000 var knap 4 lektorer per professor. Mens der i gennemsnit var seks lektorer per professor inden for humaniora og fem inden for naturvidenskab var antallet inden for sundhedsvidenskab mindre end to. De gennemsnitlige lektor/professorratioer på hovedområdeniveau dækker over store variationer ikke kun mellem institutionerne, men også mellem fakulteterne inden for det samme hovedområde.

En opgørelse på institutionsniveau viser, at de tre institutioner med de laveste lektor/professorratioer er Syddansk Universitet (SDU), Københavns Universitet (KU) og Aarhus Universitet (AU). En forklaring er, at alle tre institutioner har store sundhedsvidenskabelige og samfundsvidenskabelige fakulteter, som kendetegnes af en betydeligt lavere lektor/professorratio end gennemsnittet. Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU), handelshøjskolerne (HHK og HHÅ) og Roskilde Universitet (RUC) ligger derimod med en lektor/professorratio på 5-6 lektorer per professor klart over gennemsnittet for samtlige universiteter (se figur 2.4).

Figur 2.3 Gennemsnitligt antal lektorer per professor ved universitetsinstitutionerne 31.12.2000, opgjort på videnskabelige hovedområder

Figur 2.4 Gennemsnitligt antal lektorer per professor ved universitetsinstitutionerne 31.12.2000, opgjort på institutioner

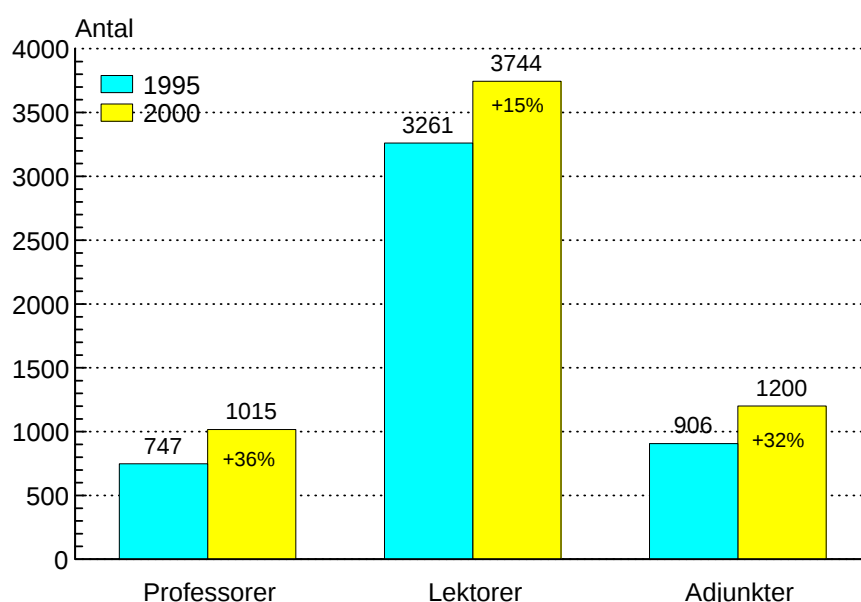

2.2 Udviklingen i personalebestanden

Væksten i forskerpersonalet 1995-2000

Universiteternes videnskabelige personale, omfattende professorer, lektorer og adjunkter i både ordinære og supplerende stillinger, er i den sidste halvdel af 1990'erne vokset med godt 20 %, fra cirka 4900 til næsten 6000 personer. Både professor- og adjunktstaben er vokset med cirka en tredjedel, mens væksten i lektorstaben har været cirka 15 % (se figur 2.5).

Figur 2.5 Universiteternes videnskabelige personale 31.12.1995 og 31.12.2000, opgjort på stillingskategorier (inkl. både ordinære og supplerende stillinger). Antal personer

Professorstaben 1985-2000

Fra 1995 til 2000 er der sket en forøgelse i antallet af professorer i ordinære stillinger fra godt 700 til cirka 940 (se tabel 2.3). Fra 1995 til 1997 var væksten på næsten 90 personer og fra 1997 til 2000 på næsten 150 personer. Det betyder, at professorbestanden i sidste halvdel af 1990'erne – efter en tiårig stagnationsperiode – er vokset med en tredjedel eller i gennemsnit med 6 % per år.

Væksten i professorbestanden har været mærkbar inden for alle hovedområder. Der skal dog bemærkes, at antallet af professorer på det humanistiske område først i slutningen af 1990'erne nåede op på samme størrelse som i midten af firserne. Inden for øvrige områder var professorstaben i slutningen af år 2000 markant større end i 1985. De største relative stigninger i professorstaben er sket inden for samfundsvi-

denskab og naturvidenskab, hvor professorbestanden i år 2000 var henholdsvis 56 % og 43 % større end i 1985.

Tabel 2.3 Professorbestanden (ordinære stillinger) ved universitetsinstitutionerne 1985-2000, opgjort på videnskabelige hovedområder. Antal personer

	31.12.85	31.12.93	31.12.95	31.12.97	31.12.99	31.12.00	Forandring 1995-2000
HUM	148	124	120	137	149	147	+ 22 %
SAM	123	130	142	169	187	192	+ 35 %
NAT	107	107	113	125	144	153	+ 35 %
JORD	53	49	56	64	64	62	+ 11 %
SUND	176	162	171	186	213	241	+ 41 %
TEK	104	111	109	114	134	146	+ 34 %
I alt	711	683	711	795	891	941	+ 32 %

Udviklingen i sidste halvdel af 1990'erne skal ses på baggrund af, at der i størstedelen af 1980'erne og endnu i begyndelsen af 1990'erne skete en reduktion i den ordinære professorbestand, med en nedgang først og fremmest inden for humaniora. Nedgangen vendte ikke før i 1992-93 og først i 1995-96 nåede antallet af professorer i ordinære stillinger igen op på samme niveau som i første halvdel af 1980'erne. Det er således først i de sidste år, at man i et længere tidsperspektiv kan tale om en egentlig ekspansion i professorbestanden.

Til professorkategorien skal også henregnes et begrænset antal forskningsprofessorer³. Det samlede antal forskningsprofessorer har i den sidste halvdel af 1990'erne ligget temmelig stabilt omkring 70-80. Det største antal forskningsprofessorer fandtes i slutningen af år 2000 inden for samfundsvidenskab, mens det mindste fandtes inden for humaniora. Mens samfundsvidenskab tegnede sig for næsten 40 % af stillingerne, var humanioras andel kun 5 %.

Lektorer og forskningslektorer

Antallet af lektorer i universiteternes ordinære stillingsstruktur er fra 1997 til 2000 vokset med knap 300, fra cirka 3100 til cirka 3400, hvilket svarer til en forøgelse med i gennemsnit 3,1 % per år (se tabel 2.4). Det er første gang siden midten af 1980'erne, at der er sket en mærkbar forøgelse i lektorbestanden. Til trods for forøgelsen var antal-

³ Forskningsprofessorstillingen er en tidsbegrænset stilling på 3-5 år med hovedvægten på forskning og udviklingsarbejde. Kvalifikationskravet svarer til professorniveau og den, der ansættes, må normalt ikke i forvejen være ansat som professor ved institutionen eller ved et andet dansk universitet. Stillingsindholdet omfatter typisk forskning og forskningsledelse inden for et forskningsprojekt eller et større forskningsprogram.

let af fastansatte lektorer endnu i slutningen af 1999 stadig lidt mindre end 15 år tidligere, og først i år 2000 passerede antallet lektorer i ordinære stillinger klart niveauet fra midten af firserne. Dette skal ses mod baggrund af at der i perioden 1985-1995 skete et fald i lektorbestanden med 230 personer, hvilket er en reduktion med næsten 7 %. Nedgangen gjaldt alle hovedområder, men reduktionen var mest dramatisk inden for sundhedsvidenskab, som oplevede et fald i lektorbestanden på mere end en fjerdedel.

Væksten i 1997-2000 i antallet af fastansatte lektorer har gældt alle videnskabelige hovedområder. Den antalsmæssigt største vækst i treårsperioden er sket inden for humaniora og samfundsvidenskab, hvor lektorstaben i begge tilfælde er vokset med cirka 80 personer. Den største relative vækst er sket inden for jordbrugs- og veterinærvidenskab, hvor forøgelsen i den sidste treårsperiode har været på 20 %. Til trods for de sidste års kraftige vækst var lektorstaben på det sundhedsvidenskabelige område ved udgangen af år 2000 stadig godt 10 % mindre end i 1985.

Tabel 2.4 Lektorbestanden (ordinære stillinger) ved universitetsinstitutionerne 1985-2000, opgjort på videnskabelige hovedområder. Antal personer

	31.12.85	31.12.95	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	Forandring 1995-2000
HUM	850	798	803	796	849	880	+ 10 %
SAM	508	491	519	498	539	602	+ 23 %
NAT	754	736	724	757	758	752	+ 2 %
JORD	194	182	180	183	200	216	+ 19 %
SUND	416	308	319	323	348	371	+ 20 %
TEK	598	575	570	576	585	591	+ 3 %
I alt	3320	3090	3115	3133	3279	3412	+ 10 %

Forskningslektorer

Udviklingen i 1990'erne i antallet af fastansatte lektorer i den ordinære stillingsstruktur kan ikke beskrives uden også at tage udviklingen i antallet af tidsbegrænset ansatte forskningslektorer i den supplerende stillingsstruktur i betragtning. De første forskningslektoransættelser blev gennemført i efteråret 1993 og i slutningen af år 2000 var der i alt cirka 330 forskningslektorer. Af tabel 2.5 fremgår, at der i perioden 1993-2000 med visse variationer mellem hovedområderne har været en mere eller mindre kontinuerlig vækst i antallet af forskningslektorer. Væksten er imidlertid aftaget i de sidste år og fra 1998 til 2000 var der kun en forøgelse med i alt 13 forsk-

ningslektorer. Inden for såvel humaniora som jordbrugs- og veterinærvidenskab samt sundhedsvidenskab faldt antallet af forskningslektorer fra 1998 til 2000.⁴

En sammenligning af udviklingen i bestanden af ordinære lektorer med udviklingen i antallet af forskningslektorer viser, at bestanden af forskningslektorer i år 2000 overstiger den reduktion i antallet af ordinære lektorer, der indtraf i perioden 1985-1995. Det er således hovedsagelig takket være de tidsbegrænsede forskningslektorstillinger at den samlede lektorbestand i slutningen af 2000 var godt 420 personer (13 %) større end i 1985.

Tabel 2.5 Bestanden af forskningslektorer ved universitetsinstitutionerne 1993-2000, opgjort på videnskabelige hovedområder. Antal personer

	31.12.93	31.12.95	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	Forandring 1997-2000
HUM	12	28	45	44	47	34	– 24 %
SAM	9	11	19	22	23	27	+ 42 %
NAT	5	16	53	55	53	74	+ 40 %
JORD	2	30	36	55	54	49	+ 36 %
SUND	8	17	36	50	36	46	+ 28 %
TEK	40	69	85	93	96	102	+ 20 %
I alt	76	171	274	319	309	332	+ 21 %

Adjunkter og forskningsadjunkter

Adjunktstillingen blev indført i forbindelse med en stillingsstrukturereform i 1984 og iværksættelsen af en forskerrekrutteringsplan, der blandt andet havde til hensigt at bidrage til etablering af i alt 600 fireårige⁵ adjunktstillinger i perioden 1985-1993. Formålet med planen var i en periode med lav forskermobilitet at sikre en fornyelse af universitetsforskningen og at skabe en mere ligelig aldersfordeling i forskerstaben ved at forbedre yngre forskeres ansættelsesmuligheder. Planen betød en successiv vækst i antallet af adjunkter gennem den sidste halvdel af 1980'erne og frem til 1991, da adjunktbestanden nåede sit højeste niveau på cirka 520 personer. Herefter faldt

⁴ Der skal bemærkes, at der som følge af den ny stillingsstruktur, der trådte i kraft den 1.9.2000, ikke længere bliver ansat forskningslektorer. Antallet af forskere med stillingsbetegnelsen forskningslektor vil derfor i de kommende år successivt falde i takt med at de tidsbegrænsede ansættelser som forskningslektor udløber. Stillingsbetegnelsen forskningslektor – ligesom stillingsbetegnelserne forskningsprofessor og forskningsadjunkt – forventes således være endelig bortfaldet omkring udgangen af år 2005. Dette forventes ikke i sig selv påvirke lektorstabens størrelse, da de ordinære stillinger er gjort mere fleksible og lektorerne efter den nye stillingsstruktur kan ansættes både tidsbegrænset og tidsbegrænset og med arbejdsopgaver koncentreret til en eller kun få opgaver, fx til særlige FoU-opgaver.

⁵ I 1993 blev den normale ansættelsestid for adjunkter ændret fra 4 til 3 år.

antallet af adjunkter mærkbart og i 1995 var adjunktbestanden næsten 100 personer mindre end i topåret 1991. Det er et fald på cirka 18 %.

I den sidste halvdel af 1990'erne er det samlede antal adjunkter i den ordinære stillingsstruktur igen vokset svagt. Fra 1995 til 1999 var der en forøgelse af adjunktbestanden med i alt 33 personer og fra 1999 til 2000 med næsten 70 personer. Forøgelsen har først og fremmest været koncentreret til samfundsvidenskab og humaniora, som fra 1995 til 2000 har oplevet en kontinuerlig vækst i adjunktbestanden. På de øvrige hovedområder har trenden gennem større delen af 1990'erne været faldende. Størst har nedgangen været inden for naturvidenskab, hvor adjunktbestanden fra 1991 til 1999 faldt med mere end 60 % (cirka 70 personer). Fra slutningen af 1999 til slutningen af 2000 er der imidlertid igen sket en markant stigning i adjunktbestanden inden for naturvidenskab, sundhedsvidenskab og teknik.

Udviklingen i adjunktbestanden har også ført til kraftige forskydninger i bestandens relative fordeling mellem hovedområderne. Mens naturvidenskab og teknik i 1991 tilsammen havde godt 220 adjunkter og således stod for 43 % af adjunktbestanden, tegnede de to områder i 1999 sig tilsammen for cirka 120 adjunkter, dvs. for en fjerdedel af den samlede adjunktbestand. Ved udgangen af år 2000 var andelen steget til en tredjedel. Humanioras andel af adjunktbestanden steg i samme periode, dvs. fra 1991 til 1999, fra 20 % til 37 % for til udgangen af år 2000 at falde tilbage til 30 %.

Tabel 2.6 Bestanden af adjunkter ved universitetsinstitutionerne 1993-2000, opgjort på videnskabelige hovedområder. Antal personer

	31.12.93	31.12.95	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	Forandring 1995-2000
HUM	104	127	151	167	169	157	+ 24 %
SAM	98	80	96	110	114	121	+ 51 %
NAT	114	61	46	49	43	73	+ 20 %
JORD	34	28	34	33	19	18	- 36 %
SUND	60	42	43	37	37	61	+ 45 %
TEK	109	89	66	66	78	96	+ 8 %
I alt	519	427	436	462	460	526	+ 23 %

Forskningsadjunkter

Udviklingen i 1990'erne i antallet af adjunkter i den ordinære struktur skal ses i forbindelse med udviklingen i antallet af forskningsadjunkter i den supplerende stillingsstruktur. Forskningsadjunktstillingen, som først og fremmest er en ren forskerstilling, blev ligesom forskningslektorstillingen indført i 1993. Antallet af forskningsadjunkter voksede hurtigt i de første år og allerede i 1995 var bestanden af forskningsadjunkter større end bestanden af ordinære adjunkter. Herefter har tilvæksttak-

ten været lidt lavere, men også fra 1995 til 1998 var tilvæksten i gennemsnit 15 % per år. Efter 1998 er den samlede bestand af forskningsadjunkter faldet lidt selvom der inden for nogle af hovedområderne fortsat har været en ekspansion. Stigningen har især gældt teknikområdet, mens der samtidigt har været et markant fald inden for naturvidenskab. Fra slutningen af 1998 til slutningen af år 2000 faldt antallet af forskningsadjunkter inden for naturvidenskab med over 30 % (se tabel 2.7).

Udviklingen i bestanden af forskningsadjunkter skal ses mod baggrund af at der inden for naturvidenskab og teknik frem til slutningen af 1990'erne skete en klar forskydning fra ansættelser i de ordinære adjunktstillinger til ansættelser i de mere forskningsintensive forskningsadjunktstillinger. For eksempel ved det naturvidenskabelige fakultet ved Aarhus Universitet blev der i årene 1995-2000 kun ansat to ordinære adjunkter, men næsten 100 forskningsadjunkter. Dette har bidraget til forskningsadjunkternes ulige fordeling mellem hovedområderne. Til trods for de sidste to års meget kraftige fald i antallet af forskningsadjunkter inden for naturvidenskab tegnede naturvidenskab og teknik sig ved udgangen af år 2000 stadig for 55 % af den samlede bestand af forskningsadjunkter, mens andelen for humaniora og samfundsvidenskab kun var 17 %.

Der skal bemærkes, at forskydningen fra adjunktansættelser til forskningsadjunktansættelser også har medført forandringer i adjunkternes ansættelsestider. Mens stort set samtlige ansættelser i adjunktstillinger i den ordinære struktur er treårige, sker ansættelserne i forskningsadjunktstillinger typisk for betydeligt kortere perioder. Over 40 % af de sidste års forskningsadjunktansættelser har været 1-årige og mindre end en fjerdedel har været længere end to år.

Tabel 2.7 Bestanden af forskningsadjunkter ved universitetsinstitutionerne 1993-2000, opgjort på videnskabelige hovedområder. Antal personer

	31.12.93	31.12.95	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	Forandring 1998-2000
HUM	18	25	46	50	53	61	+ 22 %
SAM	6	20	49	47	45	51	+ 9 %
NAT	25	100	218	268	204	184	- 31 %
JORD	14	64	78	102	92	87	- 15 %
SUND	21	59	87	97	92	106	+ 9 %
TEK	60	211	167	162	204	185	+ 14 %
I alt	144	479	645	726	690	674	+ 7 %

2.3 Forskerstabens kønsfordeling

Antallet af kvinder i forskerstab

Ved udgangen af år 2000 var der godt 1300 kvindelige forskere blandt det videnskabelige personale på de danske universiteter. Den kvindelige forskerstab omfattede 74 professorer, cirka 820 lektorer og cirka 430 adjunkter. Tallene omfatter udover ordinære professorer, lektorer og adjunkter også 5 forskningsprofessorer, cirka 90 forskningslektorer og cirka 240 forskningsadjunkter (se tabel 2.8).

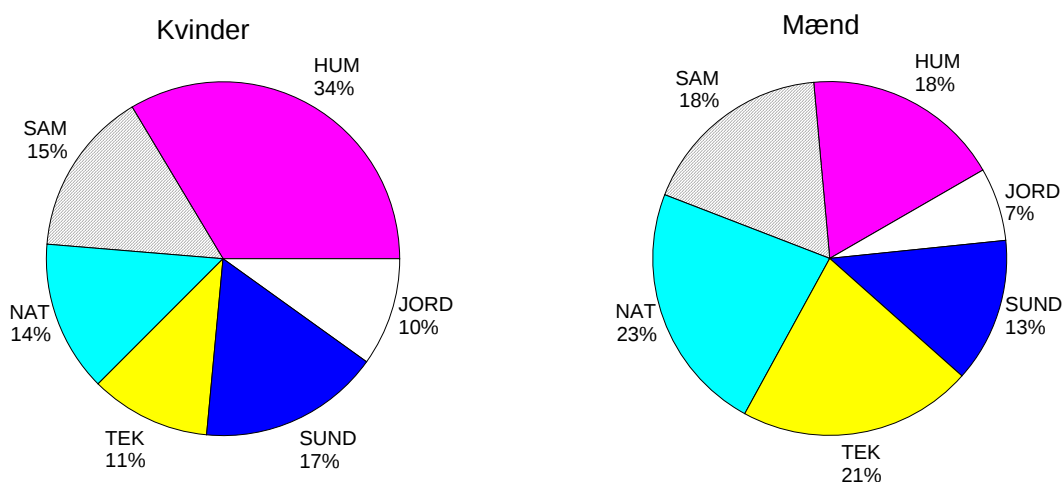
Tabel 2.8 **Antal kvinder i det videnskabeligt personale (eksklusive stipendiater) ved universitetsinstitutionerne 31.12.2000, opgjort på stillingskategorier og hovedområder**

	HUM	SAM	NAT	JORD	SUND	TEK	I alt
<i>Ordinære stillingskategorier:</i>							
Professorer	17	18	6	4	19	5	69
Lektorer	312	112	88	59	104	54	729
Adjunkter	76	41	16	7	28	25	193
<i>Ordinære stillingskat. i alt</i>	405	171	110	70	151	84	991
<i>Supplerende stillingskategorier:</i>							
Forskningsprofessorer	1	2	1	1	0	0	5
Forskningslektorer	10	11	17	16	17	17	88
Forskningsadjunkter	28	16	55	44	52	44	239
<i>Suppl. stillingskat. i alt</i>	39	29	73	61	69	61	332
Total	444	200	183	131	220	145	1323

Det kvindelige forskerpersonale er kraftigt koncentreret på det humanistiske hovedområde. En tredjedel (34 %) af den kvindelige forskerstab findes inden for humaniora, mens tilsvarende andel af den mandlige forskerstab er 18 % (se figur 2.6). Den øvrige del af den kvindelige forskerstab fordeler sig forholdsvis jævnt mellem hovedområderne. Efter humaniora er sundhedsvidenskab med 17 % af den kvindelige forskerstab det største kvindelige forskningsområde på universiteterne. Næsten lige så store andele af den kvindelige forskerstab findes inden for samfundsvidenskab (15 %) og naturvidenskab (14 %).

Den store forskel mellem kønnenes fordeling mellem hovedområderne illustreres også af, at over 40 % af universiteternes forskerstillinger, men kun 25 % af den kvindelige forskerstab, findes inden for teknik og naturvidenskab. Af den mandlige forskerstab findes 44 % inden for disse områder.

Figur 2.6 Det kvindelige henholdsvis mandlige forskerpersonale ved universitetsinstitutionerne 31.12.2000 fordelt på videnskabelige hovedområder (både ordinære og supplerende stillinger)

Forandringer i bestanden af kvinder og mænd i forskerpersonalet i 1995-2000

Det samlede videnskabelige personale ved universiteterne er fra udgangen af 1995 til udgangen af 2000 forøget med i alt 1045 personer, fordelt med 651 på de ordinære stillinger og 394 på de supplerende stillinger (se tabel 2.9).

Tabel 2.9 Videnskabeligt personale ved universiteterne i Danmark ultimo 1995, 1997 og 2000, opgjort på stillingskategorier og køn. Antal personer

	31.12.1995		31.12.1997		31.12.2000		Forandring 1995-2000	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Professor	672	39	740	55	872	69	+ 200	+ 30
Lektor	2537	553	2518	597	2683	729	+ 146	+ 176
Adjunkt	309	118	275	161	333	193	+ 24	+ 75
<i>I alt</i>	<i>3518</i>	<i>710</i>	<i>3533</i>	<i>813</i>	<i>3888</i>	<i>991</i>	<i>+ 370</i>	<i>+ 281</i>
Forskn.prof.	34	2	57	7	69	5	+ 35	+ 3
Forskn.lektor	137	34	213	61	244	88	+ 107	+ 54
Forskn.adj.	358	121	455	190	435	239	+ 77	+ 118
<i>I alt</i>	<i>529</i>	<i>157</i>	<i>725</i>	<i>258</i>	<i>748</i>	<i>332</i>	<i>+ 219</i>	<i>+ 175</i>
Total	4047	867	4258	1071	4636	1323	+ 589	+ 456

Den kvindelige forskerbestand er i perioden vokset med 456 personer og den mandlige med 589. Kvinderne har således tegnet sig for 44 % og mændene for 56 % af forøgelsen. Det betyder, at det kvindelige forskerpersonale i femårsperioden er vokset med 53 % og det mandlige med 15 %. Over tid har forøgelsen fordelt sig forskelligt på de ordinære og de supplerende stillinger. Størstedelen af tilvæksten i 1997-2000 er modsat tilvæksten i perioden 1993-1997 sket i de ordinære stillingskategorier. Dette gælder for begge køns vedkommende.

2.4 Udviklingen i forskerstabens kønsfordeling

Andelen af kvinder i universiteternes videnskabelige personale, omfattende personalet i både den ordinære og den supplerende stillingsstruktur, dvs. personale i stillinger, der forudsætter kvalifikationer på mindst ph.d.-niveau, er i femårsperioden fra 1995 til 2000 steget fra 17,6 % til 22,2 %. Det er en stigning med 4,6 procentpoint eller lidt mindre end 1 procentpoint per år.

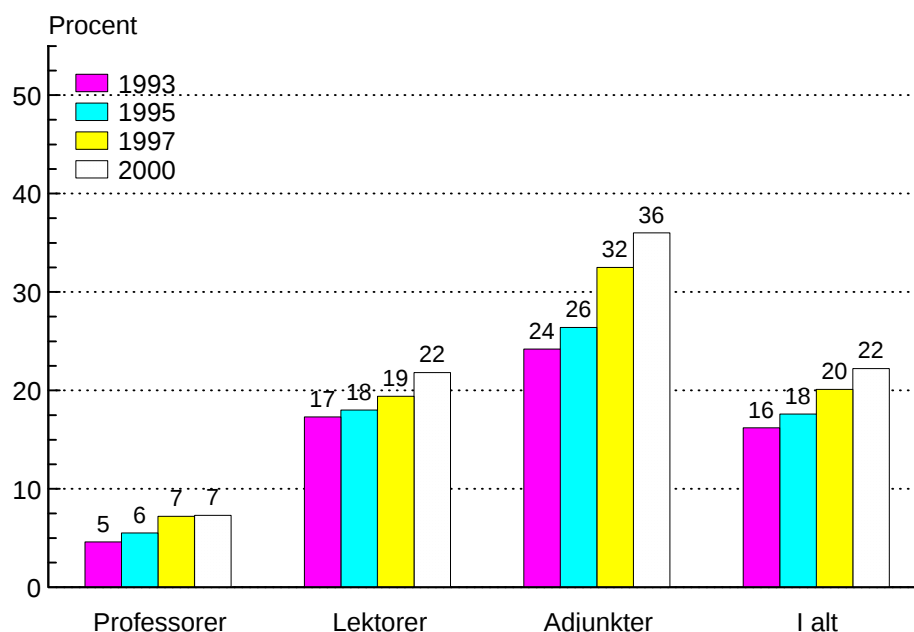
Blandt professorer, lektorer og adjunkter i de ordinære stillinger er kvindeandelen fra 1995 til 2000 steget fra lidt under 17 % til lidt over 20 %, og blandt personalet i den supplerende struktur (forskningsprofessorer, forskningslektorer og forskningsadjunkter) fra 23 % til 31 %. Stigningen i femårsperioden har således været 3 procentpoint blandt de ansatte i ordinære stillinger og 8 procentpoint blandt de ansatte i supplerende stillinger (se tabel 2.10 og figur 2.7).

Tabel 2.10 Kvinder blandt universiteternes videnskabelige personale ultimo 1993, 1995, 1997 og 2000

	31.12.1993		31.12.1995		31.12.1997		31.12.2000	
	Antal	Kv.-%	Antal	Kv.-%	Antal	Kv.-%	Antal	Kv.-%
Professor	30	4,4	39	5,5	55	6,9	69	7,3
Lektor	531	17,2	553	17,9	597	19,2	729	21,4
Adjunkt	111	24,9	118	27,6	161	36,9	193	36,7
<i>I alt</i>	672	16,0	710	16,8	813	18,7	991	20,3
Forskn.prof.	3	10,0	2	5,6	7	10,9	5	6,8
Forskn.lektor	14	18,4	34	19,9	61	22,3	88	26,5
Forskn.adj.	32	22,2	121	25,3	190	29,5	239	35,5
<i>I alt</i>	49	19,6	157	22,9	258	26,2	332	30,7
Total	721	16,2	867	17,6	1071	20,1	1323	22,2

Af tabellen fremgår, at kvindeandelen blandt professorerne i ordinære stillinger i femårsperioden 1995-2000 er steget fra 5,5 % til 7,3 %, blandt lektorerne fra 17,9 % til 21,4 % og blandt adjunkterne fra 27,6 % til 36,7 %. Det er en stigning med 1,8 procentpoint i professorstaben, 3,5 procentpoint i lektorstaben og 9,1 procentpoint i adjunktstaben.

Figur 2.7 Andel af kvinder blandt professorer, lektorer og adjunkter på universiteterne ultimo 1993, 1995, 1997 og 2000 (både ordinære og supplerende stillinger), opgjort efter stillingskategorier

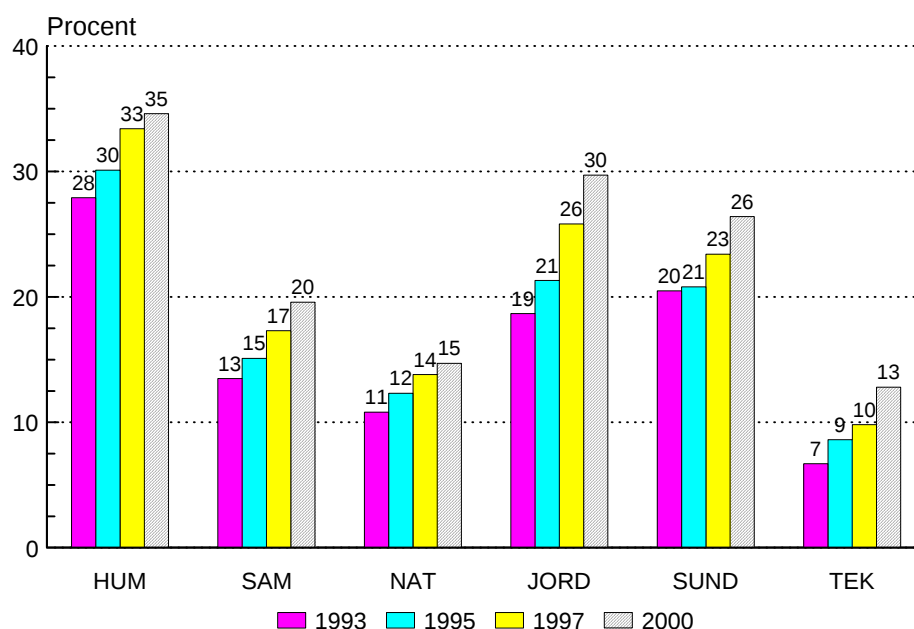

Kønsfordeling på hovedområdeniveau

Kvindeandelen i det samlede videnskabelige personale er i perioden 1993-2000 steget successivt inden for alle hovedområder. Stigningen varierer mellem hovedområderne, fra fire procentpoint inden for naturvidenskab til 6-7 procentpoint inden for øvrige områder, med undtagelse for jordbrugs- og veterinærvidenskab, hvor kvindeandelen er steget med 11 procentpoint (se figur 2.8).

Den gennemsnitlige stigningstakt i kvindeandelen i perioden 1993-2000 har kun været omkring et halvt procentpoint per år i professor- og lektorbestanden og lidt under to procentpoint per år i adjunktbestanden. Stigningerne fra 1998 til 1999 og fra 1999 til 2000 har i visse tilfælde været endnu mere begrænsede. Der er imidlertid store variationer i forandringerne på årsbasis og svingningerne i udviklingen er betydelige når forandringerne opdeles på stillingskategorier, hovedområder, institutioner og fakulteter (jf. tabel 2.11). Det er derfor behæftet med betydelig usikkerhed på basis af forandringer i kønsfordelingen i forskerstaben mellem to på hinanden følgende år at drage konklusioner om udviklingen på detaljeniveau.

Figur 2.8 Andel af kvinder i universiteternes samlede videnskabelige personale (professorer, lektorer og adjunkter i ordinære og supplerende stillinger) ultimo 1993, 1995, 1997 og 2000, opgjort på hovedområder

Tabel 2.11 Andel af kvinder blandt ordinære professorer, lektorer og adjunkter i 1995, 1997 og 2000, opgjort efter videnskabelige hovedområder. Procent

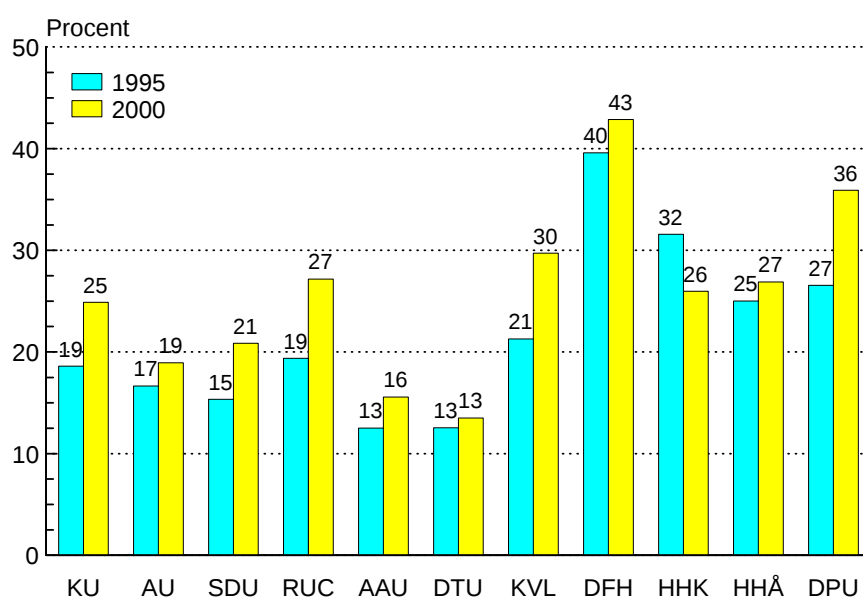
	Professorer			Lektorer			Adjunkter		
	1995	1997	2000	1995	1997	2000	1995	1997	2000
HUM	10,0	10,2	11,6	30,7	33,6	35,5	42,5	50,3	48,4
SAM	9,2	10,1	9,4	15,3	15,4	18,6	23,8	27,1	33,9
NAT	0,9	3,2	3,9	12,4	12,2	11,7	16,4	17,4	21,9
JORD	3,6	6,3	6,5	20,3	23,3	27,3	17,9	41,2	38,9
SUND	5,4	7,5	7,9	23,7	24,8	28,0	33,3	44,2	45,9
TEK	1,8	1,8	3,4	5,6	6,7	9,1	18,0	27,3	26,0
I alt	5,5	6,9	7,3	17,9	19,2	21,4	27,6	36,9	36,7

Kønsfordelingen på institutionsniveau

Opgjort på institutionsniveau viser udviklingen i kvindeandelen i forskerstaben en forholdsvis stor spredning mellem institutionerne. Kvindeandelen er i den sidste halvdel af 1990'erne steget ved alle institutioner med undtagelse for Handelshøjskolen i København. Mens der i femårsperioden 1995-2000 har været en stigning i kvindeandelen med ni procentpoint ved Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU), otte

procentpoint ved Roskilde Universitetscenter (RUC) og Landbohøjskolen (KVL) samt omkring seks procentpoint ved Københavns Universitet (KU) og Syddansk Universitet (SDU) er andelen ved Danmarks Tekniske Universitet (DTU) kun steget med cirka ét procentpoint. Ved Handelshøjskolen i København (HHK) er andelen faldet med seks procentpoint. Faldet skyldes i sin helhed en drastisk reduktion af den i 1995 stærkt kvindedominerede adjunktstaben ved institutionens erhvervssproglige fakultet.

Figur 2.9 Andel af kvinder i universiteternes samlede videnskabelige personale (professorer, lektorer og adjunkter i ordinære og supplerende stillinger) ultimo 1993, 1995, 1997 og 2000, opgjort efter institutioner

2.5 Sammendrag

Ved udgangen af år 2000 var der godt 1000 professorer, cirka 3700 lektorer og 1200 adjunkter i ordinære og supplerende stillinger på de danske universiteter. Universiteternes videnskabelige personale er i den sidste halvdel af 1990'erne vokset med godt 20 %. Både professor- og adjunktstaben er vokset med en tredjedel, mens væksten i lektorstaben har været cirka 15 %.

Universiteternes kvindelige forskerbestand er fra udgangen af 1995 til udgangen af år 2000 vokset med cirka 460 personer, svarende til en forøgelse med 53 %, og den mandlige med cirka 590, svarende til en forøgelse med 15 %.

Om udviklingen i forskerstabens kønsfordeling kan sammenfattende konstateres, at der gennem 1990'erne har været en klart stigende trend i kvindeandelen. Udviklingen mod en mere ligelig kønsfordeling i universiteternes forskerstab er imidlertid på de fleste områder meget langsommelig. Det gælder både blandt professorerne og

blandt lektorerne. Kun i adjunktstaben har udviklingen mod en mere ligelig kønsfordeling fulgt udviklingen i kønsfordelingen i rekrutteringsgrundlaget og samlet set tilmed oversteget kvindeandelen blandt nyuddannede ph.d.'er.

En sammenligning mellem kønsfordelingen i adjunktstaben og kønsfordelingen i de sidste års ph.d.-produktion belyser, i hvilket omfang kønsfordelingen blandt de nyuddannede ph.d.'er, er slået igennem i nyrekrutteringen til det videnskabelige personale på universiteterne. Som følge af, at den normale ansættelsesperiode for adjunkter i de ordinære stillinger er tre år, består adjunktstaben ved et bestemt tidspunkt af personer, der er blevet rekrutteret til adjunktstillingerne i det mindste over en treårsperiode. Da imidlertid kun en mindre del af adjunktansættelserne sker direkte efter opnået ph.d.-grad betyder dette, at adjunktstabens rekrutteringsgrundlag blandt nyuddannede ph.d.'er i praksis omfatter ph.d.-produktionen over en betydeligt længere årrække. Et naturligt sammenligningsgrundlag for kønsfordelingen i adjunktstaben ved udgangen af år 2000 kan derfor være kønsfordelingen i ph.d.-produktionen i fireårsperioden 1996-1999 (se tabel 2.12).

Tabel 2.12 Andel af kvinder blandt ph.d.'er færdiguddannet i 1996-1999 samt blandt adjunkter og forskningsadjunkter 31.12.2000, opgjort på videnskabelige hovedområder. Procent

	Ph.d.'er	Adjunkter	Forsknings- adjunkter	Adjunkter og forsk- ningsadjunkter
Humaniora	44,8	48,4	45,9	47,7
Samfundsvidenskab	33,8	33,9	31,4	33,1
Naturvidenskab	27,8	21,9	29,9	27,6
Jordbrugs- & vet.vid.	43,7	38,9	50,6	48,6
Sundhedsvidenskab	44,6	45,9	49,1	47,9
Teknik	21,3	26,0	23,8	24,6
I alt	34,4	36,7	35,5	36,0

Af tabellen fremgår, at kvindeandelen i adjunktstaben ved udgangen af år 2000 inden for alle hovedområder var stort set lige så høj eller højere end kvindeandelen blandt de nyuddannede ph.d.'er, som udgør det formelt kvalificerede rekrutteringsgrundlag for adjunktstillingerne. Inden for naturvidenskab og jordbrugs- og veterinærvidenskab lå kvindeandelen blandt adjunkter i ordinære stillinger dog lavere end blandt ph.d.'erne. Men hvis også adjunkter i de supplerende stillinger (forskningsadjunkter) inkluderes i sammenligningen svarer adjunktstabens kønsfordeling også på disse områder til kønsfordelingen i rekrutteringsgrundlaget. Og i den samlede adjunktstab, uanset om der er tale om ordinære eller supplerende stillinger, var kvindeandelen i år 2000 et par procentpoint højere end i rekrutteringsgrundlaget af nyuddannede ph.d.'er.

3 Ansættelser i universiteternes videnskabelige stillinger i 1995–2000

3.1 Forskerrekrutteringens omfang 1995–2000

Ansættelser i ordinære stillinger

I år 2000 og de sidste år af 1990'erne er der på de danske universiteter årlig blevet ansat omkring 450 professorer, lektorer og adjunkter i ordinære stillinger (se tabel 3.1). Samlet blev der i femårsperioden 1996-2000 ansat i alt cirka 2200 professorer, lektorer og adjunkter. Det betyder at der i den sidste halvdel af 1990'erne er blevet besat i gennemsnit næsten 80 professorater, omkring 210 lektorater og over 150 adjunkturer per år. Det er mere end dobbelt så mange årlige professoransættelser og mere end 50 % så mange årlige lektoransættelser som i første halvdel af 1990'erne.

Tabel 3.1 Antal ansættelser i professor-, lektor- og adjunktstillinger i 1995-2000, opgjort på stillingskategorier og ansættelsesår

	Professorer	Lektorer	Adjunkter	I alt
1995	54	145	145	344
1996	85	181	162	428
1997	77	195	155	427
1998	79	202	151	432
1999	68	225	169	462
2000	74	237	146	457
I alt	437	1185	928	2550

I alle tre stillingskategorier har der på både hovedområde- og institutionsniveau været betydelige svingninger i det årlige antal ansættelser. Der har også været mærkbare forskelle mellem hovedområderne når det gælder rekrutteringens omfang. Eksempelvis har antallet af professoransættelser inden for både sundhedsvidenskab og teknik i den sidste treårsperiode været klart større end inden for øvrige områder. Omvendt har antallet af lektor- og adjunktansættelser inden for sundhedsvidenskab og teknik samtidigt været mærkbart mindre end inden for humaniora og samfundsvidenskab (se tabel 3.2 og 3.3). Og sammenligner man de to personalemæssigt største hovedområder, humaniora og naturvidenskab, fremgår det, at mens der i de sidste tre år er blevet ansat over 200 lektorer og 150 adjunkter inden for humaniora er tilsvarende antal inden for naturvidenskab kun cirka 90 lektorer og godt 30 adjunkter.

3 Ansættelser i videnskabelige stillinger i 1995 - 2000

Tabel 3.2 Antal ansættelser i professor-, lektor- og adjunktstillinger i 1998-2000, opgjort på videnskabelige hovedområder og ansættelsesår

	Professorer			Lektorer			Adjunkter		
	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000
HUM	11	15	10	69	67	69	59	47	45
SAM	8	12	14	26	45	57	26	51	42
NAT	10	8	14	27	30	32	10	12	11
JORD	2	0	0	15	16	16	7	3	3
SUND	26	21	18	31	24	27	12	12	23
TEK	22	12	18	34	43	36	37	44	22
I alt	79	68	74	202	225	237	151	169	146

Tabel 3.3 Antal ansættelser i professor-, lektor- og adjunktstillinger i 1998-2000, opgjort på institutioner og ansættelsesår

	Professorer			Lektorer			Adjunkter		
	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000
KU	25	20	23	52	52	58	41	36	26
AU	14	16	12	42	35	42	16	19	26
SDU	11	5	12	17	24	27	21	20	21
RUC	2	4	2	14	19	22	8	10	15
AAU	8	6	7	19	27	29	35	34	25
DTU	15	11	11	24	28	15	11	17	4
KVL	2	0	0	15	16	16	7	3	3
DFH	1	0	0	3	4	5	0	0	7
HHK	0	3	3	5	13	15	2	18	13
HHÅ	1	1	4	6	5	8	4	4	6
DPU	0	2	0	5	2	0	6	8	0
I alt	79	68	74	202	225	237	151	169	146

Fornyelsen i professor- og lektorstaben

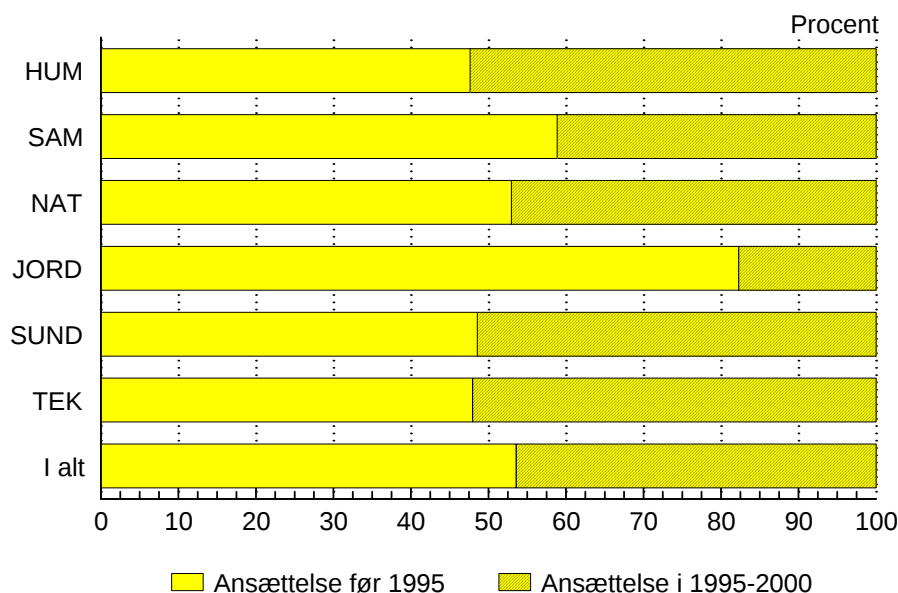
Der er i perioden 1995-2000 sket en markant fornyelse i både professor- og lektorstaben. Mere end en tredjedel af professor- og lektorstaben i slutningen af år 2000 udgjordes af professorer og lektorer, der blev ansat i 1995-2000. Det skal bemærkes, at antallet af nybesatte stillinger ikke er ensbetydende med universitetssektorens personaleudskiftning og heller ikke med den virkelige udskiftning i professor- eller lektorstaben, idet ansættelsestallene også inkluderer både internrekruttering i form af overgang fra en stillingskategori til en anden og tilfælde, hvor den nyansatte i forvejen var ansat i en anden stilling i samme stillingskategori. Desuden har der været en

ekspansion i antallet af stillinger. Hvis der imidlertid forudsættes, at samtlige godt 1600 professorer og lektorer, der blev ansat i den nævnte periode, stadig var ansat i de samme stillinger ved udgangen af år 2000, betyder det, at 37 % af universiteternes professor- og lektorstab ved udgangen af år 2000 består af nyansatte, dvs. af personer, der er blevet ansat i de aktuelle stillinger i 1995-2000.

Antallet af professoransættelser, der blev gennemført i 1995-2000, udgør 46 % af professorbestanden ultimo 2000, hvilket betyder en rekrutteringstakt svarende til næsten 8 % om året. I lektorkategorien er der i samme periode blevet gennemført ansættelser svarende til 35 % af lektorbestanden ultimo 2000, hvilket svarer til en rekrutteringstakt på cirka 6 % om året.

Af figur 3.1 fremgår, at inden for humaniora, naturvidenskab, sundhedsvidenskab og teknik var omkring halvdelen af professorerne ved udgangen af år 2000 nyansat, forstået som at professorerne er blevet ansat i de pågældende stillinger i perioden 1995-2000. Inden for samfundsvidenskab var andelen godt 40 %, mens andelen af nyansatte professorer inden for jordbrugs- og veterinærvidenskab var mindre end en femtedel.

Figur 3.1 Professorstaben 31.12.2000, opgjort efter tidspunktet for ansættelse i de pågældende professorstillinger

Ved både Københavns Universitet (KU) og Danmarks Tekniske Universitet (DTU) bestod over halvdelen af professorstaben ved udgangen af år 2000 af professorer, der var blevet ansat i de pågældende stillinger i 1995-2000. Ved yderligere syv af institutionerne svarede professorrekrutteringen i 1995-2000 til mellem 40 % og 50 % af institutionernes professorbestand (se tabel 3.4).

3 Ansættelser i videnskabelige stillinger i 1995 - 2000

I lektorkategorien har rekrutteringstakten ved stort set samtlige institutioner været betydeligt lavere end i professorkategorien. Kun ved Landbohøjskolen (KVL) og Danmarks Farmaceutiske Højskole (DFH) var fornyelsen i lektorstaben større end i professorstaben. Samtidig var rekrutteringstakten i professorstaben ved de nævnte to institutioner klart lavere end ved øvrige institutioner.

Tabel 3.4 Professor- og lektorbestanden 31.12.2000 samt professor- og lektoransættelser i 1995-2000, opgjort på institutioner

	Professorer			Lektorer		
	Bestand 31.12.2000	Heraf ansat i 1995-2000		Bestand 31.12.2000	Heraf ansat i 1995-2000	
		Antal	Andel af bestanden		Antal	Andel af bestanden
KU	262	137	52 %	872	283	32 %
AU	195	88	45 %	652	216	33 %
SDU	116	52	48 %	290	128	44 %
RUC	43	20	47 %	214	90	42 %
AAU	81	39	43 %	362	124	34 %
DTU	91	49	54 %	355	111	31 %
KVL	62	11	18 %	216	79	37 %
DFH	13	5	36 %	57	24	42 %
HHK	43	17	40 %	204	66	32 %
HHÅ	22	10	45 %	112	40	36 %
DPU	12	5	42 %	78	24	31 %
I alt	941	437	46 %	3412	1185	35 %

Tabel 3.5 Professor- og lektorbestanden 31.12.2000 samt professor- og lektoransættelser i 1995-2000, opgjort på hovedområder

	Professorer			Lektorer		
	Bestand 31.12.2000	Heraf ansat i 1995-2000		Bestand 31.12.2000	Heraf ansat i 1995-2000	
		Antal	Andel af bestanden		Antal	Andel af bestanden
HUM	147	77	52 %	880	347	39 %
SAM	192	79	41 %	602	240	40 %
NAT	153	72	47 %	752	190	25 %
JORD	62	11	18 %	216	79	37 %
SUND	241	124	51 %	371	144	39 %
TEK	146	76	52 %	591	185	31 %
I alt	941	437	46 %	3412	1185	35 %

Ansættelser i stillinger i den supplerende stillingsstruktur

Udover ansættelserne i de ordinære professor-, lektor- og adjunktstillinger har universiteterne årlig gennemført et stort antal ansættelser i forskningsprofessor-, forskningslektor- og forskningsadjunktstillinger i den såkaldte supplerende stillingsstruktur. Institutionerne har imidlertid kun registreret og indberettet oplysninger om en mindre del af ansættelserne i de supplerende stillingskategorier. Der er desuden store forskelle både mellem institutionernes og mellem fakulteternes indberetningsfrekvenser.

Tabel 3.6 Ansættelser i forskningsprofessor-, forskningslektor- og forskningsadjunktstillinger i 1995-2000

	Forsknings- professorer	Forsknings- lektorer	Forsknings- adjunkter	I alt
1995	11	44	63	118
1996	7	32	51	90
1997	16	34	52	102
1998	13	27	49	89
1999	13	28	44	85
2000	19	23	47	89
I alt	79	188	306	573

For hele seksårsperioden 1995-2000 har universiteterne indberettet i alt 573 ansættelser i de supplerende stillingskategorier, fordelt på 79 forskningsprofessorer, 188 forskningslektorer og 306 forskningsadjunkter (tabel 3.6). Institutionernes bestandsoplysninger viser imidlertid, at der i slutningen af år 2000 var en bestand på mere end 80 forskningsprofessorer, 330 forskningslektorer og 670 forskningsadjunkter, dvs. i alt næsten 1100 personer, af hvilke de fleste var blevet ansat i 1998-2000. Forskningsadjunkturerne, forskningslektoraterne og forskningsprofessoraterne er tidsbegrænsede ansættelser på op til fem år, men både forskningsadjunkter og forskningslektorer er typisk blevet ansat for 12 måneder eller kortere tid. Kun omkring en tiendedel af forskningslektorerne og nogle få procent af forskningsadjunkterne er blevet ansat for mere end tre år. Der skal bemærkes, at en betydelig del af forskningslektor- og forskningsadjunktstillingerne er blevet besat uden eksternt opslag.

På baggrund af det ovenfor nævnte kan der skønnes, at der i 1995-2000 er blevet gennemført i størrelsesorden 500-600 forskningslektoransættelser og 1100-1300 forskningsadjunktansættelser. Det er mere en 2-3 gange så mange forskningslektoransættelser og 3-4 gange så mange forskningsadjunktansættelser som institutionerne har indberettet. Som følge af den mangelfulde indberetning er undersøgelsens oplysninger om ansættelserne i de supplerende stillingskategorier ikke repræsentative for rekrutteringen til de pågældende stillingskategorier. Materialet giver derfor ikke

et tilstrækkeligt grundlag for mere indgående analyser af rekrutteringen til de supplerende stillingskategorier.

3.2 Kønsfordelingen i rekrutteringen i 1998–2000

Afgrænsninger

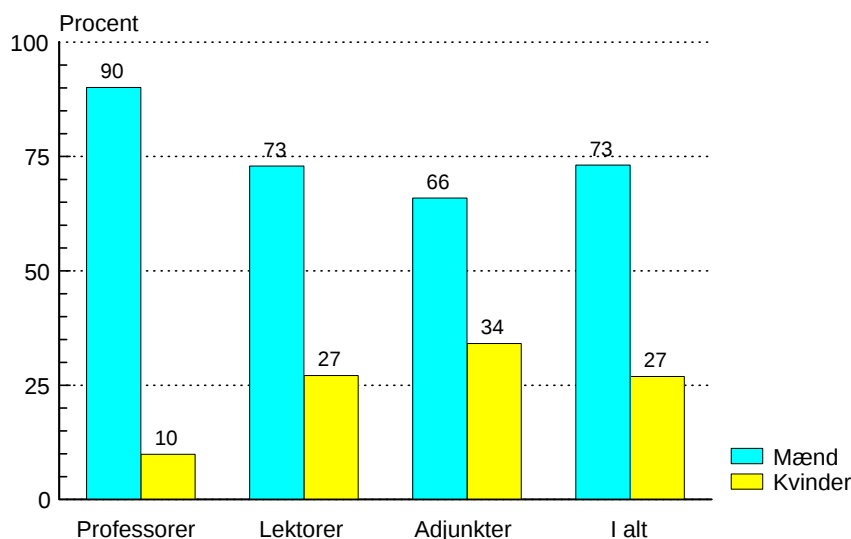
De følgende beskrivelser og analyser af kønsfordelingen i ansættelserne og konkurrencen om stillingerne ved stillingsbesættelserne omfatter kun professor-, lektor- og adjunktansættelser i den ordinære stillingsstruktur og kun stillinger, der er blevet besat efter eksternt opslag.

Kvinder og mænd i professor-, lektor- og adjunktansættelserne

I treårsperioden 1998-2000 blev der ved universiteterne i Danmark besat i alt 1319 professor-, lektor- og adjunktstillinger efter opslag.¹ Af disse blev 355 besat med kvinder og 964 med mænd (se tabel 3.7 – 3.9). Det betyder, at kvindeandelen i treårsperiodens samlede rekruttering til universiteternes ordinære forskerstillinger var 27 %. Det er cirka to procentpoint mere end i perioden 1995-1997.

Blandt de godt 200 nyansatte professorer var der 20 kvinder. Det er en kvindeandel på 10 %. Blandt de cirka 650 nyansatte lektorer var der 177 kvinder, hvilket er en kvindeandel på 27 %. Og blandt de cirka 460 nyansatte adjunkter var der 158 kvinder, hvilket er en kvindeandel på 34 % (se figur 3.2).

Figur 3.2 Kønsfordeling blandt professorer, lektorer og adjunkter, der blev ansat i 1998-2000, opgjort på stillingskategorier

¹ Der blev i 1998-2000 desuden besat 19 professorater, 11 lektorater og 2 adjunkturer uden eksternt stillingsopslag. Det tilsvarende antal var i perioden 1995-1997 10 professorater og 7 lektorater.

Der er i alle tre stillingskategorier store variationer i kønsfordelingen blandt de nyansatte både mellem hovedområderne og mellem institutionerne. Blandt de nyansatte professorer varierer kvindeandelen fra 3-4 % inden for samfundsvidenskab og teknik til 15-16 % inden for humaniora og naturvidenskab (se tabel 3.7 og 3.8).

Tabel 3.7 Antal professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort på hovedområder, stillingskategorier og den ansattes køn

	Professorer			Lektorer			Adjunkter		
	M	K	Kv.-%	M	K	Kv.-%	M	K	Kv.-%
HUM	27	5	15,6	123	78	38,8	83	68	45,0
SAM	32	1	3,0	99	29	22,7	79	40	33,6
NAT	23	4	14,8	72	15	17,2	25	7	21,9
JORD	2	0	0,0	35	12	25,5	9	4	30,8
SUND	52	8	13,3	51	28	35,4	31	15	32,6
TEK	46	2	4,2	96	15	13,5	79	24	23,3
I alt	182	20	9,9	476	177	27,1	306	158	34,1

På institutionsniveau var kvindeandelen blandt de nyansatte professorer i 1998-2000 over 10 % ved fire institutioner (KU, SDU, RUC og HHÅ). Der var ligeså fire institutioner (AAU, KVL, DFH og HHK), hvor der i perioden ikke blev ansat kvindelige professorer (se tabel 3.8).

Tabel 3.8 Antal professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort på institutioner, stillingskategorier og den ansattes køn

	Professorer			Lektorer			Adjunkter		
	M	K	Kv.-%	M	K	Kv.-%	M	K	Kv.-%
KU	56	9	13,8	113	48	29,8	59	43	42,2
AU	32	1	3,0	87	27	23,7	40	21	34,4
SDU	22	4	15,4	50	18	26,5	44	17	27,9
RUC	6	2	25,0	32	23	41,8	19	14	42,4
AAU	16	0	0,0	56	14	20,0	72	22	23,4
DTU	35	2	5,4	58	9	13,4	20	12	37,5
KVL	2	0	0,0	35	12	25,5	9	4	30,8
DFH	1	0	0,0	4	8	66,7	6	1	14,3
HHK	6	0	0,0	27	6	18,2	26	7	21,2
HHÅ	5	1	16,7	10	9	47,4	6	8	57,1
DPU	1	1	50,0	4	3	42,9	5	9	64,3
I alt	182	20	9,9	476	177	27,1	306	158	34,1

I rekrutteringen til lektorstillingerne varierer kvindeandelen mellem hovedområderne fra 14 % inden for teknik til 39 % inden for humaniora, og mellem institutionerne fra kun 13% ved DTU til 67 % ved DFH.

Blandt de nyansatte adjunkter har kvinderne udgjort 45 % inden for humaniora og omkring en tredjedel inden for samfundsvidenskab, jordbrugs- og veterinærvidenskab og sundhedsvidenskab. Inden for naturvidenskab og teknik var kvindernes andel af adjunktstillingerne godt en femtedel. På institutionsniveau varierede andelen fra 14 % ved DFH til 64 % ved DPU.

Svag stigning i kvindeandelen

En sammenligning af kønsfordelingen i rekrutteringen i 1998-2000 med kønsfordelingen i rekrutteringen i 1995-1997 viser, at kvindeandelen blandt de nyansatte lektorer og adjunkter samlet set har været lidt højere i 1998-2000 end i 1995-1997 (se tabel 3.9 og 3.10). I professorkategorien har andelen derimod været lidt lavere i 1998-2000 end i 1995-1997. Nedgangen i kvindeandelen i professorkategorien skyldes blandt andet, at der i 1995-1997 inden for samfundsvidenskab blev ansat 8 kvindelige professorer (8 af 45), mens der i 1998-2000 kun blev ansat én (1 af 33).

Tabel 3.9 Andel af kvinder blandt professorer, lektorer og adjunkter, der blev ansat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, opgjort på hovedområder. Procent

	Professorer		Lektorer		Adjunkter	
	1995-1997	1998-2000	1995-1997	1998-2000	1995-1997	1998-2000
HUM	15,4	15,6	43,9	38,8	47,1	45,0
SAM	17,8	3,0	16,5	22,7	23,6	33,6
NAT	2,6	14,8	13,9	17,2	17,0	21,9
JORD	22,2	0,0	31,3	25,5	43,5	30,8
SUND	11,5	13,3	24,6	35,4	46,6	32,6
TEK	0,0	4,2	6,9	13,5	19,5	23,3
I alt	11,2	9,9	23,9	27,1	33,1	34,1

En sammenligning af kønsfordelingen i rekrutteringen i 1998-2000 med kønsfordelingen i bestanden i 1997 eller 2000 (jf. tabel 3.9 med 2.11) viser, at kvindeandelen blandt de nyansatte professorer og lektorer på de fleste områder er højere end i bestanden. Dette betyder at kvindeandelen er stigende og at den stigende trend, der i tidligere undersøgelser er blevet registreret i kvindeandelen i det samlede videnskabelige personale, har fortsat også i 1998-2000. Men der er også områder, hvor kvindeandelen blandt de nyrekrutterede i de sidste år har været lavere end i bestanden af allerede ansatte, og samlet set har forskellen mellem kvindeandelen blandt de nyrekrutterede og kvindeandelen i bestanden været forholdsvis begrænset.

Kvindeandelen på 27 % blandt de professorer, lektorer og adjunkter, der blev ansat i 1998-2000, har således kun medført en stigning i kvindeandelen i bestanden fra 18,7 % i 1997 til 20,3 % i slutningen af år 2000. Kvindeandelen på 10 % blandt de ny-ansatte professorer har ikke medført nogen mærkbar forandring i kvindeandelen i professorbestanden, som ved udgangen af både 1997 og 2000 var på cirka 7 % (6,9 % i 1997 og 7,3 % i 2000). Og i lektorkategorien har en kvindeandel på godt 27 % i de sidste tre års rekruttering kun bevirket, at kvindeandelen i bestanden er steget med 2,2 procentpoint, fra 19,2 % til 21,4 %. Blandt de nyansatte adjunkter i 1998-2000 har kvindeandelen tilmed været lidt lavere end i adjunktbestanden i 1997, hvilket har medført at andelen af kvinder i adjunktstaben er faldet lidt fra 1999 til 2000.

Tabel 3.10 Andel af kvinder blandt professorer, lektorer og adjunkter, der blev ansat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, opgjort på institutioner. Procent

	Professorer		Lektorer		Adjunkter	
	1995-97	1998-2000	1995-97	1998-2000	1995-97	1998-2000
KU	9,1	13,8	22,5	29,8	34,6	42,2
AU	17,5	3,0	16,5	23,7	29,0	34,4
SDU	8,7	15,4	29,4	26,5	26,8	27,9
RUC	8,3	25,0	37,1	41,8	42,1	42,4
AAU	5,6	0,0	12,8	20,0	22,4	23,4
DTU	0,0	5,4	2,3	13,4	21,6	37,5
KVL	22,2	0,0	31,3	25,5	43,5	30,8
DFH	0,0	0,0	58,3	66,7	72,7	14,3
HHK	36,4	0,0	29,0	18,2	30,8	21,2
HHÅ	0,0	16,7	23,8	47,4	52,9	57,1
DLH	0,0	50,0	64,7	42,9	36,4	64,3
I alt	11,2	9,9	23,9	27,1	33,1	34,1

Stillingsbesættelser uden kvindelige ansøgere

Oplysningerne ovenfor om kønsfordelingen i rekrutteringen omfatter samtlige stillingsbesættelser, uanset om der har været kvindelige eller mandlige ansøgere og følgelig uanset, om der i selve ansættelsesbeslutningen overhovedet har været muligt at ansætte en kvinde eller en mand. Kønsfordelingen i den samlede rekruttering siger derfor ikke noget om kønsfordelingen i selve ansættelsesprocessen eller om kvindernes karrieremuligheder i academia. Den viser heller ikke, hvordan de kvindelige eller mandlige forskere har klaret sig i konkurrencen om stillingerne i de tilfælde, når de har søgt stillingerne.

Afgørende for kønsfordelingen i rekrutteringen og for udviklingstakten i kønsfordelingen i forskerpersonalet er i hvilket omfang stillingerne har kvindelige og mandlige

ansøgere og i hvilket omfang der efter bedømmelsesudvalgets vurdering er henholdsvis kvalificerede kvindelige og kvalificerede mandlige ansøgere til stillingerne.

Af tabellerne 3.11 og 3.12 fremgår det, at af alle professor-, lektor- og adjunktansættelser, der blev foretaget i 1998-2000, blev 48 % gennemført uden kvindelige ansøgere, mens 11 % blev gennemført uden mandlige ansøgere. Blandt de godt 1300 stillinger, der blev besat i perioden, var der således cirka 630 stillinger, der ikke havde kvindelige ansøgere, og cirka 140, der ikke havde mandlige ansøgere. Det betyder, at nærværd halvdelen af alle stillinger, der blev besat i treårsperioden 1998-2000, blev besat med mænd, uden konkurrence fra kvindelige ansøgere. Samtidigt blev en tiendedel af stillingerne besat med kvinder, uden konkurrence fra mandlige ansøgere.

Af professoraterne gik 68 %, af lektoraterne 46 % og af adjunkturerne 42% direkte til de mandlige ansøgere, helt uden konkurrence fra kvindelige forskere, fordi der ikke var nogen kvindelige ansøgere til stillingerne. Samtidig gik 1 % af professoraterne, 12 % af lektoraterne og 14 % af adjunkturerne direkte til kvinder, uden konkurrence fra mandlige ansøgere.

Tabel 3.11 Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 uden kvindelige ansøgere

	Professorer		Lektorer		Adjunkter		I alt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
HUM	10	31	53	26	34	23	97	25
SAM	24	73	58	45	50	42	132	47
NAT	18	67	45	52	21	66	84	58
JORD	0	0	31	66	6	46	37	60
SUND	43	72	32	41	20	43	95	51
TEK	42	88	83	75	64	62	189	72
I alt	137	68	302	46	195	42	634	48

Når det gælder ansøgningsmønstret inden for de enkelte hovedområder, er det værd at notere, at der i professorkategorien, med undtagelse for én stilling inden for henholdsvis humaniora, sundhedsvidenskab og teknik, har været mandlige ansøgere til samtlige professorater (se tabel 3.12). Samtidigt har andelen af professorater med kvindelige ansøgere været langt under halvdelen inden for alle hovedområder, med undtagelse for humaniora og jordbrugs- og veterinærvidenskab. Inden for teknik havde kun 12 % af professoraterne kvindelige ansøgere, dvs. af de 48 professorater, der blev besat inden for teknik, var der kun 6 stillinger, der tiltrak kvindelige ansøgere.

Også i de to andre stillingskategorier var andelen af stillinger uden kvindelige ansøgere inden for flere af hovedområderne iøjnefaldende høj. For eksempel var tre fjerdedele af lektorstillingerne inden for teknik og to tredjedele af lektorstillingerne inden for jordbrugs- og veterinærvidenskab uden kvindelige ansøgere. Også i adjunkt-

kategorien var omkring to tredjedele af stillingerne inden for både naturvidenskab og teknik uden kvindelige ansøgere.

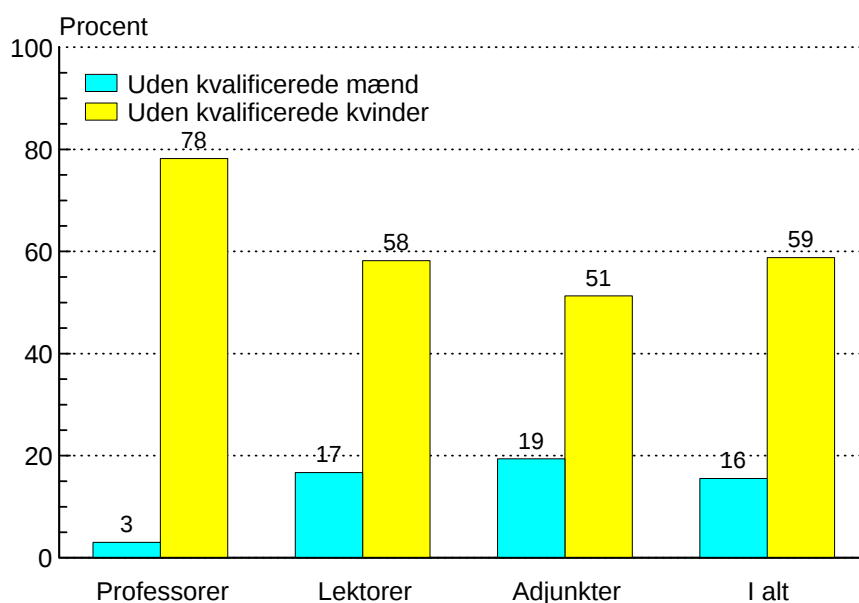
Tabel 3.12 Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 uden mandlige ansøgere

	Professorer		Lektorer		Adjunkter		I alt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
HUM	1	3	28	14	15	10	44	11
SAM	0	0	16	12	17	14	33	12
NAT	0	0	3	3	4	12	7	5
JORD	0	0	4	9	2	15	6	10
SUND	1	2	15	19	9	20	25	14
TEK	1	2	10	9	17	17	28	11
I alt	3	1	76	12	64	14	143	11

Stillingsbesættelser uden kvalificerede kvindelige ansøgere

Af de professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, havde 59 % kun mænd blandt de ansøgere, der blev fundet kvalificerede, mens 16 % kun havde kvalificerede kvindelige ansøgere. Kun 22 % af professorstillingerne, 42 % af lektorstillingerne og 49 % af adjunktstillingerne havde kvalificerede kvindelige ansøgere (se figur 3.3 samt tabel 3.13 og 3.14).

Figur 3.3 Andel af professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 uden henholdsvis kvalificerede mandlige og kvindelige ansøgere

3 Ansættelser i videnskabelige stillinger i 1995 - 2000

I den endelige beslutning om ansættelse gik 78 % af professorstillingerne, 58 % af lektorstillingerne og 51 % af adjunktstillingerne til de mandlige ansøgere, fordi der ikke var kvalificerede kvindelige ansøgere til stillingerne. Som følge af mangel på kvalificerede mandlige ansøgere gik til gengæld 3 % af professoraterne, 17 % af lektoraterne og 19 % af adjunkturene direkte til de kvindelige ansøgere.

Inden for nogle af hovedområderne var andelen af stillinger uden kvalificerede kvindelige ansøgere markant højere end disse aggregerede tal. I professorkategorien var således 88 % af stillingerne inden for både samfundsvidenskab og teknik helt uden kvalificerede kvindelige ansøgere. Dvs. kun 4 af 33 professorater inden for samfundsvidenskab og 6 af 48 inden for teknik havde kvalificerede kvindelige ansøgere.

Tabel 3.13 Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 uden kvalificerede kvindelige ansøgere

	Professorer		Lektorer		Adjunkter		I alt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
HUM	18	56	89	44	52	34	159	41
SAM	29	88	78	61	63	54	170	61
NAT	21	78	54	62	23	72	98	67
JORD	1	50	34	72	9	69	44	71
SUND	47	78	41	52	20	43	108	58
TEK	42	88	84	76	71	69	197	75
I alt	158	78	380	58	238	51	776	59

Tabel 3.14 Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 uden kvalificerede mandlige ansøgere

	Professorer		Lektorer		Adjunkter		I alt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
HUM	3	9	46	23	30	20	79	21
SAM	0	0	18	14	23	19	41	15
NAT	0	0	5	6	4	12	9	6
JORD	0	0	10	21	3	23	13	21
SUND	2	3	20	25	10	22	32	17
TEK	1	2	10	9	20	19	31	12
I alt	6	3	109	17	90	19	205	16

Kønnenes konkurrence om stillingerne

Kønsfordelingen i ansættelserne i de sidste år har helt overvejende været bestemt af andelen af stillinger uden henholdsvis kvindelige og mandlige ansøgere. Hele 59 % af de professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, blev fordelt mellem kønnene som en konsekvens af, at der kun var ansøgere af det ene køn. Konkurrencen mellem kvinder og mænd om de opslåede stillinger gjaldt således kun de

godt 40 % af stillingerne, der havde ansøgere af begge køn, og som derfor i princippet kunne tilfalde enten en mandlig eller en kvindelig ansøger (se tabel 3.15).

Tabel 3.15 Antal professor-, lektor-, adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter ansøgernes køn

	Stillinger med kun mandlige ansøgere		Stillinger med kun kvindelige ansøgere		Stillinger med både mandlige og kvindelige ansøgere		Stillingsbesættelser i alt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Professor	137	68	3	1	62	31	202	100
Lektor	302	46	76	12	275	42	653	100
Adjunkt	195	42	64	14	205	44	464	100
I alt	634	48	143	11	542	41	1319	100

I realiteten gjaldt den egentlige "kønskonkurrence" om stillingerne i den sidste ende af ansættelsesprocessen imidlertid kun mellem de ansøgere, der blev fundet kvalificerede til de stillinger de søgte.

Kun 338 af de i alt 1319 professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, havde kvalificerede ansøgere af begge køn (se tabel 3.16). Kun til disse stillinger var der for hver stilling mindst én kvindelig og én mandlig ansøger, der efter bedømmelsesudvalgets vurdering var kvalificeret til den pågældende stilling. Der var således kun ved 38 af i alt 202 professoransættelser, ved 164 af i alt 653 lektoransættelser og ved 136 af i alt 464 adjunktansættelser, at stillingerne i selve ansættelsesbeslutningen kunne tilfalde enten en kvinde eller en mand.

Tabel 3.16 Antal professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter de kvalificerede ansøgers køn

	Stillinger med kun mandlige kvalificerede ansøgere		Stillinger med kun kvindelige kvalificerede ansøgere		Stillinger med både mandlige og kvindelige kvalificerede		Stillingsbesættelser i alt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Professor	158	78	6	3	38	19	202	100
Lektor	380	58	109	17	164	25	653	100
Adjunkt	238	51	90	19	136	29	464	100
I alt	776	59	205	16	338	26	1319	100

Cirka tre fjerdedele (74 %) af de professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, blev fordelt mellem kønnene som en konsekvens af, at der, dels helt manglede enten kvindelige eller mandlige ansøgere, dels efter bedømmelsesudval-

gets vurdering af ansøgerne manglede enten kvalificerede kvinder eller kvalificerede mænd blandt ansøgerne (se tabel 3.16). Disse stillinger blev fordelt mellem kønnene uden konkurrence mellem mandlige og kvindelige ansøgere og uden valgmuligheder for det ansættende organ. Den egentlige "kønskonkurrence" gjaldt således kun en fjerdedel (26 %) af de opslåede stillinger.

Kønsfordelingen i ansættelserne, når både mænd og kvinder konkurrerer om stillingerne

Når vi analyserer de professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, hvor der var ansøgere af begge køn, dvs. de stillingsbesættelser, hvor der kan hævdes, at den ansattes køn er resultatet af en konkurrence mellem kønnene, viser det sig, at 39 % af stillingerne blev besat med kvinder (se tabel 3.17).

Af de 62 professorater, som havde både mandlige og kvindelige ansøgere, gik 27 % til de kvindelige ansøgere. Af de 275 lektorater med både kvindelige og mandlige ansøgere blev 37 % tildelt de kvindelige ansøgere. Og af de 205 adjunktstillinger, som havde ansøgere af begge køn, gik 46 % til de kvindelige ansøgere.

Tabel 3.17 Kønsfordelingen i professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, hvor der var både mandlige og kvindelige ansøgere til stillingerne, opgjort på hovedområder og den ansattes køn. (Kun stillinger med ansøgere af begge køn)

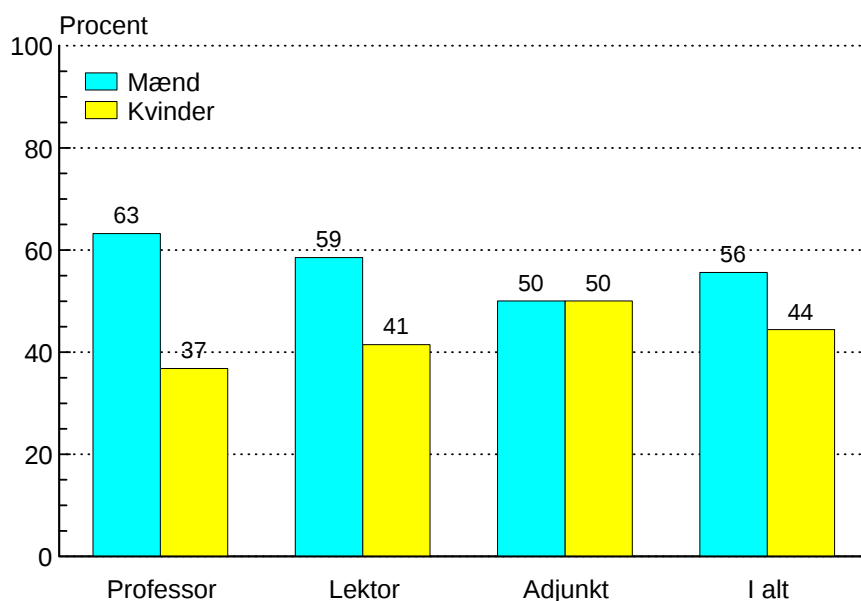
	Professorer			Lektorer			Adjunkter		
	M	K	Kv.-%	M	K	Kv.-%	M	K	Kv.-%
HUM	17	4	19,0	70	50	41,7	49	53	52,0
SAM	8	1	11,1	41	13	24,1	29	23	44,2
NAT	5	4	44,4	27	12	30,8	4	3	42,9
JORD	2	0	0,0	4	8	66,7	3	2	40,0
SUND	9	7	43,8	19	13	40,6	11	6	35,3
TEK	4	1	20,0	13	5	27,8	15	7	31,8
I alt	45	17	27,4	174	101	36,7	111	94	45,9

Hvem fik stillingen, når der var kvalificerede ansøgere af begge køn?

Tallene ovenfor om kønsfordelingen er baseret på samtlige stillingsbesættelser, som har haft både kvindelige og mandlige ansøgere, uden hensyn til, om ansøgerne blev fundet kvalificerede til stillingerne eller ej. Det betyder, at en del af disse stillinger som følge af mangel på kvalificerede ansøgere af ét af kønnene tilfaldt enten det ene eller det andet køn, uden at der i den sidste ende var en "kønskonkurrence", dvs. uden at der var en reel valgmulighed for det ansættende organ, hvad angår den ansattes køn.

Først når analysen begrænses til de ansættelser, hvor der har været kvalificerede ansøgere af begge køn, fås et korrekt billede af kønsfordelingen i rekrutteringen, hvor der også i selve ansættelsesbeslutningen har været muligt at ansætte enten en kvinde eller en mand.

Figur 3.4 Kønsfordeling blandt professorer, lektorer og adjunkter, der blev ansat i 1998-2000, ved stillingsbesættelser, hvor der var både kvalificerede kvindelige og mandlige ansøgere

Af figur 3.4 og tabellerne 3.18 og 3.19 fremgår, at i de 338 professor-, lektor- og adjunktansættelser, der blev gennemført i 1998-2000, og hvor der var både kvalificerede kvindelige og kvalificerede mandlige ansøgere, opnåede de kvalificerede kvindelige ansøgere 44 % af stillingerne. Det er en lidt højere kvindeandel (5 procentpoint) end, når vi inkluderer alle stillinger med ansøgere af begge køn, uden hensyn til om ansøgerne var bedømt kvalificerede eller ej (jvf. tabel 3.17).

Opdelt på stillingskategorier viser analysen, at 41 % af lektorstillingerne og 50 % af adjunktstillingerne tilfaldt kvinder, når der i ansættelserne var konkurrence mellem kvalificerede ansøgere af begge køn. Af de 38 professorater, som havde kvalificerede ansøgere af begge køn, gik 37 % til kvinderne.

Inden for samfundsvidenskab, naturvidenskab og sundhedsvidenskab fik kvinderne 42-44 % af de professor-, lektor- og adjunktstillinger, der havde kvalificerede ansøgere af begge køn. Inden for humaniora var andelen næsten 50 % og inden for teknik straks under 30 %.

Tabel 3.18 Kønsfordelingen i professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, hvor der var både kvalificerede mandlige og kvindelige ansøgere til stillingerne. Opgjort på hovedområder efter den ansattes køn. (Kun stillinger med kvalificerede ansøgere af begge køn)

	Professorer			Lektorer			Adjunkter		
	M	K	Kv.-%	M	K	Kv.-%	M	K	Kv.-%
HUM	9	2	18,2	34	32	48,5	31	38	55,1
SAM	3	1	25,0	21	11	34,4	16	17	51,5
NAT	2	4	66,7	18	10	35,7	2	3	60,0
JORD	1	0	0,0	1	2	66,7	0	1	100,0
SUND	5	6	54,5	10	8	44,7	11	5	31,3
TEK	4	1	25,0	12	5	29,4	8	4	33,3
I alt	24	14	36,8	96	68	41,5	68	68	50,0

Af samtlige 338 professor-, lektor- og adjunktstillinger, der havde kvalificerede ansøgere af begge køn, gik lidt over halvdelen (56%) til de mandlige ansøgere. Ved en vurdering af dette resultat af "kønskonkurrencen" i ansættelsesprocessen må der også tages i betragtning antallet af henholdsvis kvalificerede mandlige og kvindelige ansøgere til stillingerne.

Til de pågældende stillinger var der cirka 1060 kvalificerede mandlige og 520 kvalificerede kvindelige ansøgere (se tabel 3.19). Det betyder, at der i gennemsnit var 3,1 kvalificerede mandlige og 1,5 kvalificerede kvindelige ansøgere til hver stilling.

Tabel 3.19 Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 fordelt efter den ansattes køn, når der var både kvalificerede mandlige og kvindelige ansøgere. (Kun stillinger med kvalificerede ansøgere af begge køn)

	Antal stillinger efter den ansattes køn				Antal kvalificerede ansøgere i alt		Gennemsnitligt antal kvalificerede ansøgere per stilling	
	Mand		Kvinde					
	Antal	%	Antal	%	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Professorat	24	63	14	37	127	48	3,3	1,3
Lektorat	96	59	68	41	598	241	3,6	1,5
Adjunktur	68	50	68	50	333	231	2,4	1,7
I alt	188	56	150	44	1058	520	3,1	1,5

Til de lektorstillinger, der havde kvalificerede ansøgere af begge køn, var der i alt 2,5 gange så mange kvalificerede mandlige som kvindelige ansøgere. Til adjunktstillingerne var der ca. 1,4 gange så mange kvalificerede mandlige som kvindelige ansøgere.

re. Til trods for dette opnåede kvinderne 41 % af lektoraterne og 50 % af adjunktstillingerne.

Den betydeligt lavere kvindeandel i professoransættelserne skal ses mod baggrund af, at der til de 38 professorater, der havde kvalificerede ansøgere af begge køn, kun var 48 kvalificerede kvindelige ansøgere, mens antallet af kvalificerede mandlige var 127. Kun nogle få stillinger havde mere end én kvalificeret kvindelig ansøger, mens de fleste havde mindst to eller flere mandlige.

3.3 Det kønsopdelte ansøgningstryk

En opdeling af professor-, lektor- og adjunktansættelserne i 1998-2000 på køn efter antallet af ansøgere henholdsvis kvalificerede ansøgere per stilling viser, at 54 % af de stillinger, der havde kvindelige ansøgere, kun havde én kvindelig ansøger per stilling (se tabel 3.20). Af de stillinger, som havde mandlige ansøgere, havde 36 % kun én mandlig ansøger (se tabel 3.21). Der skal bemærkes, at uden for disse procentandele står for kvindernes del 634 stillinger (48 % af samtlige stillingsbesættelser), som var uden kvindelige ansøgere og for mændenes del 143 stillinger (11 %), som var uden mandlige ansøgere.

Tabel 3.20 Professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter antal kvindelige ansøgere per stilling

	Antal stillinger efter antal kvindelige ansøgere per stilling			Stillinger i alt	Andel af stillinger med kvindelige ansøgere	
	Professor	Lektor	Adjunkt		1998-2000	(1995-97)
0 kvindelige ansøgere	137	302	195	634	----	----
1 kvindelig ansøger	43	197	133	373	54 %	(59 %)
2 kvindelige ansøgere	13	78	63	154	22 %	(23 %)
3 kvindelige ansøgere	4	39	28	71	10 %	(9 %)
Mere end 3 kvindelige ansøgere	5	37	45	87	13 %	(9 %)
I alt (antal stillinger)	202	653	464	1319	100 %	(100 %)
Antal kvindel. ansøgere	106	659	578	1343	----	----
Stillinger med kvindelige ansøgere	65	351	269	685	----	----

Af de professorstillinger, som søgtes af kvinder, havde 66 % kun én kvindelig ansøger. I lektorstillingerne var andelen 56 % og i adjunktstillingerne 49 %. Af stillingerne med mandlige ansøgere havde 23 % af professoraterne, 35 % af lektoraterne og 44 % af adjunkturerne kun én mandlig ansøger.

Både for kvinderne og mændene var andelen af professorater med kun én ansøger lidt større i 1998-2000 end i 1995-1997. Af både lektor- og adjunktstillingerne var an-

3 Ansættelser i videnskabelige stillinger i 1995 - 2000

delen for kvinderne derimod lidt lavere i 1998-2000 end i 1995-1997, mens andelen for mændene var stort set den samme i begge perioder.

Tabel 3.21 Professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter antal mandlige ansøgere per stilling

	Antal stillinger efter antal mandlige ansøgere per stilling			Stillinger i alt	Andel af stillinger med mandlige ansøgere	
	Professor	Lektor	Adjunkt		1998-2000	(1995-97)
0 mandlige ansøgere	3	76	64	143	----	----
1 mandlig ansøger	46	200	177	423	36 %	(33 %)
2 mandlige ansøgere	39	120	87	246	21 %	(18 %)
3 mandlige ansøgere	28	78	40	146	12 %	(13 %)
Mere end 3 mandlige ansøgere	86	179	96	361	31 %	(33 %)
I alt (antal stillinger)	202	653	464	1319	100 %	(100 %)
Antal mandl. ansøgere	838	2126	1179	4143	----	----
Stillinger med mandlige ansøgere	199	577	400	1176	----	----

Af samtlige de professor-, lektor- og adjunktstillinger, som søgtes af kvinder, havde 13 % flere end tre kvindelige ansøgere. Af de stillinger, som havde mandlige ansøgere, havde knap en tredjedel flere end tre ansøgere. Det betyder at andelen af stillinger med flere end tre ansøgere per stilling er vokset lidt for kvindernes vedkommende, mens den er faldet noget for mændenes.

Af de stillinger, der efter bedømmelsesudvalgenes vurdering havde kvalificerede kvindelige ansøgere, havde 73 % kun én kvalificeret kvindelig ansøger. I professor-kategorien var andelen af stillinger med kun én kvalificeret kvindelig ansøger 80 %, i lektorkategorien 78 % og i adjunktkategorien 65 % (se tabel 3.22). Det er i alle stillingskategorier en lidt lavere andel end i 1995-1997.

Tabel 3.22 Professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter antal kvalificerede kvindelige ansøgere per stilling

	Antal stillinger efter antal kvalif. kvindelige ansøgere per stilling			Stillinger i alt	Andel af stillinger med kvalif. kvindel. ansøgere	
	Professor	Lektor	Adjunkt		1998-2000	(1995-97)
0 kvalif. kvindel. ansøgere	158	380	238	776	----	----
1 kvalif. kvindel. ansøger	35	214	146	395	73 %	(78 %)
2 kvalif. kvindel. ansøgere	8	37	53	98	18 %	(16 %)
3 kvalif. kvindel. ansøgere	0	15	10	25	5 %	(4 %)
Mere end 3 kvalificerede kvindelige ansøgere	1	7	17	25	5 %	(2 %)
I alt (antal stillinger)	202	653	464	1319	100 %	(100 %)

Antal kv. kvindel. ansøgere	55	364	356	775	----	----
Stillinger med kvalificerede kvindelige ansøgere	44	273	226	543	----	----

Af de stillinger, som efter bedømmelsesudvalgenes vurdering havde kvalificerede mandlige ansøgere, havde lidt over halvdelen (53 %) kun én kvalificeret mandlig ansøger. I professorkategorien var andelen stillinger med kun én kvalificeret mandlig ansøger 39 %, i lektorkategorien 52 % og i adjunktkategorien 62 % (se tabel 3.23). Sammenlignet med 1995-1997 er det en klart højere andel i professor- og adjunktkategorien og en lidt lavere i lektorkategorien.

Tabel 3.23 Professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter antal kvalificerede mandlige ansøgere per stilling

	Antal stillinger efter antal kvalif. mandlige ansøgere per stilling			Stillinger i alt	Andel af stillinger med kvalif. mandl. ansøgere	
	Professor	Lektor	Adjunkt		1998-2000	(1995-97)
0 kvalif. mandl. ansøgere	6	109	90	205	----	----
1 kvalif. mandl. ansøger	77	283	231	591	53 %	(50 %)
2 kvalif. mandl. ansøgere	56	128	80	264	24 %	(21 %)
3 kvalif. mandl. ansøgere	22	47	30	99	9 %	(12 %)
Mere end 3 kvalificerede mandlige ansøgere	41	86	33	160	14 %	(17 %)
I alt (antal stillinger)	202	653	464	1319	100 %	(100 %)
Antal kvalif. mandl. ansøg.	490	1317	693	2500	----	----
Stillinger med kvalificerede mandlige ansøgere	196	544	374	1114	----	----

Af de stillinger, som havde kvalificerede kvindelige ansøgere, havde 9 % flere end to kvalificerede kvindelige ansøgere. Af stillinger med kvalificerede mandlige ansøgere havde 23 % flere end to kvalificerede mandlige ansøgere.

Kun én professorstilling, to lektorstillinger (8 %) og 27 adjunktstillinger (12 %), der havde kvalificerede kvindelige ansøgere, havde flere end to kvalificerede kvindelige ansøgere. Blandt stillinger med kvalificerede mandlige ansøgere havde 63 professorstillinger (32 %), 133 lektorstillinger (24 %) og 63 adjunktstillinger (17 %) flere end to kvalificerede mandlige ansøgere.

3.4 Sammendrag om kønsfordelingen i rekrutteringen

I den sidste halvdel af 1990'erne blev der årligt ansat i gennemsnit næsten 80 professorer, cirka 210 lektorer og godt 150 adjunkter i ordinære stillinger på de danske universiteter. Næsten halvdelen af universiteternes professorstab og over en tredjedel af lektorstaben ultimo 2000 består af forskere, der er blevet ansat i deres stillinger i årene 1995-2000.

I 1998-2000 blev der besat 1319 professor-, lektor- og adjunktstillinger efter opslag. Blandt de nyrekrutterede var kvindeandelen 27 %. Blandt professorerne var andelen 10 %, blandt lektorerne 27 % og blandt adjunkterne 34 %.

Kvindeandelen blandt de nyansatte i 1998-2000 har på de fleste områder været højere end i bestanden. Det betyder, at der er en stigende trend i kvindeandelen i det videnskabelige personale. Kvindeandelen blandt de nyansatte har imidlertid kun været få procentpoint højere end i det eksisterende personale, og kønsfordelingen blandt de nyansatte har derfor i 1998-2000 kun medført en begrænset stigning i kvindeandelen i det videnskabelige personale. Der er ingen klare tegn på en stigende kvindeandel i rekrutteringen til universiteternes videnskabelige stillinger og således heller ingen tegn på at den langsomme udviklingstakt i kvindeandelen i universiteternes forskerstab er på vej at forandres.

Den vigtigste statistiske forklaring til kønsfordelingen i rekrutteringen er, at omkring halvdelen (48 %) af alle professor-, lektor- og adjunktansættelser, der blev foretaget i 1998-2000, blev gennemført uden kvindelige ansøgere, og cirka en tiendedel (11 %) uden mandlige ansøgere. Det betyder, at næsten 60 % af stillingerne blev fordelt mellem kønnene alene som følge af ansøgningsmønstret og uden medvirken af hverken bedømmelsesudvalg eller ansættende organer.

Når der kun tages i betragtning ansøgere der blev fundet kvalificerede, viser det sig, at 59 % af stillingerne ikke havde kvalificerede kvindelige ansøgere, mens 16 % var uden kvalificerede mandlige ansøgere. Følgelig blev tre fjerdedele (74 %) af de professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, fordelt mellem kønnene som en konsekvens af, at der kun var kvalificerede ansøgere af ét køn til hver af de pågældende stillinger.

Fire ud af fem professorstillinger, tre ud af fem lektorstillinger og hver anden af adjunktstillingerne gik direkte til de mandlige ansøgere, fordi der ikke var kvalificerede kvindelige ansøgere til stillingerne. Tilsvarende gik 6 % af professoraterne, 17 % af lektoraterne og 19 % af adjunkturene direkte til de kvindelige ansøgere, fordi der ikke var kvalificerede mandlige ansøgere.

Det betyder, at kun en fjerdedel (26 %) af de professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, havde kvalificerede ansøgere af begge køn. Kun ved disse stillingsbesættelser var det i den endelige ansættelsesbeslutning muligt at ansætte enten en kvinde eller en mand.

I disse cirka 340 professor-, lektor- og adjunktansættelser, hvor der var en "kønskoneurrence" om stillingerne mellem kvalificerede ansøgere af begge køn til hver stilling, fik kvinderne 44 % af stillingerne. Af lektorstillingerne fik kvinderne 41 % og af adjunktstillingerne 50 %. Af de 38 professorater, der havde kvalificerede ansøgere af begge køn, gik 37 % til kvinderne.

En sammenligning af kønsfordelingen i ansættelserne i 1998-2000, hvor der til hver stilling var kvalificerede ansøgere af begge køn, med ansættelserne i 1995-1997 viser, at der samlet set ikke er sket nogen mærkbar forandring i kvindernes andel af de nyansatte. Andelen har i begge perioder været stort set den samme. Opdelt på stillingskategorier er billedet mindre entydigt. I lektorkategorien skete der et fald i kvindernes andel af de nybesatte stillinger fra 45 % i 1995-1997 til 41 % i 1998-2000, mens der i både professor- og adjunktkategorien skete en klar stigning, i professorkategorien fra 31 % til 37 % og i adjunktkategorien fra 45 % til 50 %.

Afsluttende vises i tabel 3.24 antallet af ansøgere, kvalificerede ansøgere og ansatte samt kønsfordelingen i de tre hovedfaser af ansættelsesprocessen for professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000. Tabellen viser, at kvinderne udgjorde næsten en fjerdedel (24 %) af samtlige ansøgere til stillingerne og at andelen var stort set den samme blandt de ansøgere, der blev bedømt kvalificerede.

Tabel 3.24 Antal ansøgere, kvalificerede ansøgere og ansættelser i professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort på stillingskategorier og køn

	Ansøgere			Kvalificerede ansøgere			Ansættelser		
	M	K	Kv. %	M	K	Kv.-%	M	K	Kv.-%
Professor	838	106	11	490	55	10	182	20	10
Lektor	2126	659	24	1317	364	22	476	177	27
Adjunkt	1179	578	33	693	356	34	306	158	34
I alt	4143	1343	24	2500	775	24	964	355	27

I adjunktkategorien var kvindeandelen ét procentpoint højere blandt de kvalificerede ansøgere (34 %) end blandt ansøgerne (33 %), mens kvindeandelen i lektorkategorien derimod var et par procentpoint lavere blandt de ansøgere, der blev fundet kvalificerede (24 %), end blandt ansøgerne (22 %).

Af tabellen fremgår også, at kvindeandelen blandt samtlige nyansatte professorer, lektorer og adjunkter var lidt højere end blandt både ansøgerne og de kvalificerede ansøgere. Mens kvinderne udgjorde 24 % af både ansøgerne og de kvalificerede ansøgere, var andelen 27 % af dem, der fik stillingerne.

Succesraten blandt kvinder og mænd

Af tabel 3.24 kan udlæses, at en større andel af de kvindelige end af de mandlige ansøgere til professor-, lektor- og adjunktstillingerne fik den stilling, de søgte. Blandt kvinderne var succesraten 26 % og blandt mændene 23 %. Blandt de ansøgere, der blev fundet kvalificerede, var forskellen mellem kønnene lidt større. Mens 46 % af de kvalificerede kvindelige ansøgere fik den stilling, de søgte, var andelen 39 % blandt de kvalificerede mandlige ansøgere.

En sammenligning af kønnenes succesrate inden for de enkelte stillingskategorier viser at forskellen mellem kønnene først og fremmest gælder lektorkategorien. Således fik næsten halvdelen (49 %) af de kvindelige ansøgere, der blev fundet kvalificerede til en lektorstilling, den stilling, de søgte, mens kun 36 % af de kvalificerede mandlige ansøgere fik den søgte lektorstilling. Blandt de kvalificerede ansøgere til henholdsvis adjunkturer og lektorater var der derimod ingen signifikante forskelle mellem kønnenes succesrater.

For klarheds skyld skal der bemærkes, at det faktum at de kvindelige ansøgere i de sidste år har haft en højere succesrate ved stillingsbesættelserne end de mandlige ansøgere ikke betyder, at der er en større sandsynlighed for, at en forskerstilling bliver besat med en kvinde end med en mand. Generelt set er der stadig 3-4 gange større sandsynlighed for, at en forskerstilling i universiteterne bliver besat med en mand end med en kvinde. Men i de tilfælde, hvor stillingsopslagene tiltrækker kvindelige ansøgere, er billedet af kønsfordelingen i rekrutteringen og af kvindernes karrieremuligheder et andet. De kvalificerede kvindelige ansøgere klarer sig godt i konkurrencen med de kvalificerede mandlige ansøgere, især når der også tages hensyn til at stillingerne typisk har betydelig flere kvalificerede mandlige end kvalificerede kvindelige ansøgere.

4 Ansøgningsmønstret og konkurrencen om stillingerne

4.1 Ansøgerfeltets størrelse og sammensætning

Antallet af ansøgere og kvalificerede

I perioden 1998-2000 blev der ved de danske universiteter besat godt 1300 professor-, lektor- og adjunktstillinger efter opslag. Der var i alt cirka 5500 ansøgere til disse stillinger.¹ Af ansøgerne var cirka 4100 (76 %) mænd og cirka 1300 (24 %) kvinder.

Tabel 4.1 Antal ansøgere og antal heraf bedømt kvalificerede til professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1995-1997 og 1998-2000, opgjort på stillingskategori og ansættelsesår

	Professor			Lektor			Adjunkt		
	Stillinger	Ansøgere	Kvalificerede	Stillinger	Ansøgere	Kvalificerede	Stillinger	Ansøgere	Kvalificerede
1995	53	364	231	141	606	350	145	460	309
1996	82	608	310	180	843	390	162	610	375
1997	71	448	244	193	685	448	155	640	392
I alt	206	1420	785	514	2134	1188	462	1710	1076
Heraf udlændinge		606	266	----	809	317	----	376	186
1998	75	373	225	200	919	559	150	597	371
1999	61	320	171	222	1032	612	169	642	364
2000	66	251	149	231	834	510	145	518	314
I alt	202	944	545	653	2785	1681	464	1757	1049
Heraf udlændinge		377	160	----	1049	541	----	442	223

Af ansøgerne blev næsten 3300 (60 %) bedømt kvalificerede. Disse var fordelt på 2500 mænd (76 %) og 775 kvinder (24 %). Samlet set var kønsfordelingen blandt de kvalificerede ansøgere stort set den samme som blandt ansøgerne. Inden for de enkelte stillingskategorier er billedet mere varieret. Til både professor- og lektorstillingerne blev en lidt større andel af de mandlige (5-6 procentpoint) end af de kvindelige ansø-

¹ Der er tale om ansøgninger og ikke om personer. Det virkelige antal ansøgere og kvalificerede ansøgere er betydeligt mindre, fordi flere ansøgere i perioden har søgt flere stillinger.

4 Ansøgningsmønsteret og konkurrencen om stillingerne

gere bedømt kvalificeret, mens andelen af kvalificerede ansøgere til adjunktstillingerne var cirka tre procentpoint større blandt de kvindelige end blandt de mandlige ansøgere. Den nærmere fordeling af ansøgerne og de kvalificerede ansøgere på stillingskategorier, hovedområder og køn fremgår af tabellerne 4.1-4.3.

Der har i perioden 1995-2000 været betydelige svingninger mellem de enkelte år i andelen af ansøgere, der er blevet bedømt kvalificeret, og der er ikke nogen entydigt stigende eller faldende trend i andelen. Det gælder både for de kvindelige og de mandlige ansøgere.

Tabel 4.2 Kønsfordelingen blandt ansøgere til professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort på stillingskategorier og hovedområder

	Professor			Lektor			Adjunkt		
	Mænd Antal	Kvinder Antal	Andel kvinder	Mænd Antal	Kvinder Antal	Andel kvinder	Mænd Antal	Kvinder Antal	Andel kvinder
HUM	191	43	18 %	619	314	34 %	485	307	39 %
SAM	114	9	7 %	505	127	20 %	256	117	31 %
NAT	138	14	9 %	462	76	14 %	122	15	11 %
JORD	16	5	24 %	126	22	15 %	25	16	39 %
SUND	200	28	12 %	137	75	35 %	76	62	45 %
TEK	179	7	4 %	277	45	14 %	215	61	22 %
I alt	838	106	11 %	2126	659	24 %	1179	578	33 %

Tabel 4.3 Kønsfordelingen blandt kvalificerede ansøgere til professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort på stillingskategorier og hovedområder

	Professor			Lektor			Adjunkt		
	Mænd Antal	Kvinder Antal	Andel kvinder	Mænd Antal	Kvinder Antal	Andel kvinder	Mænd Antal	Kvinder Antal	Andel kvinder
HUM	85	18	17 %	330	149	31 %	230	165	42 %
SAM	75	4	5 %	305	76	20 %	186	81	30 %
NAT	80	7	8 %	346	49	12 %	77	12	13 %
JORD	7	4	36 %	49	13	21 %	13	9	41 %
SUND	134	16	11 %	99	48	33 %	47	48	51 %
TEK	109	6	5 %	188	29	13 %	140	41	23 %
I alt	490	55	10 %	1317	364	22 %	693	356	34 %

Kun 1 ud af 10 ansøgere til professorater er kvinde

Andelen af kvinder blandt ansøgerne til professorstillingerne i 1998-2000 var 11 %. Blandt ansøgerne til lektorstillingerne var andelen 24 % og blandt ansøgerne til adjunktstillingerne 33 %.

Blandt de kvalificerede ansøgere var kvindernes andel 10 % til professorstillingerne, 22 % til lektorstillingerne og 34 % til adjunktstillingerne. Det betyder at mændene tegnede sig for ni ud af ti kvalificerede ansøgere til professorstillinger, fire ud af fem kvalificerede ansøgere til lektorstillinger og to ud af tre kvalificerede ansøgere til adjunktstillinger.

Kvindeandelen blandt både ansøgerne og de kvalificerede ansøgere var i 1998-2000 3-4 procentpoint højere end i 1995-1997.

Udenlandske ansøgere

Der var i alt cirka 1900 udlændinge blandt ansøgerne. Af disse blev cirka 920 bedømt kvalificerede. Udlændingene udgjorde således godt en tredjedel (34 %) af samtlige ansøgere og 28 % af samtlige kvalificerede ansøgere til de professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000. De udenlandske ansøgers andel af de kvalificerede ansøgere var i 1998-2000 cirka tre procentpoint større end i 1995-1997.

Udlændingene udgjorde cirka 40 % af ansøgerne til både professor- og lektorstillingerne og 25 % af ansøgerne til adjunktstillingerne (se tabel 4.4). Inden for naturvidenskab var over halvdelen af både ansøgerne (59 %) og de kvalificerede ansøgere (51 %) udlændinge. Når det gælder professorstillingerne inden for naturvidenskab tegnede udlændingene sig for næsten 60 % af ansøgerne og lidt mindre end halvdelen (46 %) af de kvalificerede ansøgere.

Tabel 4.4 Andel af udlændinge blandt ansøgerne til professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort på stillingskategorier og videnskabelige hovedområder

	Professor		Lektor		Adjunkt		I alt	
	An-søgere i alt	Heraf udlændinge	An-søgere i alt	Heraf udlændinge	An-søgere i alt	Heraf udlændinge	An-søgere i alt	Heraf udlændinge
HUM	234	47 %	933	39 %	792	18 %	1959	31 %
SAM	123	30 %	632	34 %	373	25 %	1128	31 %
NAT	152	59 %	538	58 %	137	61 %	827	59 %
JORD	21	33 %	148	28 %	41	20 %	210	27 %
SUND	228	30 %	212	13 %	138	5 %	578	18 %
TEK	186	35 %	322	29 %	276	39 %	784	34 %
I alt	944	40 %	2785	38 %	1757	25 %	5486	34 %

Der er betydelige variationer mellem hovedområderne i det udenlandske indslag i ansøgermassen. Det sundhedsvidenskabelige område havde det mindst "internationaliserede" ansøgerfelt, idet mindre end en femtedel af ansøgerne var udlændinge. Inden for humaniora, samfundsvidenskab og teknik var andelen omkring en tredjedel og inden for naturvidenskab næsten 60 %.

Der er en mærkbart større andel af de udenlandske end af de danske ansøgere, der bliver bedømt ikke-kvalificeret. Det gælder stort set inden for alle hovedområder, uanset stillingskategori. Samlet blev cirka 50 % af de udenlandske, men kun 35 % af de danske ansøgere frasorteret i bedømmelsesprocessen. I professorkategorien blev 32 % af de danske og 58 % af de udenlandske ansøgere bedømt ikke-kvalificerede. I lektorkategorien var andelen henholdsvis 34 % og 48 % og i adjunktkategorien henholdsvis 37 % og 50 %.

Tabel 4.5 Andel af udlændinge blandt ansøgere, der blev bedømt kvalificerede til professor, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort på stillingskategorier og hovedområder

	Professor		Lektor		Adjunkt		I alt	
	Kvalif. ansøgere i alt	Heraf udlændinge	Kvalif. ansøgere i alt	Heraf udlændinge	Kvalif. ansøgere i alt	Heraf udlændinge	Kvalif. ansøgere i alt	Heraf udlændinge
HUM	103	32 %	479	31 %	395	14 %	977	24 %
SAM	79	19 %	381	24 %	267	25 %	727	24 %
NAT	87	46 %	395	54 %	89	46 %	571	51 %
JORD	11	36 %	62	24 %	22	5 %	95	21 %
SUND	150	25 %	147	12 %	95	5 %	392	16 %
TEK	115	26 %	217	26 %	181	29 %	513	27 %
I alt	545	29 %	1681	32 %	1049	21 %	3275	28 %

4.2 Konkurrencen om stillingerne

Ansøgningstrykket

En opdeling af stillingsbesættelserne i 1998-2000 efter antallet af ansøgere per stilling viser, at der i 31 % af alle professor-, lektor- og adjunktansættelser kun var én ansøger per stilling. Det betyder, at der i næsten en tredjedel af alle stillingsbesættelser ikke var nogen konkurrence om stillingerne. Andelen er fire procentpoint højere end i 1995-1997 (se tabel 4.6).

Af tabellen fremgår, at 43 professorstillinger, 204 lektorstillinger og 158 adjunktstillinger i 1998-2000 blev besat uden konkurrence mellem flere ansøgere. I professorkategorien havde således 21 % af stillingerne kun én ansøger (i 1995-1997 var andelen

13 %). I lektorkategorien var andelen 31 % (1995-97: 28 %) og i adjunkt-kategorien 34 % (1995-97: 32 %). Den generelle tendens er således, at en alt større andel af stillingerne bliver besat uden konkurrence fra flere ansøgere og tendensen gælder i hver af de tre stillingskategorier.

Tabel 4.6 Professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter antal ansøgere per stilling

	Antal stillinger efter antal ansøgere per stilling			Stillinger i alt	Andel stillinger efter antal ansøgere per stilling	
	Professor	Lektor	Adjunkt		1998-2000	(1995-97)
1 ansøger	43	204	158	405	31 %	(27 %)
2 ansøgere	37	121	96	254	19 %	(19 %)
3 ansøgere	27	85	58	170	13 %	(14 %)
Mere end 3 ansøgere	95	243	152	490	37 %	(40 %)
I alt (stillinger)	202	653	464	1319	100 %	(100 %)
Antal ansøgere	944	2785	1757	5486	----	----

Opgjort på hovedområder viser tallene, at omkring en tredjedel af alle professor-, lektor- og adjunktansættelser inden for samfundsvidenskab, jordbrugs- og veterinærvidenskab samt sundhedsvidenskab blev gennemført med kun én ansøger per stilling (se tabel 4.7). Inden for teknik havde halvdelen af stillingerne kun én ansøger. Inden for naturvidenskab og humaniora lå andelen væsentlig lavere, idet andelen var henholdsvis 22 % og 16 %.

Tabel 4.7 Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort efter antal ansøgere per stilling. Andel af stillingerne med henholdsvis 1, 2, 3 og flere ansøgere per stilling. Procent

	HUM	SAM	NAT	JORD	SUND	TEK	I alt
1 ansøger	16	35	22	32	35	49	31
2 ansøgere	19	18	23	26	21	17	19
3 ansøgere	14	13	10	13	19	9	13
Mere end 3 ansøgere	51	34	45	29	25	25	37
I alt	100	100	100	100	100	100	100
Ansøgere per stilling, hvor der var mere end 3 ansøgere	8,1	8,6	10,4	7,4	6,9	7,5	8,3

Ansøgningsmønstret inden for naturvidenskab og humaniora adskiller sig også i øvrigt fra andre hovedområder, idet andelen af stillingsbesættelser med flere end tre ansøgere på disse områder var markant større end inden for de øvrige områder. Cirka halvdelen af stillingsbesættelserne inden for humaniora og 45 % af stillingsbesæt-

telserne inden for naturvidenskab havde mindst 4 ansøgere, mens andelen inden for øvrige områder var lidt over eller lidt under 30 %.

Hertil kommer, at også det gennemsnitlige antal ansøgere til de stillinger, hvor der var 4 eller flere ansøgere, var klart større inden for naturvidenskab end inden for andre områder. Mens stillingerne med mindst 4 ansøgere i gennemsnit havde godt 10 ansøgere per stilling inden for naturvidenskab, var det tilsvarende antal 7-8 inden for øvrige områder (se tabel 4.7).

Hver anden forskerstilling besættes uden konkurrence

Den svage konkurrence ved besættelsen af en stor del af universitetsstillingerne er endnu mere påfaldende, når ansættelserne analyseres efter antallet af *kvalificerede* ansøgere per stilling. Opgørelsen viser, at halvdelen (49 %) af alle professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 blev gennemført med kun én kvalificeret ansøger per stilling. Det betyder, at der i halvdelen af stillingsbesættelserne i selve ansættelsesbeslutningen ikke fandtes nogen valgmuligheder mellem flere kvalificerede ansøgere. Det er en stigning med tre procentpoint i forhold til andelen i 1995-1997 (se tabel 4.8).

I professorkategorien havde mere end en tredjedel (36 %) af stillingsbesættelserne i 1998-2000 kun én kvalificeret ansøger. I både lektor- og adjunktkategorien var andelen 51 %. Det betyder at andelen af stillinger, der blev besat uden konkurrence i den seneste treårsperiode var seks procentpoint højere i professorkategorien og to procentpoint højere i lektor- og adjunktkategorien end i 1995-1997.

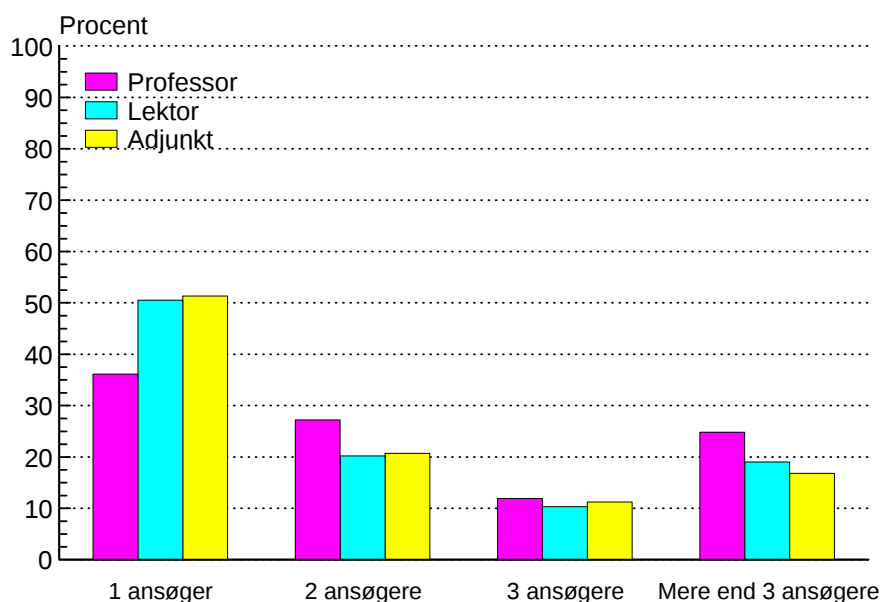
Tabel 4.8 Professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter antal kvalificerede ansøgere per stilling

	Antal stillinger efter antal kvalificerede ansøgere per stilling			Stillinger i alt	Andel stillinger efter antal kval. ansøgere per stilling	
	Professor	Lektor	Adjunkt		1998-2000	(1995-97)
1 kvalificeret ansøger	73	330	238	641	49 %	(46 %)
2 kvalificerede ansøgere	55	132	96	283	21 %	(23 %)
3 kvalificerede ansøgere	24	67	52	143	11 %	(12 %)
Mere end 3 kvalificerede ansøgere	50	124	78	252	19 %	(20 %)
I alt (stillinger)	202	653	464	1319	100 %	(100 %)
Antal kval. ansøgere i alt	545	1681	1049	3275	----	----

Det fremgår af tabel 4.8, at cirka en femtedel af alle stillinger havde to kvalificerede ansøgere og godt en tiendedel tre. Yderligere en knap femtedel havde mere end tre kvalificerede ansøgere. I professorkategorien havde hver fjerde stilling mere end tre kvalificerede ansøgere. I lektor- og adjunktkategorien var andelen henholdsvis hver

femte og hver sjette. I alle tre stillingskategorier havde omkring en tiendedel af stillingerne tre kvalificerede ansøgere (se figur 4.1).

Figur 4.1 Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 efter antal kvalificerede ansøgere per stilling

Konkurrencen på hovedområdeniveau

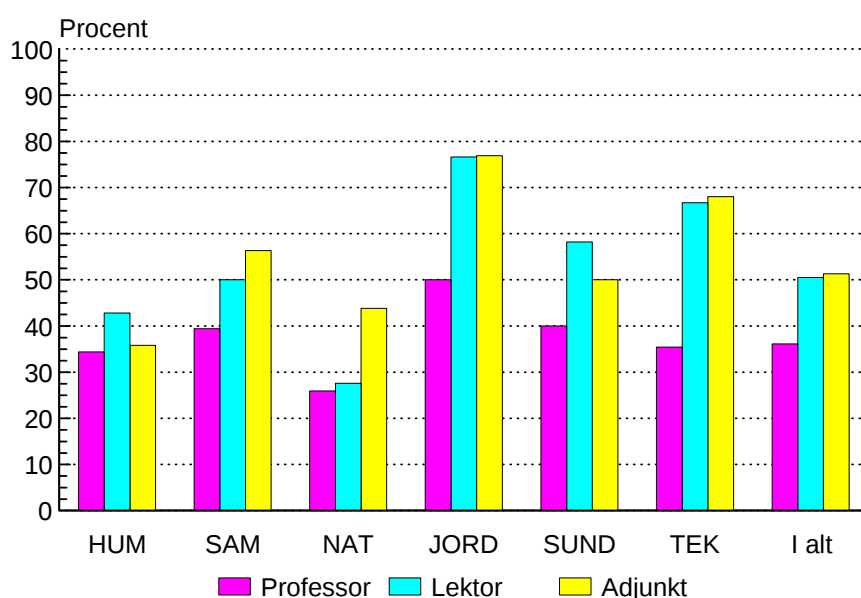
Opgjort på hovedområder viser tallene, at tre fjerdedele af alle professor-, lektor- og adjunktansættelser inden for jordbrugs- og veterinærvidenskab blev gennemført med kun én kvalificeret ansøger. Inden for teknik var andelen over 60 % og inden for samfundsvidenskab og sundhedsvidenskab omkring 50 %. Kun inden for naturvidenskab var andelen af stillinger med kun én kvalificeret ansøger mindre end en tredjedel (se tabel 4.9).

Tabel 4.9 Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort efter antal kvalificerede ansøgere per stilling. Andel af stillingerne med henholdsvis 1, 2, 3 og flere kvalificerede ansøgere per stilling. Procent

	HUM	SAM	NAT	JORD	SUND	TEK	I alt
1 kvalificeret ansøger	39	51	31	76	50	61	49
2 kvalificerede ansøgere	24	19	25	16	23	19	21
3 kvalificerede ansøgere	15	10	10	2	13	7	11
Mere end 3 kval. ansøgere	22	20	34	6	14	13	19
I alt	100	100	100	100	100	100	100
Kvalificerede ansøgere per stilling, hvor der var mere end 3 kvalif. ansøgere	5,6	7,0	8,2	6,2	5,6	6,0	6,5

En yderligere analyse af ansøgningsfrekvensen opdelt på de enkelte stillingskategorier inden for hvert hovedområde efter hvor stor en andel af stillingsbesættelserne, der blev gennemført med kun én kvalificeret ansøger, viser, at cirka 40 % af *professorstillingerne* inden for samfundsvidenskab og sundhedsvidenskab kun havde én kvalificeret ansøger, dvs. to ud af fem professorstillinger på disse områder blev besat uden konkurrence. Inden for humaniora var andelen godt en tredjedel og inden for naturvidenskab en fjerdedel (se figur 4.2).

Figur 4.2 Andel af professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, hvor der kun var én kvalificeret ansøger per stilling

Af lektorstillingerne havde 77 % inden for jordbrugs- og veterinærvidenskab kun én kvalificeret ansøger. Inden for teknik var andelen 67 %, inden for sundhedsvidenskab nærværd 60 % og inden for humaniora 43 %. Kun inden for naturvidenskab var andelen af lektorstillinger der blev besat uden konkurrence mindre end 30 %.

I adjunktkategorien blev mere end tre fjerdedele af ansættelserne inden for jordbrugs- og veterinærvidenskab (77 %) og mere end to tredjedele af ansættelserne inden for teknik (68 %) gennemført med kun én kvalificeret ansøger. Kun inden for naturvidenskab og humaniora lå andelen af stillinger med kun én kvalificeret ansøger under 50 %. Inden for naturvidenskab var andelen 44 % og inden for humaniora 36 %.

Konkurrencen på institutionsniveau

Der er store forskelle i institutionerne imellem, når det drejer sig om andelen af stillinger, der er blevet besat efter en ansøgningsproces med kun én kvalificeret ansøger (se tabel 4.10). Ved Danmarks Farmaceutiske Højskole (DFH) havde fire femtedele af stillingsbesættelserne i 1998-2000 kun én kvalificeret ansøger. Ved Landbohøjskolen

(KVL) var andelen næsten lige så stor og ved Aalborg Universitet (AAU) blev to tredjedele af stillingerne besat uden konkurrence. Ved Københavns Universitet (KU), Roskilde Universitetscenter (RUC) og Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU) lå andelen af stillinger med kun én kvalificeret ansøger derimod på omkring en tredjedel. Ved de fleste institutioner var andelen af stillinger med kun én kvalificeret ansøger højere i 1998-2000 end i 1995-1997. Kun ved Ålborg Universitet, Handelshøjskolen i Århus og Danmarks Pædagogiske Universitet er andelen af stillinger med flere end én kvalificeret ansøger vokset.

Tabel 4.10 Professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000 med kun én kvalificeret ansøger, opgjort på institutioner

	1995-1997			1998-2000		
	Antal ansættelser i alt	Stillinger med kun én kvalificeret ansøger		Antal ansættelser i alt	Stillinger med kun én kvalificeret ansøger	
		Antal	Procent		Antal	Procent
KU	293	89	30 %	328	111	34 %
AU	199	77	45 %	208	103	50 %
SDU	115	44	38 %	155	62	40 %
RUC	85	20	24 %	96	37	39 %
AAU	132	91	69 %	180	120	67 %
DTU	93	46	49 %	136	172	53 %
KVL	64	45	70 %	62	47	76 %
DFH	27	17	63 %	20	16	80 %
HHK	68	35	51 %	72	44	61 %
HHÅ	42	31	74 %	39	22	56 %
HHS ¹	22	18	82 %	—	—	—
DPU	42	28	67 %	23	7	30 %
I alt	1182	541	46 %	1319	641	49 %

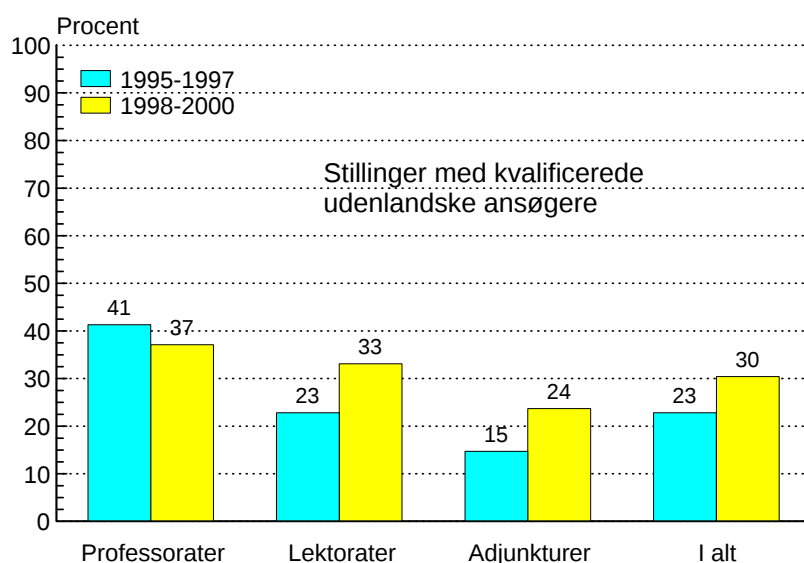
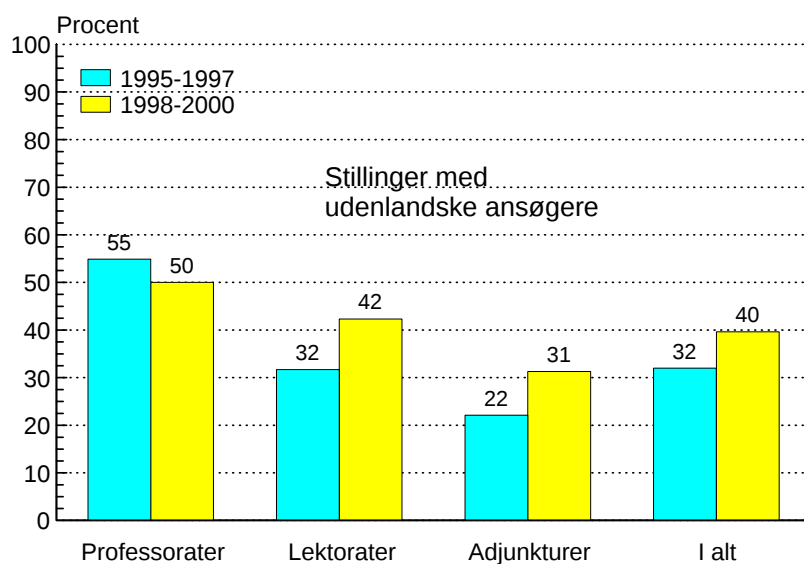
¹ Handelshøjskole Syd (HHS) blev i 1998 fusioneret med Odense Universitet under betegnelsen Syddansk Universitet (SDU).

4.3 Udenlandske ansøgers betydning

To ud af fem stillinger har udenlandske ansøgere

Af figur 4.3 fremgår, at 40 % af alle professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, havde *udenlandske* ansøgere, og at lidt mindre end en tredjedel havde *kvalificerede udenlandske* ansøgere. Der var udenlandske ansøgere til halvdelen af professorstillingerne og til lidt over 40 % af lektorstillingerne samt til knap en tredjedel af adjunktstillingerne. Kvalificerede udenlandske ansøgere var der ved omkring en tredjedel af både professor- og lektoransættelserne og ved cirka en fjerdedel af adjunktansættelserne.

Figur 4.3 Andel af professor, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1995-1997 og 1998-2000, hvor der var henholdsvis udenlandske ansøgere og kvalificerede udenlandske ansøgere

Totalt set var andelen af stillinger med henholdsvis udenlandske og kvalificerede udenlandske ansøgere 7-8 procentpoint højere i 1998-2000 end i 1995-1997. Udviklingen i de enkelte stillingskategorier svarer imidlertid ikke helt til det generelle billede. Andelen af stillinger med henholdsvis udenlandske ansøgere og kvalificerede udenlandske ansøgere har nemlig i perioden 1995-2000 været faldende i professor-kategorien og stigende i lektor- og adjunktkategorien. I 1995 havde 43 % af professorstillingerne kvalificerede udenlandske ansøgere. I år 2000 var andelen 35 %. Af lektorstil-

lingerne havde godt 20 % i 1995 kvalificerede udenlandske ansøgere. I år 2000 var andelen 30 %. I adjunktkategorien var andelen i 1995 12 % og i 2000 18 %.

I professorkategorien var både andelen af stillinger med udenlandske ansøgere og andelen af stillinger med kvalificerede udenlandske ansøgere 4-5 procentpoint mindre i 1998-2000 end i 1995-1997. I lektor- og adjunktkategorien var andelen derimod cirka 10 procentpoint større i 1998-2000 end i 1995-1997.

Forskelle mellem hovedområderne

Når tallene opdeles på hovedområder fremgår det, at tre fjerdedele (74 %) af alle professorstillinger inden for naturvidenskab i den seneste treårsperiode havde udenlandske ansøgere og næsten to tredjedele (63 %) kvalificerede udenlandske ansøgere (se tabel 4.11). Lavest var andelen af professorstillinger med udenlandske ansøgere inden for samfundsvidenskab, hvor kun hver tredje stilling havde udenlandske ansøgere og cirka hver fjerde kvalificerede udenlandske ansøgere.

Samlet havde 54 % af alle stillinger inden for naturvidenskab kvalificerede udenlandske ansøgere. Inden for humaniora og teknik var andelen knap en tredjedel, mens andelen inden for jordbrugs- og veterinærvidenskab samt sundhedsvidenskab var omkring 20 %.

Tabel 4.11 Andel af professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, hvor der var udenlandske ansøgere henholdsvis kvalificerede udenlandske ansøgere. Procent

	Professor		Lektor		Adjunkt		I alt	
	Ansøgere	Kval. ansøgere	Ansøgere	Kval. ansøgere	Ansøgere	Kval. ansøgere	Ansøgere	Kval. ansøgere
HUM	53	38	49	37	33	23	43	32
SAM	33	27	40	30	30	23	35	26
NAT	74	63	62	55	50	44	62	54
JORD	100	50	36	19	15	8	34	18
SUND	45	36	20	16	11	7	26	20
TEK	50	31	35	30	35	29	38	30
I alt	50	37	42	33	31	24	40	30

Forskelle mellem institutionerne

Der er også store forskelle mellem institutionerne i andelen af stillinger med udenlandske ansøgere. I *professorkategorien* var andelen stillinger med udenlandske ansøgere i 1998-2000 65 % ved Københavns Universitet, men kun 27 % ved Syddansk Universitet. Og mens omkring halvdelen af professorstillingerne ved Københavns Universitet og Aalborg Universitet havde kvalificerede udenlandske ansøgere var andelen 12 % ved Roskilde Universitetscenter (se tabel 4.12).

Tabel 4.12 Andel af professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, hvor der var udenlandske ansøgere henholdsvis kvalificerede udenlandske ansøgere, opgjort på institution og stillingskategori

	Andel af stillinger med udenlandske ansøgere			Andel af stillinger med kvalificerede udenlandske ansøgere		
	Professorer	Lektorer	Adjunkter	Professorer	Lektorer	Adjunkter
KU	65 %	61 %	32 %	52 %	47 %	25 %
AU	36 %	35 %	28 %	33 %	31 %	25 %
SDU	27 %	62 %	31 %	23 %	49 %	25 %
RUC	38 %	16 %	27 %	12 %	15 %	18 %
AAU	56 %	27 %	29 %	50 %	24 %	21 %
DTU	49 %	42 %	47 %	27 %	34 %	44 %
KVL	100 %	36 %	15 %	50 %	19 %	8 %
DFH	100 %	17 %	14 %	0 %	17 %	0 %
HHK	67 %	55 %	42 %	33 %	36 %	27 %
HHÅ	50 %	16 %	50 %	33 %	11 %	36 %
DPU	0 %	0 %	7 %	0 %	0 %	0 %
I alt	50 %	42 %	31 %	37 %	33 %	24 %

I *lektorkategorien* var andelen af stillinger med udenlandske ansøgere lidt over 60 % ved Københavns Universitet og Syddansk Universitet, men mindre end 20 % ved Roskilde Universitetscenter, Danmarks Farmaceutiske Højskole og Handelshøjskolen i Århus. I *adjunktkategorien* havde 47 % af stillingerne ved Danmarks Tekniske Universitet udenlandske ansøgere. Ved Landbohøjskolen var andelen 15 %.

Andelen af stillinger med kvalificerede udenlandske ansøgere lå ved stort set alle institutioner 5-15 procentpoint lavere end andelen med udenlandske ansøgere.

En sammenligning af andelen i 1998-2000 med tallene for 1995-1997 viser ingen entydig udviklingstrend. Ved en del af institutionerne er andelen stillinger med udenlandske ansøgere henholdsvis kvalificerede udenlandske ansøgere faldet, ved andre er den steget.

Forandringerne er heller ikke altid sket i samme retning inden for de tre stillingskategorier ved den enkelte institution. Men for den samlede rekruttering var andelen af stillinger med udenlandske ansøgere henholdsvis kvalificerede udenlandske ansøgere i både adjunkt- og lektorkategorien markant højere i 1998-2000 end i 1995-1997. Andelen af professorstillinger med udenlandske ansøgere var derimod klart lavere i den sidste treårsperiode.

Hver tiende stilling uden kvalificerede danske ansøgere

De udenlandske ansøgers betydning for konkurrencen om stillingerne og selve ansættelserne kan belyses ved i statistikken at fjerne de udenlandske ansøgere fra ansø-

gerfeltet, og herefter fordele stillingerne efter antallet af kvalificerede danske ansøgere per stilling (se tabel 4.13).

Af tabellen fremgår, at cirka 9 % af alle stillinger, der blev besat i 1998-2000, var helt uden kvalificerede danske ansøgere. Disse stillinger blev kun besat takket være, at der var kvalificerede udenlandske ansøgere. Andelen er fire procentpoint højere end i 1995-1997.

Tabel 4.13 Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort efter antal kvalificerede danske ansøgere per stilling. Andel af stillingerne med henholdsvis 0, 1, 2, 3 og flere kvalificerede danske ansøgere per stilling. Procent

	HUM	SAM	NAT	JORD	SUND	TEK	I alt
0 kval. danske ansøgere	9	6	14	11	4	10	9
1 kval. dansk ansøger	43	54	40	71	55	62	52
2 kval. danske ansøgere	22	19	24	13	21	16	20
3 kval. danske ansøgere	13	8	10	–	12	5	9
Mere end 3 kval. danske ansøgere	13	13	12	5	9	6	10
I alt	100	100	100	100	100	100	100
Kvalif. danske ansøgere per stilling, hvor der var mere end 3 kvalif. ansøgere	5,3	6,3	6,1	5,0	5,5	5,2	5,7

En sammenligning af tabel 4.13, med tabel 4.9, hvor stillingerne er fordelt efter antallet af kvalificerede ansøgere per stilling, viser at andelen af stillinger med kun én kvalificeret ansøger stiger fra 49 % til 52 %, når de udenlandske ansøgere bliver fratrasket. Samtidigt falder andelen af stillinger med flere end 3 kvalificerede ansøgere fra 19 % til 10 %.

Størst rolle spiller de udenlandske ansøgere inden for naturvidenskab, hvor 14 % af stillingsbesættelserne i 1998-2000 blev gennemført uden kvalificerede danske ansøgere. Uden de udenlandske ansøgere stiger andelen af stillinger med kun én kvalificeret ansøger fra 31 % til 40 %, mens andelen af stillinger med flere end 3 falder fra 34 % til 12 %.

Inden for de øvrige hovedområder er de udenlandske ansøgers betydning lidt mindre. Men også her vokser andelen af stillinger, der kun har én kvalificeret ansøger, med 3 -4 procentpoint, når man udelader de udenlandske ansøgere. Og når det gælder andelen af stillinger med flere end tre ansøgere sker der inden for flere af hovedområderne et fald på 7-9 procentpoint.

4.4 Internationalt opslag

Andelen af stillinger med udenlandske ansøgere og antallet af udenlandske ansøgere til de forskellige stillinger er ikke kun afhængig af stillingernes fagområder og indhold, men skal også ses på baggrund af i hvilket omfang stillingerne er blevet slået op internationalt.

Ved næsten en fjerdedel af alle stillinger, der blev besat i 1998-2000, blev stillingsopslagene offentliggjort internationalt. Andelen var 49 % af professoraterne, 25 % af lektoraterne og 12 % af adjunkturerne (se tabel 4.14 og 4.15).

Tabel 4.14 Andel af professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, hvor stillingerne blev slået op internationalt. Opgjort på stillingskategori og hovedområde. Procent

	Professorater			Lektorater			Adjunkturer			I alt		
	98	99	2000	98	99	2000	98	99	2000	98	99	2000
HUM	62	29	40	21	35	34	3	11	4	16	25	24
SAM	38	67	62	12	33	28	27	20	7	22	31	24
NAT	67	57	73	41	66	39	40	33	30	46	56	44
JORD	50	–	–	20	6	38	29	0	33	25	5	37
SUND	42	44	67	0	17	0	0	0	9	16	21	21
TEK	32	42	36	21	14	3	8	14	0	18	17	9
I alt	44	46	56	19	31	25	12	15	8	21	27	24

Der er store forskelle både mellem hovedområder og mellem institutioner. Mens cirka halvdelen (49 %) af alle stillinger inden for naturvidenskab blev slået op internationalt, var andelen mindre end en femtedel inden for sundhedsvidenskab (19 %) og teknik (15 %).

Ved Københavns Universitet blev cirka 70 % af professoraterne, næsten halvdelen af lektoraterne og 43 % af adjunkturerne, der blev besat i 1998-2000, slået op internationalt, mens andelen ved Aarhus Universitet var godt en tredjedel af professoraterne og omkring 15 % af lektoraterne og adjunkturerne. Ved RUC har man i de sidste år næsten helt afstået fra at offentliggøre stillingsopslag internationalt.

Af tabellerne fremgår, at der har været betydelige svingninger i andelen mellem forskellige år. Der skal i denne forbindelse bemærkes, at der ved en revision af universiteternes ansættelsesbekendtgørelse i 1998 blev fastsat i bekendtgørelsen, at offentliggørelse af opslag om professorater normalt skal ske internationalt. Da bekendtgørelsen trådte i kraft i september 1998 kunne der forventes en større andel af stillingsbesættelser med internationalt opslag i 1999 og 2000 end i tidligere år. Ande-

len af professorater med internationalt opslag var imidlertid samlet set stort set den samme i 1998 og 1999, henholdsvis 44 % og 46 % (se tabel 4.14). Inden for både humaniora og naturvidenskab var andelen klart lavere i 1999 end i 1998, mens den var højere inden for samfundsvidenskab og teknik. Tallene skal imidlertid også ses på baggrund af, at en betydelig del af de professorater, der blev besat i 1999, blev slået op allerede før den ny bekendtgørelse trådte i kraft.

Tabel 4.15 Andel af professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, hvor stillingerne blev slået op internationalt. Opgjort på stillingskategori og institution. Procent

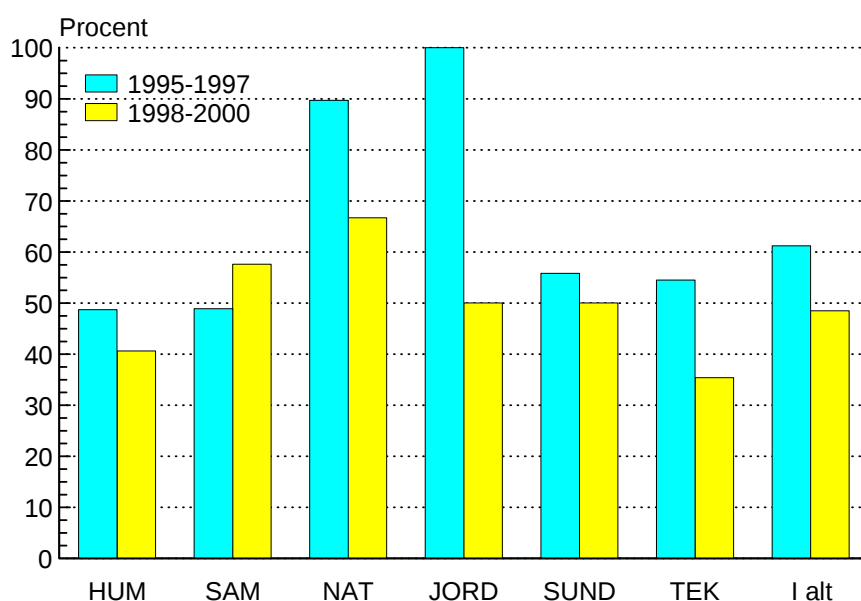
	Professor		Lektor		Adjunkt		I alt	
	1995-1997	1998-2000	1995-1997	1998-2000	1995-1997	1998-2000	1995-1997	1998-2000
KU	67	71	27	48	19	17	33	43
AU	50	36	32	14	13	8	30	16
SDU	78	42	71	38	41	23	62	33
RUC	25	0	0	0	5	3	6	1
AAU	33	44	2	4	1	5	6	8
DTU	58	32	14	18	5	16	16	21
KVL	100	50	38	21	18	23	41	23
DFH	100	100	0	8	22	14	15	15
HHK	100	100	19	52	0	6	28	35
HHÅ	75	33	10	5	8	7	12	10
DPU	0	0	18	14	27	0	21	4
I alt	61	49	25	25	14	12	27	24

Af tabel 4.15, der belyser andelen af stillinger med internationalt opslag under de to seneste treårsperioder opdelt på institutioner, fremgår det, at andelen i 1998-2000 ikke var større end i 1995-1997. Tværtimod var andelen af professorater med internationalt opslag markant lavere i 1998-2000 end i 1995-1997. Samlet er der sket et fald i andelen af professorater med internationalt opslag fra lidt over 60 % i 1995-1997 til lidt under 50 % i 1998-2000. Faldet gælder inden for alle hovedområder med undtagelse for samfundsvidenskab, hvor andelen af professorstillinger med internationalt opslag er vokset fra 49 % til 58 % (se figur 4.4).

I denne forbindelse skal bemærkes, at internationale stillingsopslag ikke er en forudsætning for at stillingerne skal tiltrække udenlandske ansøgere. Også stillinger uden internationalt opslag tiltrækker i betydeligt omfang udenlandske ansøgere. Af de professorstillinger, der i 1998-2000 havde udenlandske ansøgere, havde 26 % ikke været slået op internationalt. For lektorstillingerne var andelen 52 % og for adjunktstillingerne 77 %. Betydningen af de internationale stillingsopslag for rekrutteringen af udenlandske ansøgere fremgår imidlertid tydeligt af, at 77 % af de professorstillinger, der blev slået op internationalt, havde udenlandske ansøgere, mens kun 25 %

af stillingerne uden internationalt opslag tiltrak udenlandske ansøgere. I lektorkategorien var de tilsvarende andele henholdsvis 80 % og 29 %, og i adjunkt-kategorien 61 % og 27 %. Desuden var det gennemsnitlige antal udenlandske ansøgere per stilling markant højere ved de stillinger, hvor der havde været internationalt opslag.

Figur 4.4 Andel af professorstillinger, der blev besat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, hvor stillingerne blev slået op internationalt. Opgjort på hovedområder

4.5 Sammendrag om konkurrencen om stillingerne

Ansøgere og kvalificerede

Der var i alt cirka 5500 ansøgere (ansøgninger) til de godt 1300 ordinære professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000. Af ansøgerne var 76 % mænd og 24 % kvinder. Cirka 60 % af ansøgerne blev bedømt kvalificerede.

Til professor- og lektorstillingerne blev en lidt større andel af de mandlige end af de kvindelige ansøgere bedømt kvalificerede. Til adjunktstillingerne var andelen, der blev bedømt kvalificeret, lidt større blandt de kvindelige end blandt de mandlige ansøgere.

Kvinderne tegnede sig i 1998-2000 for én ud af ti kvalificerede ansøgere til professorstillingerne, én ud af fem kvalificerede ansøgere til lektorstillingerne og én ud af tre kvalificerede ansøgere til adjunktstillingerne. Kvindernes andel af både ansøgerne og de kvalificerede var 3-4 procentpoint højere i 1998-2000 end i 1995-1997.

Faldende konkurrence om stillingerne

I næsten en tredjedel (31 %) af alle professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 var der kun én ansøger per stilling. Andelen er fire procentpoint højere end i 1995-1997. I professorkategorien havde 21 % af stillingerne i 1998-2000 kun én ansøger. I 1995-1997 var andelen 13 %.

I cirka halvdelen (49 %) af alle professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 var der kun én kvalificeret ansøger per stilling. I disse stillingsbesættelser havde det ansættende organ i selve ansættelsesbeslutningen ingen valgmuligheder mellem flere kvalificerede ansøgere. Det betyder, at hver anden forskerstilling i 1998-2000 blev besat uden konkurrence.

I professorkategorien havde 36 % af stillingsbesættelserne i 1998-2000 kun én kvalificeret ansøger. I både lektor- og adjunktkategorien var andelen 51 %. Andelen af stillinger, der blev besat uden konkurrence, var i professorkategorien seks procentpoint og i lektor- og adjunktkategorien to procentpoint højere i 1998-2000 end i 1995-1997.

Inden for det jordbrugs- og veterinærmedicinske område blev tre fjerdedele af alle professor-, lektor- og adjunktstillinger gennemført med kun én kvalificeret ansøger. Inden for teknik var andelen lidt over 60 % og inden for samfundsvidenskab og sundhedsvidenskab omkring 50 %. Kun inden for naturvidenskab og humaniora var der et flertal af stillinger med flere end én kvalificeret ansøger.

Udenlandske ansøgers betydning

Af de professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, havde 30 % kvalificerede udenlandske ansøgere. Andelen var 37 % for professorstillingerne, 33 % for lektorstillingerne og 24 % for adjunktstillingerne. Samlet set var andelen af stillinger med kvalificerede udenlandske ansøgere syv procentpoint højere i 1998-2000 end i 1995-1997. Andelen er faldet lidt for professorstillingerne, men steget mærkbart for både lektor- og adjunktstillingerne.

Inden for naturvidenskab havde 63 % af professorstillingerne, 55 % af lektorstillingerne og 44 % af adjunktstillingerne i 1998-2000 kvalificerede udenlandske ansøgere. Inden for humaniora havde en tredjedel af alle stillinger kvalificerede udenlandske ansøgere. Inden for sundhedsvidenskab og jordbrugs- og veterinærmedicin var andelen en femtedel.

Næsten en ud af ti professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 blev gennemført uden kvalificerede danske ansøgere. Inden for naturvidenskab havde 14 % af forskerstillerne ingen kvalificerede danske ansøgere. Stillingerne blev besat takket være kvalificerede udenlandske ansøgere.

Internationalt stillingsopslag

Ved næsten en fjerdedel af alle ordinære stillinger, der blev besat i 1998-2000, blev stillingsopslagene offentliggjort internationalt. Internationalt opslag blev brugt ved cirka halvdelen af professoransættelserne, en fjerdedel af lektoransættelserne og 12 % af adjunktansættelserne

Inden for naturvidenskab blev halvdelen af alle stillinger slået op internationalt. Inden for sundhedsvidenskab var andelen en femtedel og inden for teknik 15 %. På institutionsniveau blev internationalt stillingsopslag brugt flittigst ved Københavns Universitet, hvor andelen af stillingsopslag, der blev offentliggjort internationalt, var 43 %. Ved RUC, Aalborg Universitet og Danmarks Pædagogiske Universitet blev internationalt opslag kun brugt ved et fåtal ansættelser.

Andelen af professorater, der blev slået op internationalt, var markant lavere i 1998-2000 end i 1995-1997, mens andelen af lektorater og adjunkture med internationalt opslag var stort set den samme i begge perioder.

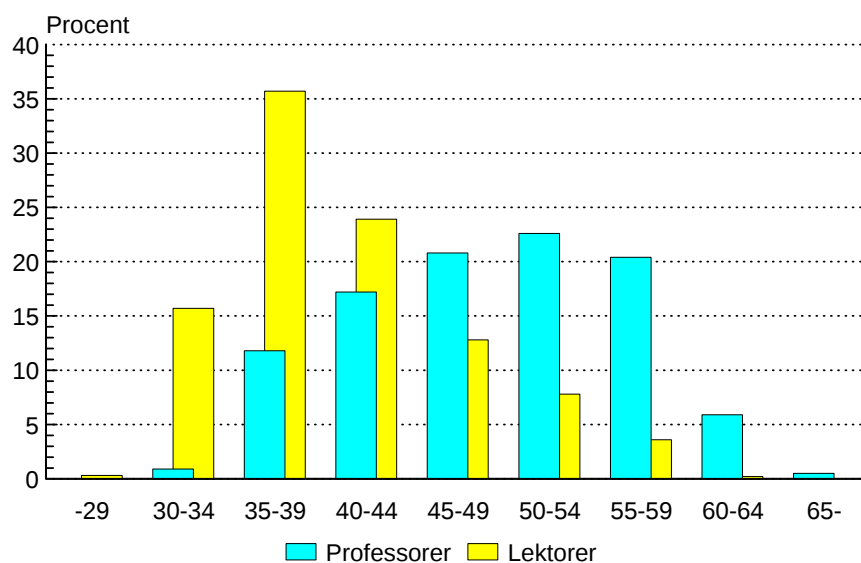
5 Rekrutteringsalder og mobilitet blandt nyansatte universitetsforskere i 1998-2000

5.1 Rekrutteringsalderen

Professorer

Den gennemsnitlige rekrutteringsalder for professorer, der blev ansat i 1998-2000, var 49 år. Lidt over 40 % af professorerne var ved ansættelsen 45-54 år, 30 % var yngre end 45 år og godt en fjerdedel 55 år og ældre. Hver anden professor var ved ansættelsen 50 år eller ældre. Kun 13 % af professorerne var ved ansættelsen yngre end 40 år (se figur 5.1 og tabel 5.1).

Figur 5.1 Rekrutteringsalder for professorer og lektorer, der blev ansat i 1998-2000

Der er betydelige og til dels systematiske forskelle mellem hovedområderne både i aldersfordelingen og i gennemsnitsalderen for de nyrekrutterede professorer. Mens professorernes gennemsnitlige ansættelsesalder var 51 år inden for humaniora, var den 45 år inden for naturvidenskab (se tabel 5.2).

Lektorer

Den gennemsnitlige rekrutteringsalder for de cirka 660 lektorer, der blev ansat i 1998-2000, var 41 år. Over halvdelen (60 %) af de nyansatte lektorer var ved ansættelsen 35-44 år. En fjerdedel var 45 år eller ældre, mens 16 % var yngre end 35 år. Den yngste nyansatte lektor var 28 år og den ældste 60.

Ligesom i rekrutteringen til professorstillingerne er der i lektoransættelserne markante forskelle mellem hovedområderne i rekrutteringsalderen. Også i lektorkategorien er den gennemsnitlige rekrutteringsalder klart højere inden for humaniora end inden for andre områder. Mens gennemsnitsalderen for de nyansatte lektorer var 43 år inden for humaniora, var den godt 41 år inden for sundhedsvidenskab og 38-39 år inden for teknik og naturvidenskab.

Tabel 5.1 Rekrutteringsalder for professorer, lektorer og adjunkter, der blev ansat i 1998-2000, opgjort på alderskategorier

	Professorer		Lektorer		Adjunkter	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
20-24 år	–	–	–	–	1	0,2
25-29 år	–	–	2	0,3	54	11,6
30-34 år	2	0,9	104	15,7	188	40,3
35-39 år	26	11,8	237	35,7	136	29,2
40-44 år	38	17,2	159	23,9	52	11,2
45-49 år	46	20,8	85	12,8	19	4,1
50-54 år	50	22,6	52	7,8	13	2,8
55-59 år	45	20,4	24	3,6	2	0,4
60-64 år	13	5,9	1	0,2	1	0,2
65-69 år	1	0,5	–	–	–	–
I alt	221	100,0	664	100,0	466	100,0

Adjunkter

Den gennemsnitlige rekrutteringsalder for de cirka 470 ordinære adjunkter, der blev ansat i 1998-2000, var 35 år.

Cirka 40 % af de nyansatte adjunkter var ved ansættelsen 30-34 år. Knap 30 % var 35-39 år, mens 19 % var 40 år eller ældre og 12 % var yngre end 30 år. Rekrutteringsalderen for den yngste nyansatte adjunkt var 24 år og for den ældste 61 år.

Også i adjunktkategorien er den gennemsnitlige rekrutteringsalder inden for humaniora markant højere end inden for øvrige områder. Mens gennemsnitsalderen for de nyansatte adjunkter var 38 år inden for humaniora, var den 33-34 år inden for teknik og naturvidenskab.

Tidligere undersøgelser har vist, at der siden 1980'erne har været en successiv stigning i den gennemsnitlige alder for nyansatte universitetsforskere. Mens den gennemsnitlige rekrutteringsalder i 1984-1991 var 46,9 år for professorer og 38,3 år for lektorer, var den i 1995-1997 steget til henholdsvis 48,1 og 39,9 år. Stigningen har fortsat også i de sidste år og i 1998-2000 var professorerne ved ansættelsen i gennem-

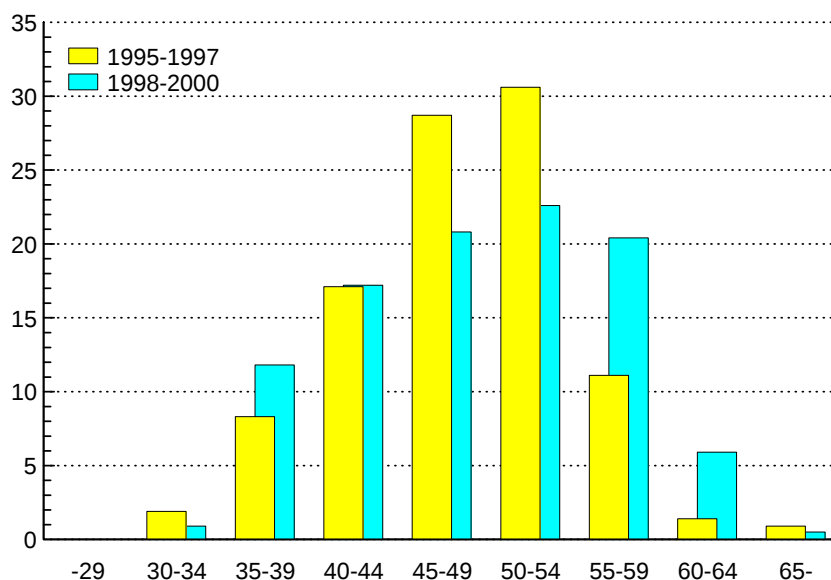
snit 0,7 år ældre end i 1995-1997. De nyansatte lektorer var i gennemsnit knap ét år ældre og adjunkterne et halvt år ældre.

Tabel 5.2 Gennemsnitlig rekrutteringsalder ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000

	Professorer		Lektorer		Adjunkter	
	1995-97	1998-2000	1995-97	1998-2000	1995-97	1998-2000
HUM	50,4	51,2	43,7	43,1	38,0	38,3
SAM	47,7	45,6	38,9	39,5	33,8	34,5
NAT	48,0	45,4	38,0	39,2	33,5	34,0
JORD	45,7	49,5	37,8	39,7	33,8	33,9
SUND	48,0	49,6	40,2	41,4	34,5	35,8
TEK	45,4	50,5	37,0	38,3	32,6	32,7
I alt	48,1	48,8	39,8	40,6	34,9	35,4

Den stigende rekrutteringsalder fremgår også af en sammenligning af aldersfordelingen blandt de nyansatte professorer i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000 (se figur 5.2).

Figur 5.2 Rekrutteringsalder for professorer, der blev ansat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000

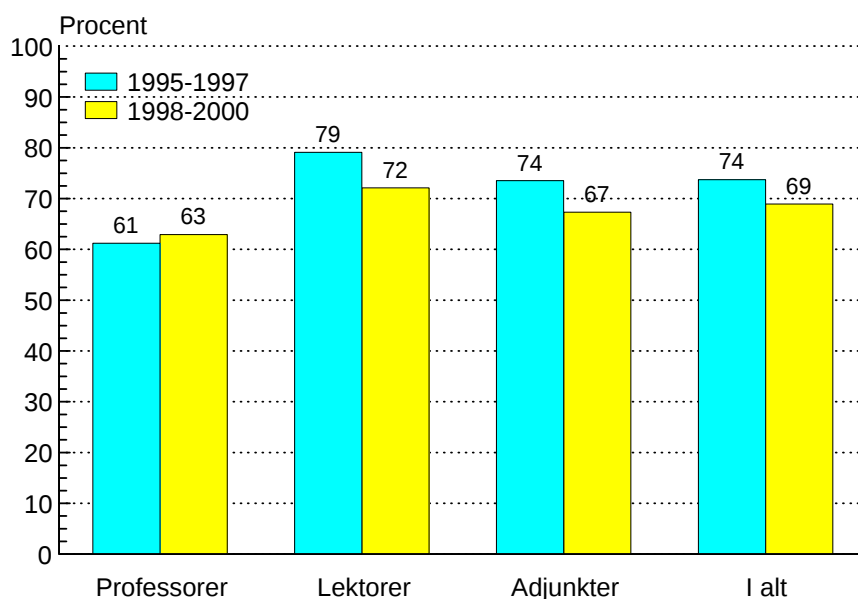
5.2 De nyansattes mobilitet og baggrund

Intern og ekstern rekruttering

Lidt mere end to tredjedele (69 %) af de godt 1300 forskere, der i treårsperioden 1998-2000 blev ansat i universiteternes professor-, lektor- og adjunktstillinger, var tilknyttet den samme institution umiddelbart før ansættelsen, dvs. de blev internt rekrutteret. Af de nyansatte professorer blev 63 % internt rekrutteret. Blandt lektorerne var andelen 72 % og blandt adjunkterne 67 % (se figur 5.3).

Internrekrutteringen var i professorkategorien stort set af samme omfang i 1998-2000 som i 1995-1997, mens der for både lektorerne og adjunkterne vedkommende skete et fald i andelen af internt rekrutterede.

Figur 5.3 Andel af professorer, lektorer og adjunkter ansat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, der forud for ansættelsen var ansat ved den samme institution

Af tabel 5.3 fremgår det, at der er betydelige variationer mellem hovedområderne i andelen af internt rekrutterede. Mens mere end tre fjerdedele (77 %) af de nyansatte professorer inden for teknik blev internt rekrutteret i 1998-2000, var andelen inden for humaniora godt halvdelen.

Af tabellen fremgår også, at internrekrutteringsandelen i professorkategorien inden for både naturvidenskab og teknik har været mærkbart højere ved ansættelserne i 1998-2000 end i 1995-1997.

Tabel 5.3 Andel af professorer, lektorer og adjunkter ansat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, der forud for ansættelsen var ansat ved den samme institution, opgjort efter videnskabelige hovedområder

	Professorer		Lektorer		Adjunkter		I alt	
	1995-97	1998-2000	1995-97	1998-2000	1995-97	1998-2000	1995-97	1998-2000
HUM	62 %	53 %	82 %	71 %	67 %	64 %	73 %	67 %
SAM	69 %	59 %	72 %	70 %	76 %	68 %	73 %	69 %
NAT	49 %	59 %	78 %	62 %	62 %	64 %	68 %	62 %
JORD	78 %	50 %	62 %	78 %	74 %	85 %	69 %	78 %
SUND	59 %	62 %	85 %	82 %	79 %	70 %	74 %	78 %
TEK	64 %	77 %	89 %	74 %	85 %	69 %	84 %	73 %
I alt	61 %	63 %	79 %	72 %	73 %	67 %	74 %	69 %

Tabel 5.4 Andel af professorer, lektorer og adjunkter ansat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, der forud for ansættelsen var ansat ved den samme institution, opgjort efter institution

	Professorer		Lektorer		Adjunkter		I alt	
	1995-97	1998-2000	1995-97	1998-2000	1995-97	1998-2000	1995-97	1998-2000
KU	59 %	59 %	78 %	75 %	77 %	74 %	73 %	71 %
AU	78 %	64 %	78 %	71 %	69 %	64 %	75 %	68 %
SDU ¹	39 %	50 %	70 %	53 %	66 %	63 %	61 %	56 %
RUC	83 %	88 %	89 %	82 %	54 %	58 %	73 %	74 %
AAU	56 %	48 %	94 %	75 %	82 %	68 %	82 %	68 %
DTU	58 %	84 %	82 %	73 %	81 %	72 %	78 %	76 %
KVL	78 %	50 %	62 %	78 %	74 %	85 %	69 %	78 %
DFH	50 %	100 %	92 %	92 %	90 %	100 %	85 %	95 %
HHK	64 %	67 %	70 %	64 %	75 %	71 %	71 %	67 %
HHÅ	25 %	67 %	81 %	79 %	82 %	57 %	76 %	69 %
HHS ¹	25 %	–	86 %	–	91 %	–	77 %	–
DPU	33 %	0 %	88 %	43 %	64 %	29 %	71 %	30 %
I alt	61 %	63 %	79 %	72 %	73 %	67 %	74 %	69 %

¹ Handelshøjskole Syd (HHS) og Odense Universitet blev i 1998 fusioneret under betegnelsen Syddansk Universitet (SDU).

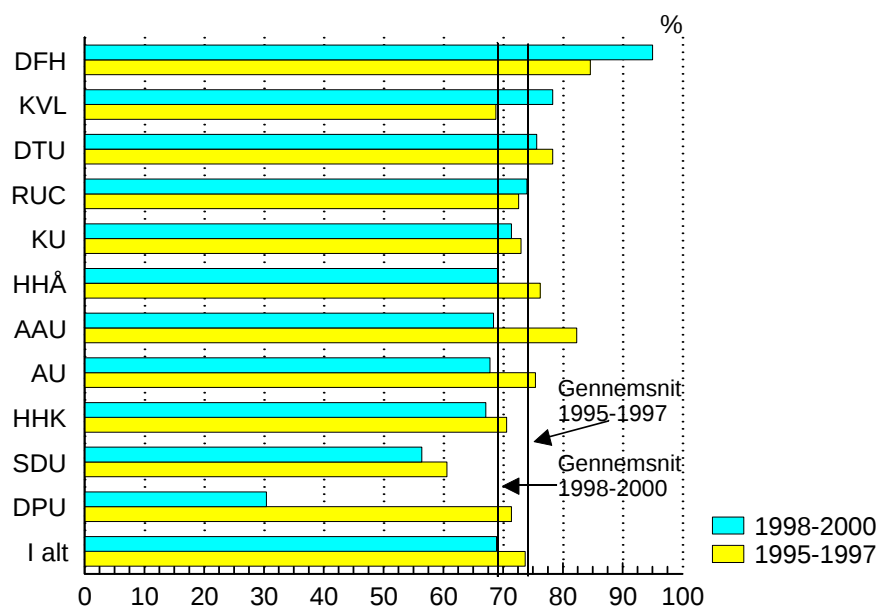
Også mellem institutionerne er der markante forskelle i omfanget af internrekruttering (se tabel 5.4). Ved Syddansk Universitet (SDU) blev lidt mere end hver anden forsker, der blev ansat i 1998-2000, internt rekrutteret. Ved Roskilde Universitetscenter (RUC) var tre ud af fire af de nyansatte forskere i forvejen ansat ved institutionen. Ved Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Landbohøjskolen (KVL) og Danmarks Farmaceutiske Højskole (DFH) var internrekrutteringsandelen endnu højere. Den

højere internrekrutteringsandel ved disse institutioner skal dog ses på baggrund af at det er tale om specialhøjskoler, hvor en række fagområder kun findes ved den pågældende institution. Dette præger især Danmarks Farmaceutiske Højskole, hvor nærvæd samtlige nyansatte forskere har været tilknyttet institutionen i forvejen.

Der skal bemærkes, at internrekrutteringsandelene i tabel 5.4 i nogle tilfælde dækker over meget få ansættelser. For eksempel dækker internrekrutteringsandelen på 100 % i professorkategorien i 1998-2000 ved Danmarks Farmaceutiske Højskole over kun én ansættelse. Andelen på 50 % ved KVL dækker over to professoransættelser og andelen på 0 % ved DPU ligeså over og to ansættelser. Hverken procentandelene i sig selv eller forandringerne i andelen mellem de to tidsperioder giver i disse tilfælde nogen statistisk meningsfuld information.

Af figur 5.4, der viser internrekrutteringsandelen for samtlige ansættelser ved institutionerne i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, fremgår det, at andelen af internrekrutterede i de sidste år generelt set er faldet lidt ved de fleste institutioner. Kun ved Landbohøjskolen, Roskilde Universitetscenter og Danmarks Farmaceutiske Højskole var internrekrutteringsandelen højere i 1998-2000 end i 1995-1997.

Figur 5.4 Andel af professorer, lektorer og adjunkter ansat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, der forud for ansættelsen var ansat ved den samme institution, opgjort efter institutioner

En analyse af internrekrutteringen efter antallet af ansøgere per stilling viser, at der er en klar sammenhæng mellem internrekrutteringen og de stillingsbesættelser, hvor der kun er en ansøger. Som ovenfor er nævnt blev der i perioden 1998-2000 besat i alt godt 1300 professor-, lektor- og adjunktstillinger efter opslag. Af disse blev 69 % besat med institutionsinterne ansøgere, dvs. ansøgere der umiddelbart før ansættelsen

havde sin hovedbeskæftigelse ved den pågældende institution. Til godt 400 stillinger (31 %) fandtes der kun én ansøger. Af de stillinger, hvor der kun fandtes én ansøger, var der i 83 % af tilfældene tale om en intern ansøger. Andelen af stillinger, der blev besat med en intern ansøger var således 14 procentpoint større i de tilfælde, hvor der kun var én ansøger end ved samtlige ansættelser.

Opdeles disse tal på stillingskategorier viser det sig, at ved 89 % af de lektoransættelser, hvor der kun var én ansøger per stilling, var ansøgeren i forvejen ansat ved institutionen. I adjunktkategorien var andelen 80 %, mens andelen i professorkategorien var lidt lavere, idet 67 % af de professorater, hvor der kun var én ansøger, blev besat med en intern ansøger.

De nyansattes tidligere ansættelsessted

Mobiliteten mellem de danske universiteter er lav. Kun 10 % af de nyansatte professorer, lektorer og adjunkter kom fra et andet dansk universitet. Mobiliteten mellem universiteterne var højest i professorkategorien, hvor 14 % kom fra et andet dansk universitet, og lavest blandt lektorerne, hvor andelen kun var 9 % (se tabel 5.5).

Også mobiliteten fra sektorforskningsinstitutionerne til universiteterne er af ringe omfang. Blandt de over 1300 professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, hvor den nyansattes seneste ansættelsessted er registreret, var der kun 32 tilfælde (2 %), hvor den ansatte kom fra en stilling ved en dansk sektorforskningsinstitution.

Tabel 5.5 Ansættelser i videnskabelige stillinger i 1998-2000 fordelt efter de ansattes seneste ansættelsessted forud før den aktuelle ansættelse

	Samme universitet		Andet dansk universitet		Dansk sektorforskningsinst.		Anden off./privat virksomhed		Udenlandsk univ. eller forskn.inst.		Andet		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Prof.	139	63	30	14	4	3	27	12	17	8	4	2	221	100
Lektor	475	72	57	9	18	2	31	5	69	10	9	1	659	100
Adjunkt	309	67	53	12	10	2	35	8	47	10	5	1	459	100
I alt	923	69	140	10	32	2	93	7	133	10	18	1	1339	100

Oversigten over de nyansattes seneste ansættelsessted viser også, at 7 % af alle nyansatte kom fra en ansættelse i en anden offentlig eller privat virksomhed og 10 % fra en ansættelse ved et universitet eller en forskningsinstitution i udlandet.

Det er værd at bemærke, at mobiliteten fra udenlandske universiteter og forskningsinstitutioner til danske universiteter var stort set lige så stor som mobiliteten mellem de danske universiteter. I den samlede rekruttering i 1998-2000 kom 133 personer fra ansættelser i udlandet, mens 140 personer kom fra ansættelser ved andre danske universiteter, hvilket i begge tilfælde er 10 % af den samlede rekruttering.

5.3 Sammendrag om de nyansattes alder og mobilitet

Rekrutteringsalderen

Den gennemsnitlige ansættelsesalder for forskere, der blev ansat i 1998-2000, var 49 år for professorer, 41 år for lektorer og 35 år for adjunkter. Hver anden professor var ved ansættelsen 50 år eller ældre, mens 13 % var yngre end 40 år. Af lektorerne var en fjerdedel ved ansættelsen 45 år eller ældre, mens 16 % var yngre end 35 år. Af adjunkterne var en femtedel ved ansættelsen 40 år eller ældre, mens 12 % var yngre end 30 år.

I alle tre stillingskategorier er der betydelige forskelle mellem hovedområderne i gennemsnitsalderen for de nyansatte. Mens den gennemsnitlige rekrutteringsalder inden for humaniora var 51 år for professorer, 43 år for lektorer og 38 år for adjunkter, var den inden for naturvidenskab henholdsvis 45 år, 39 år og 34 år.

Den gennemsnitlige ansættelsesalder for universitetsforskere er steget successivt siden begyndelsen af 1980'erne. Stigningen er fortsat også i de sidste år og i 1998-2000 var den gennemsnitlige rekrutteringsalder for professorer 0,7 år højere end i 1995-1997. De nyansatte lektorer var i gennemsnit knap ét år ældre og adjunkterne et halvt år ældre.

Intern og ekstern rekruttering

Mere end to tredjedele af de professorer, lektorer, og adjunkter, der blev ansat i treårsperioden 1998-2000, var tilknyttet den samme institution umiddelbart før ansættelsen. Af de nyansatte professorer blev 63 % internt rekrutteret. Blandt lektorerne var andelen 72 % og blandt adjunkterne 67 %.

Internrekrutteringsandelen var i professorkategorien stort set af samme størrelse i 1998-2000 som i 1995-1997. For både lektorernes og adjunkternes vedkommende skete der et mindre fald i andelen.

Der er betydelige variationer mellem hovedområderne i andelen af internt rekrutterede. Mens mere end tre fjerdedele (77 %) af de nyansatte professorer inden for teknik blev internt rekrutteret i 1998-2000, var andelen inden for humaniora lidt over halvdelen.

Kun 10 % af de professorer, lektorer og adjunkter, der blev ansat i 1998-2000, kom fra et andet dansk universitet. Mobiliteten fra udenlandske universiteter og forskningsinstitutioner til danske universiteter var stort set af samme omfang. Mobiliteten fra sektorforskningsinstitutionerne til universiteterne var ubetydelig. Kun 2 % af de nyansatte universitetsforskere kom fra en stilling ved en dansk sektorforskningsinstitution.

6 Bedømmelsesudvalgene og tidsforbruget i ansættelsesprocessen

6.1 Bedømmelsesudvalgets sammensætning

Interne og eksterne medlemmer i bedømmelsesudvalgene

Ifølge bekendtgørelsen om ansættelse af lærere og videnskabelige medarbejdere ved universiteterne skal institutionens ledelse ved en stillingsbesættelse senest umiddelbart efter ansøgningsfristens udløb nedsætte et sagkyndigt bedømmelsesudvalg bestående af tre eller fem personer.

Over 90 % af de næsten 1350 bedømmelsesudvalg, der blev nedsat ved professor-, lektor- og adjunktansættelserne i 1998-2000, bestod af tre personer, mens 6 % af udvalgene havde fem medlemmer. Udvalg på fem personer forekom oftest ved professoransættelser, hvor 16 % af udvalgene havde fem medlemmer. Ved lektoransættelserne havde 6 % og ved adjunktansættelserne 3 % af udvalgene fem medlemmer.

Ansættelsesbekendtgørelsen foreskriver, at mindst ét medlem af et bedømmelsesudvalg på tre personer og mindst to medlemmer af et udvalg på fem personer skal være personer, der ikke er ansat ved den pågældende institution. Undersøgelsen viser, at dette krav har været opfyldt ved de fleste af bedømmelsesudvalgene i 1998-2000.

Af de mere end 1200 bedømmelsesudvalg, som havde tre medlemmer, havde lidt over halvdelen (54 %) et flertal af medlemmer, der var institutionseksterne, dvs. som ikke var ansat ved den pågældende institution. Af trepersonersudvalgene for professorer havde 80 % mindst to institutionseksterne medlemmer. Af udvalgene for lektorer var andelen 55 % og af udvalgene for adjunkter lidt over 40 % (se tabel 6.1).

Tabel 6.1 Bedømmelsesudvalg med 3 medlemmer ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort efter antal medlemmer, der ikke var ansat ved den pågældende institution

	Antal institutionseksterne medlemmer i bedømmelsesudvalget									
	0		1		2		3		I alt	
	Antal udvalg	Pct.	Antal udvalg	Pct.	Antal udvalg	Pct.	Antal udvalg	Pct.	Antal udvalg	Pct.
Professor	0	0 %	36	20 %	133	72 %	15	8 %	184	100 %
Lektor	6	1 %	272	44 %	327	54 %	7	1 %	612	100 %
Adjunkt	9	2 %	259	58 %	174	40 %	7	2 %	449	100 %
I alt	15	1 %	567	46 %	634	52 %	29	2 %	1245	100 %

Af de udvalg, som havde fem medlemmer, havde to tredjedele (67 %) mindst tre institutionseksterne medlemmer. Af de bedømmelsesudvalg for professorer, som bestod af fem personer, havde 40 % tre institutionseksterne medlemmer og 43 % fire, mens 9 % kun havde institutionseksterne medlemmer.

I 2 % af samtlige bedømmelsesudvalg for professorer, lektorer og adjunkter i 1998-2000 var der udelukkende medlemmer, der var ansat på den pågældende institution.

Ved professor-, lektor og adjunktansættelserne i 1998-2000 var der i alt næsten 4200 bedømmelsesudvalgsmedlemmer. Af disse var 81 % mænd. Cirka 16 % af medlemmerne var udlændinge. Ved professoransættelserne var der i alt godt 700 bedømmelsesudvalgsmedlemmer. Heraf var 91 % mænd og 41 % udlændinge (se tabel 6.2).

Tabel 6.2 **Antal bedømmelsesudvalgsmedlemmer ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort på stillingskategori, køn og nationalitet**

	Mænd		Kvinder		I alt		Heraf udlændinge	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Professor	659	91	68	9	727	100	300	41
Lektor	1643	80	399	20	2042	100	258	13
Adjunkt	1105	78	313	22	1418	100	117	8
I alt	3407	81	780	19	4187	100	675	16

Der var udenlandske medlemmer i 35 % af alle bedømmelsesudvalg i 1998-2000. Ved professoransættelserne var der udenlandske medlemmer i 81 % af bedømmelsesudvalgene. Ved lektoransættelserne var andelen 30 % og ved adjunktansættelserne 21 %.

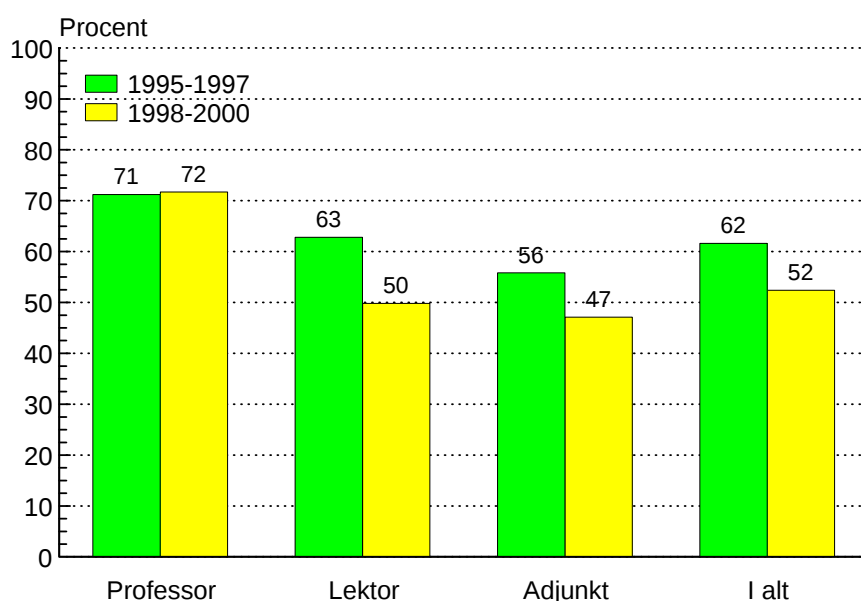
Kønsfordelingen i bedømmelsesudvalgene

Ansættelsesbekendtgørelsen for universiteterne foreskriver, at institutionens ledelse ved nedsættelse af bedømmelsesudvalg skal tage hensyn til en afbalanceret sammensætning af kvinder og mænd. Analysen af bedømmelsesudvalgene viser, at institutionerne stadig har svært ved at leve op til denne bestemmelse selvom andelen af udvalg med kvindelige medlemmer har været stigende i de sidste år.

Ved professor-, lektor- og adjunktansættelserne i 1998-2000 havde lidt over halvdelen af bedømmelsesudvalgene udelukkende mandlige medlemmer, 47 % havde både mandlige og kvindelige medlemmer og cirka en halv procent kun kvindelige medlemmer (se tabel 6.3 og figur 6.1). Andelen af udvalg med både mandlige og kvindelige medlemmer var ni procentpoint højere i 1998-2000 end i 1995-1997.

Tabel 6.3 Bedømmelsesudvalgenes sammensætning ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort på stillingskategorier og køn

	Kun mænd i udvalgene		Kun kvinder i udvalgene		Både M og K i udvalgene		Bedømmelsesudvalg i alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Professor	157	72	0	–	62	28	219	100
Lektor	328	50	3	0,5	328	50	659	100
Adjunkt	219	47	5	1,1	241	52	465	100
I alt	704	52	8	0,6	631	47	1343	100

Figur 6.1 Andel af bedømmelsesudvalg ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, hvor der kun var mænd i udvalgene

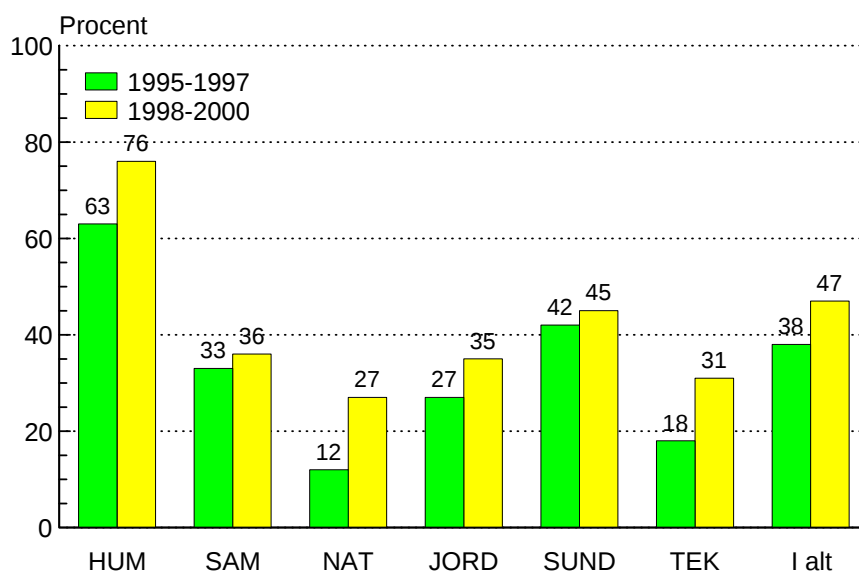
Ved professoransættelserne havde 28 % af bedømmelsesudvalgene både mandlige og kvindelige medlemmer. Ved lektoransættelserne var andelen 50 % og ved adjunktansættelserne 52 %. For lektor- og adjunktansættelserne er det en betydeligt højere andel end i 1995-1997, hvor andelen af udvalg med medlemmer af begge køn var 37 % ved lektoransættelserne og 44 % ved adjunktansættelserne.

Ved professoransættelserne er der ikke i perioden 1995-2000 sket en tilsvarende stigning i andelen af bedømmelsesudvalg med kvinderepræsentation. Andelen af udvalg med udelukkende mandlige medlemmer var i professorkategorien tilmed lidt større i årene 1998-2000 end nogle år tidligere (se figur 6.1 og tabel 6.4)

Tabel 6.4 Bedømmelsesudvalg ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1995-2000, hvor der var både mænd og kvinder i udvalgene

	Professor		Lektor		Adjunkt		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
1995	16	30	42	30	59	41	117	34
1996	28	33	76	42	77	48	181	42
1997	17	22	72	37	66	43	155	36
<i>I alt 95-97</i>	<i>61</i>	<i>28</i>	<i>190</i>	<i>37</i>	<i>202</i>	<i>44</i>	<i>453</i>	<i>38</i>
1998	23	29	99	49	81	54	203	47
1999	18	26	109	49	84	50	211	46
2000	21	29	120	51	76	52	217	48
<i>I alt 98-00</i>	<i>62</i>	<i>28</i>	<i>328</i>	<i>50</i>	<i>241</i>	<i>52</i>	<i>631</i>	<i>47</i>

Yderligere viser en opdeling af bedømmelsesudvalgene efter videnskabelige hovedområder, at der er store forskelle mellem områderne i udvalgenes kønsfordeling. Mens tre fjerdedele af udvalgene inden for humaniora i 1998-2000 havde både mandlige og kvindelige medlemmer, var andelen inden for teknik knap en tredjedel og inden for naturvidenskab godt en fjerdedel (se figur 6.2). Figuren viser også, at andelen af bedømmelsesudvalg med medlemmer af begge køn i de sidste år generelt er vokset inden for alle hovedområder.

Figur 6.2 Andel af bedømmelsesudvalg ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, hvor der var både mænd og kvinder i udvalgene, opgjort på videnskabelige hovedområder

Ved professoransættelserne havde lidt over halvdelen af bedømmelsesudvalgene inden for humaniora både mandlige og kvindelige medlemmer, mens andelen inden for teknik kun var ét ud af syv og inden for naturvidenskab ét ud af elleve (se tabel 6.5).

Tabel 6.5 Bedømmelsesudvalg ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, hvor der var både mandlige og kvindelige udvalgsmedlemmer, opgjort på hovedområde og stillingskategori

	Professor		Lektor		Adjunkt		I alt	
	Antal udvalg	Heraf med både M og K	Antal udvalg	Heraf med både M og K	Antal udvalg	Heraf med både M og K	Antal udvalg	Heraf med både M og K
HUM	36	53 %	202	76 %	151	82 %	389	76 %
SAM	34	15 %	128	40 %	119	45 %	281	36 %
NAT	32	9 %	89	37 %	32	16 %	153	27 %
JORD	2	50 %	47	36 %	13	31 %	62	35 %
SUND	65	42 %	82	45 %	47	49 %	194	45 %
TEK	50	14 %	111	32 %	103	39 %	264	31 %
I alt	219	28 %	659	50 %	465	52 %	1343	47 %

Når bedømmelsesudvalgene opdeles efter institutioner viser det sig, at der er store forskelle mellem institutionerne. Ved de fleste institutioner var andelen af udvalg med både mandlige og kvindelige medlemmer ved alle tre stillingskategorier mærkbart højere ved ansættelserne i 1998-2000 end i 1995-1997. Ved RUC, Danmarks Farmaceutiske Højskole og de to handelshøjskoler er udviklingen imidlertid gået i modsat retning. Således havde kun knap en fjerdedel af udvalgene ved Handelshøjskolen i Århus i 1998-2000 både mandlige og kvindelige medlemmer. Også ved Handelshøjskolen i København samt ved Danmarks Tekniske Universitet og Landbohøjskolen var andelen af udvalg, hvor der var medlemmer af begge køn, iøjnefaldende lav. Ved disse institutioner havde kun en tredjedel af udvalgene i 1998-2000 både mandlige og kvindelige medlemmer (se tabel 6.6). Yderligere skal bemærkes, at ved både Aarhus Universitet og Aalborg Universitet havde kun en femtedel af bedømmelsesudvalgene for professorer kvindelige medlemmer.

Ved 8 af institutionerne bestod over halvdelen af bedømmelsesudvalgene udelukkende af mænd. Ved de fleste af institutionerne har andelen af rent mandlige udvalg dog været faldende (se figur 6.3). Men ved Handelshøjskolen i Århus, Danmarks Farmaceutiske Højskole og RUC er andelen vokset i de sidste år, og ved Handelshøjskolen i Århus bestod tre fjerdedele af udvalgene i 1998-2000 udelukkende af mænd.

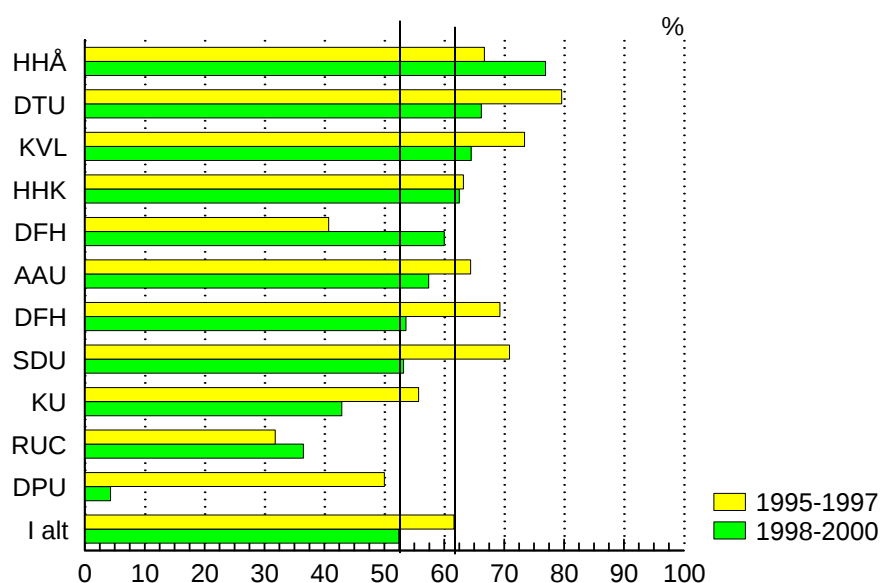
Det skal bemærkes, at der ved sammenligninger mellem institutionerne vedrørende bedømmelsesudvalgenes sammensætning må tages i betragtning både de store variationer mellem hovedområderne og institutionernes hovedområdesammensætning.

Tabel 6.6 Andel af bedømmelsesudvalg ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, hvor der var både mandlige og kvindelige medlemmer. Procent

	Professor		Lektor		Adjunkt		I alt	
	1995-1997	1998-2000	1995-1997	1998-2000	1995-1997	1998-2000	1995-1997	1998-2000
KU	32	37	44	60	52	64	44	56
AU	28	19	25	50	42	54	31	45
SDU	21	39	31	54	29	41	28	46
RUC	58	50	69	64	71	67	68	64
AAU	11	21	34	44	40	46	34	43
DTU	8	11	25	37	19	53	20	34
KVL	33	50	22	36	30	31	27	35
DFH	25	0	50	50	82	29	59	40
HHK	27	50	39	30	38	33	37	33
HHÅ	50	17	33	21	29	29	33	23
HHS ¹	50	--	57	--	45	--	50	--
DPU	0	50	59	100	50	100	50	96
I alt	28	28	37	50	44	52	38	47

¹ Odense Universitet og Handelshøjskole Syd (HHS) blev i august 1998 fusioneret under betegnelsen Syddansk Universitet (SDU). Ansættelserne ved HHS i 1998 er inkluderet i oplysningerne om SDU for 1998-2000.

Figur 6.3 Andel af bedømmelsesudvalg ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, hvor der udelukkende var mandlige medlemmer i udvalgene, opgjort på institutioner

Kønsfordelingen i bedømmelsesudvalgene og blandt ansøgerne

De store forskelle mellem hovedområderne (jf. tabel 6.5) når det gælder bedømmelsesudvalgenes kønsmæssige sammensætning skal ses i sammenhæng med at også kønsfordelingen blandt ansøgerne varierer mellem hovedområderne. En analyse af bedømmelsesudvalgenes sammensætning i relation til kønsfordelingen blandt ansøgerne viser, at andelen af udvalg med både mandlige og kvindelige medlemmer har været klart større ved de stillingsbesættelser, hvor der har været kvindelige ansøgere end ved samtlige stillingsbesættelser.¹ Men fortsat havde godt en tredjedel (34 %) af de i alt 688 stillinger, der i 1998-2000 havde kvindelige ansøgere, bedømmelsesudvalg med kun mandlige medlemmer. Der er dog i de sidste år sket en udvikling mod en forøget andel af udvalg med kvinderepræsentation og andelen af udvalg med kun mandlige medlemmer ved stillingsbesættelser med kvindelige ansøgere var i 1998-2000 12 procentpoint lavere end i 1995-1997.

Ved stillingsbesættelser, hvor der kun var kvindelige ansøgere, bestod godt en tredjedel af bedømmelsesudvalgene udelukkende af mænd. Både ved professor- og lektorstillinger med udelukkende kvindelige ansøgere var andelen rent mandlige udvalg lidt større i 1998-2000 end i 1995-1997, mens det omvendte gælder udvalgene ved adjunktansættelserne (se figur 6.4).

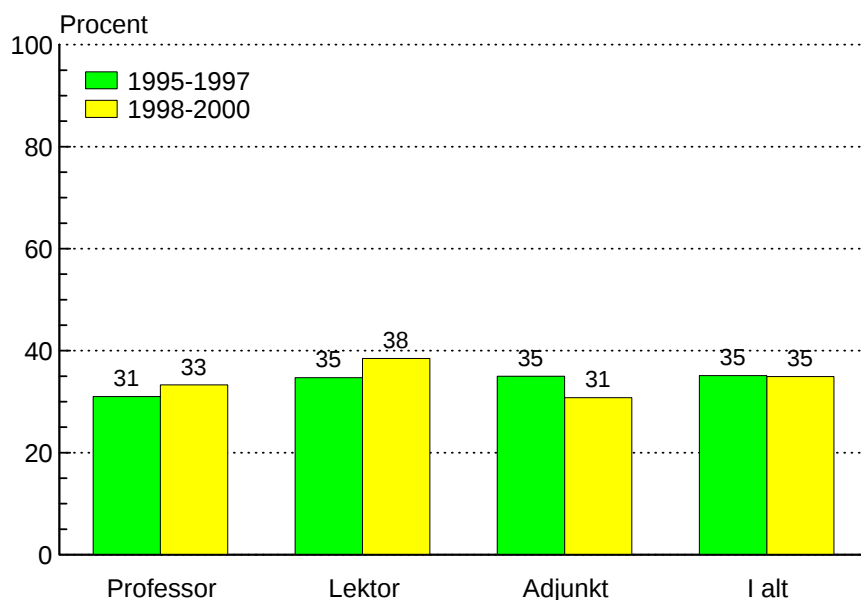
Hvis vi fokuserer på de stillingsbesættelser, hvor der var både kvindelige og mandlige ansøgere til de samme stillinger – det gjaldt for 542 stillinger – viser undersøgelsen, at 67 % af de pågældende stillingers bedømmelsesudvalg havde både mandlige og kvindelige medlemmer. I perioden 1995-1997 var andelen kun 51 %.

I adjunktkategorien havde 67 % af de 205 stillingsbesættelser, som havde ansøgere af begge køn, bedømmelsesudvalg med både kvindelige og mandlige medlemmer. I 1995-1997 var andelen 57 %. Ved de lektor- og professoransættelser, hvor der var både mandlige og kvindelige ansøgere, var andelen af udvalg med blandet sammensætning 69 % i lektorkategorien og 58 % i professorkategorien (se tabel 6.7). I 1995-1997 var andelen henholdsvis 46 % og 48 %.

Tabel 6.7 viser også, at ved de 146 professor-, lektor- og adjunktansættelser, hvor der kun var kvindelige ansøgere, havde 35 % af bedømmelsesudvalgene kun mandlige medlemmer, mens 3 % kun havde kvindelige og 62 % både mandlige og kvindelige medlemmer. Ved de 655 stillingsbesættelser, hvor der kun var mandlige ansøgere, havde lidt mere end en fjerdedel (27 %) af bedømmelsesudvalgene medlemmer af begge køn, mens 1 % kun havde kvindelige og 72 % kun mandlige medlemmer.

¹ Ifølge den gældende ansættelsesbekendtgørelse, der trådte i kraft 9.9.2000, nedsættes bedømmelsesudvalget "senest umiddelbart efter ansøgningsfristens udløb", hvilket giver mulighed for at tage kønsfordelingen blandt ansøgerne i betragtning ved nedsættelsen. Også efter tidligere ansættelsesbekendtgørelser har denne mulighed været til stede selvom bekendtgørelsens formulering om tidspunktet for udvalgets nedsættelse har varieret noget over tid.

Figur 6.4 Andel af professor-, lektor- og adjunktstillinger i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000 med kun kvindelige ansøgere, hvor der kun var mænd i bedømmelsesudvalgene

Tabel 6.7 Bedømmelsesudvalgenes sammensætning ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort efter kønsfordelingen blandt ansøgerne

		Udvalg med kun mænd		Udvalg med kun kvinder		Udvalg med både M og K		I alt	
		Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Stillinger med kun mandlige ansøgere	Professor	130	84	0	0	24	16	154	100
	Lektor	212	69	0	0	94	31	306	100
	Adjunkt	130	67	4	2	60	31	195	100
	<i>I alt</i>	473	72	4	1	178	27	655	100
Stillinger med kun kvindelige ansøgere	Professor	1	33	0	0	2	67	3	100
	Lektor	30	38	3	4	45	58	78	100
	Adjunkt	20	31	1	2	44	68	65	100
	<i>I alt</i>	51	35	4	3	91	62	146	100
Stillinger med ansøgere af begge køn	Professor	26	42	0	0	36	58	62	100
	Lektor	86	31	0	0	189	69	275	100
	Adjunkt	68	33	0	0	137	67	205	100
	<i>I alt</i>	180	33	0	0	362	67	542	100

6.2 Tidsforbruget i ansættelsesprocessen

Der er i perioden 1998-2000 sket et klart fald i tidsforbruget ved ansættelserne af professorer, lektorer og adjunkter og det gennemsnitlige tidsforbrug har i de sidste år inden for alle tre stillingskategorier været mærkbart mindre end tidligere. En alt større del af stillingerne er blevet besat inden for højst seks måneder efter ansøgningsfristens udløb, som i den nugældende bekendtgørelse er fastsat som den tidsramme inden for hvilken beslutning om ansættelse normalt skal træffes. Der er dog betydelige variationer i tidsforbruget både imellem hovedområderne og imellem institutionerne. Og en væsentlig del af professoransættelserne kræver stadig langt mere end et år.

Den gennemsnitlige tid fra ansøgningsfristens udløb til den endelige beslutning om ansættelse i stillingsbesættelserne i 1998-2000 var godt 10 måneder for professorer, 4,6 måneder for lektorer og fire måneder for adjunkter. Mediantiden var lidt over otte måneder for professorer, fire måneder for lektorer og 3,3 måneder for adjunkter (se tabel 6.8).

Tabel 6.8 Nøgletal om tidsforbruget fra ansøgningsfristens udløb til beslutning om ansættelse ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000. Antal måneder

	Professorer	Lektorer	Adjunkter
Gennemsnitligt tidsforbrug	10,2	4,6	4,0
Mediantid	8,4	4,0	3,3
Minimumstid	0,2	0,3	0,3
Maksimumstid	41,4	22,4	14,9
Hurtigste kvartil – "brugte mindre end"	5,7	2,7	2,1
Fjerde kvartil – "brugte mere end"	13,4	5,6	5,3

De hurtigste professor-, lektor- og adjunktansættelser blev gennemført på 1-2 uger. Den mest tidskrævende professoransættelse strakte sig over næsten tre og et halvt år (41 mdr.) fra ansøgningsfristens udløb til ansættelsesbeslutningen. Den længste lektor- og adjunktansættelse krævede henholdsvis 22 og 15 måneder.

En fjerdedel af alle professoransættelser blev gennemført på lidt under seks måneder, mens den mest tidskrævende fjerdedel strakte sig over mere end 13 måneder. Af både lektor- og adjunktansættelserne blev den hurtigste fjerdedel gennemført på højst 2-3 måneder, mens den mest tidskrævende kvartil af ansættelserne tog mindst 5-6 måneder.

Omkring halvdelen af både lektor- og adjunktansættelserne krævede højst fire måneder fra ansøgningsfristens udløb til, at stillingerne var besat. Af professorstillingerne blev næsten halvdelen (46 %) besat inden for højst otte måneder fra ansøgningsfristens udløb.

Omkring fire femtedele af alle adjunkt- og lektorstillinger blev besat inden for et halvt år efter ansøgningsfristens udløb, mens omkring tre fjerdedele af professorstillingerne stadig var ubesat et halvt år efter ansøgningsfristens udløb (se tabel 6.9).

Tabel 6.9 Tidsforbrug fra ansøgningsfristens udløb til beslutning om ansættelse ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000

Måneder	Professorer		Lektorer		Adjunkter	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
0-2	6	3	70	11	83	20
2-4	11	6	236	38	162	38
4-6	33	17	177	29	98	23
6-8	39	20	75	12	50	12
8-12	45	23	43	7	23	5
12-16	26	13	7	1	6	1
16 el. mere	33	17	6	1	0	
I alt	193	100	614	100	422	100

Der er i alle tre stillingskategorier mærkbare forskelle mellem hovedområderne i det gennemsnitlige tidsforbrug i ansættelsesforløbet. Generelt er tiden fra ansøgningsfristens udløb til ansættelsesbeslutningen klart længere inden for sundhedsvidenskab og humaniora end inden for øvrige områder. Mens professoransættelserne inden for humaniora og sundhedsvidenskab i 1998-2000 i gennemsnit krævede 14-15 måneder blev professoraterne inden for øvrige hovedområder i gennemsnit besat på omkring 8-10 måneder. Adjunkt- og lektoransættelserne blev inden for sundhedsvidenskab i gennemsnit gennemført på henholdsvis 7 og 8 måneder, mens de tilsvarende ansættelsesprocesser inden for samfundsvidenskab i gennemsnit krævede cirka 4 måneder (se tabel 6.10).

Tabel 6.10 Gennemsnitligt tidsforbrug fra ansøgningsfristens udløb til beslutning om ansættelse ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort på stillingskategori og hovedområde. Antal måneder

	Professorer		Lektorer		Adjunkter	
	Antal ansættelser	Tidsforbrug	Antal ansættelser	Tidsforbrug	Antal ansættelser	Tidsforbrug
HUM	31	13,6	193	5,0	135	4,8
SAM	30	8,4	109	3,9	97	4,0
NAT	25	9,0	78	5,3	29	3,1
JORD	2	8,9	45	5,7	13	4,7
SUND	57	15,3	80	7,7	47	6,7
TEK	48	10,4	109	5,3	101	4,6
I alt	193	10,2	614	4,6	422	4,0

En sammenligning imellem institutionerne viser, at der også imellem disse er betydelige forskelle i det gennemsnitlige tidsforbrug i ansættelserne. Det gælder først og fremmest i professoransættelserne. Men også i lektor- og adjunktansættelserne er der forskelle mellem institutionerne. Københavns Universitet har haft det klart største tidsforbrug i alle tre stillingskategorier, mens det gennemsnitlige tidsforbrug har været betragteligt mindre især ved Danmarks Farmaceutiske Højskole, Syddansk Universitet og Danmarks Tekniske Universitet (se tabel 6.11). Tabellen viser også, at der er sket et generelt fald i tidsforbruget i ansættelsesprocesserne.

Tabel 6.11 Gennemsnitligt tidsforbrug fra ansøgningsfristens udløb til beslutning om ansættelse ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1997 og 1998-2000, opgjort på stillingskategori og institution. Antal måneder

	Professorer		Lektorer		Adjunkter	
	1997	1998-2000	1997	1998-2000	1997	1998-2000
KU	14,5	13,5	6,4	6,9	5,9	5,9
AU	9,9	9,9	4,6	4,3	4,1	3,7
SDU	9,4	7,3	3,2	3,9	4,8	3,5
RUC	17,0	10,1	7,5	3,7	5,3	4,4
AAU	12,9	9,0	3,4	3,5	4,0	3,1
DTU	13,0	7,0	4,4	3,6	5,3	3,6
KVL	7,9	8,9	4,6	3,8	2,3	3,2
DFH	8,9	5,6	3,1	2,1	5,5	1,4
HHK	13,6	13,2	6,7	4,2	4,9	4,7
HHÅ	7,8	10,5	2,2	3,3	2,8	3,0
DPU	14,9	7,7	5,0	5,2	3,9	2,8
I alt	12,3	10,2	5,2	4,6	4,7	4,0

Af analyserne i kapitel 4 vedrørende ansøgerfeltets størrelse og konkurrencen om stillingerne fremgik, at der er betydelige forskelle mellem hovedområderne i antallet af ansøgere per stilling og at der for eksempel inden for humaniora er en markant større andel af stillinger med flere ansøgere end inden for teknik. Mens halvdelen af alle stillingsbesættelser i 1998-2000 inden for teknik kun havde én ansøger var andelen inden for humaniora kun 16 %. Og mens kun en fjerdedel af stillingsbesættelserne inden for teknik havde flere end tre ansøgere var andelen inden for humaniora 51 % (se tabel 4.7).

En mulig årsag til den store spredning i ansættelsesprocessernes længde og til de forholdsvis klare forskelle mellem hovedområderne i tidsforbruget kunne derfor være forskellene i ansøgningstrykket. En sammenligning mellem antallet af ansøgere i de enkelte stillingsbesættelser og tidsforbruget i ansættelsesprocesserne – fra ansøgningsfristens udløb til ansættelsesbeslutningen – viser imidlertid ingen korrelation

mellem tidsforbruget og antallet af ansøgere, dvs. ansættelsesprocessens længde ser ud til at være uafhængig af antallet af ansøgere.

6.3 Sammendrag om forhold i ansættelsesprocessen

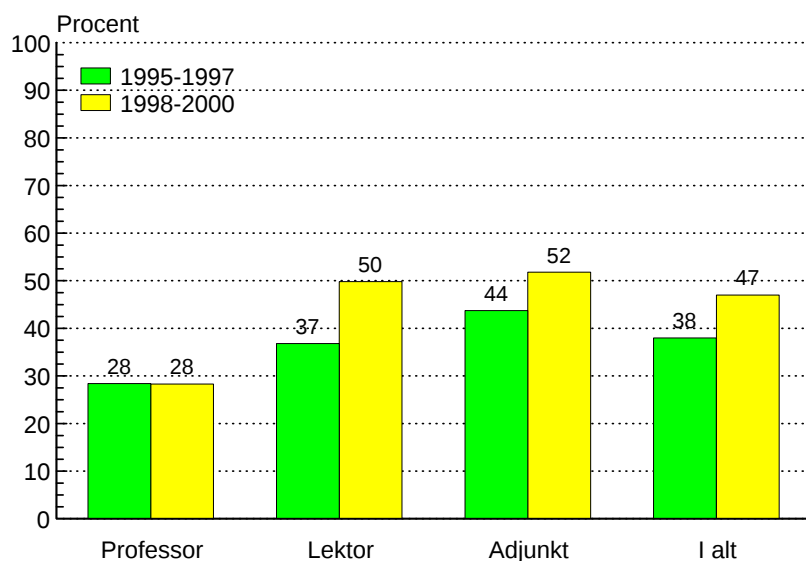
Bedømmelsesudvalgenes sammensætning

Ved professor-, lektor- og adjunktansættelserne på universiteterne i 1998-2000 var der i alt næsten 4200 bedømmelsesudvalgsmedlemmer. Heraf var 81 % mænd. Cirka 16 % af medlemmerne var udlændinge. Ved professoransættelserne var der godt 700 bedømmelsesudvalgsmedlemmer. Af disse var 91 % mænd. Lidt over 40 % var udlændinge. Ved lektoransættelserne var der cirka 2000 og ved adjunktansættelserne cirka 1400 bedømmelsesudvalgsmedlemmer. I begge fald var omkring fire femtedele af udvalgsmedlemmerne mænd.

Af de bedømmelsesudvalg, som havde tre medlemmer, havde 54 % et flertal af medlemmer, som ikke var ansat ved den pågældende institution, og af de udvalg, som havde fem medlemmer, havde to tredjedele mindst tre institutionseksterne medlemmer. Af trepersonersudvalgene for professorer havde 80 % to eller tre institutionseksterne medlemmer. I lidt mindre end 2 % af alle bedømmelsesudvalg i 1998-2000 var der kun institutionsinterne medlemmer.

Der var udenlandske medlemmer i 35 % af alle bedømmelsesudvalg. Ved professoransættelserne var andelen 81 %, ved lektoransættelserne 30 % og ved adjunktansættelserne 21 %.

Figur 6.5 Andel af bedømmelsesudvalg ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, hvor der var både mandlige og kvindelige medlemmer

Lidt under halvdelen (47 %) af bedømmelsesudvalgene havde både mandlige og kvindelige medlemmer, mens 52 % kun havde mandlige og mindre end én procent kun kvindelige. Andelen af bedømmelsesudvalg med medlemmer af begge køn var klart højere i 1998-2000 end i 1995-1997 (se figur 6.5).

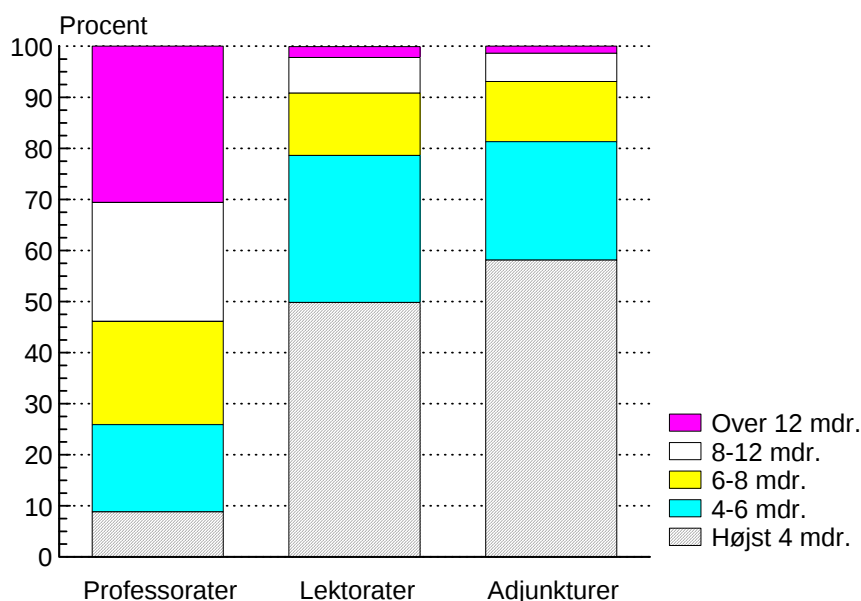
Ved de stillingsbesættelser, hvor der var kvindelige ansøgere, havde to tredjedele (66 %) af bedømmelsesudvalgene kvindelige medlemmer. Ved de stillingsbesættelser, hvor der kun var kvindelige ansøgere, havde 62 % af bedømmelsesudvalgene både mandlige og kvindelige medlemmer, 35 % havde kun mandlige og 3 % kun kvindelige medlemmer. Ved de stillingsbesættelser, hvor der kun var mandlige ansøgere, havde lidt mindre end en fjerdedel af udvalgene medlemmer af begge køn.

Tidsforbruget i ansættelsesprocessen

Den gennemsnitlige tid fra ansøgningsfristens udløb til den endelige beslutning om ansættelse var godt 10 måneder for professorer, 4,6 måneder for lektorer og fire måneder for adjunkter.

En fjerdedel af alle professoransættelser blev gennemført inden for højst seks måneder, mens den mest tidskrævende fjerdedel strakte sig over mere end 13 måneder. Af både lektor- og adjunktansættelserne blev den hurtigste fjerdedel gennemført på højst 2-3 måneder, mens den mest tidskrævende fjerdedel krævede mindst 5-6 måneder.

Figur 6.6 Tidsforbrug fra ansøgningsfristens udløb til beslutning om ansættelse ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000

Tidsforbruget i ansættelserne var klart større inden for sundhedsvidenskab og humaniora end inden for øvrige hovedområder. Blandt institutionerne udmærkede Københavns Universitet sig inden for alle tre stillingskategorier, uanset hovedområde, med et større tidsforbrug i ansættelserne end øvrige institutioner.

Afslutningsvis skal bemærkes, at der ved en revision af ansættelsesbekendtgørelsen i år 2000 blev fastsat, at institutionens ledelse normalt senest seks måneder efter ansøgningsfristens udløb skal træffe beslutning om, hvem der skal ansættes. Da bekendtgørelsen først er trådt i kraft i september år 2000 har den endnu ikke haft indflydelse på ansættelserne i nærværende undersøgelse. Det kan dog konstateres, at omkring fire femtedele af både adjunkt- og lektoransættelserne, men kun en fjerdedel af professoransættelserne i 1998-2000 blev gennemført inden for bekendtgørelsens norm på seks måneder (se figur 6.6).

I de ovenfor anførte tider er ikke medregnet den tid, der strækker sig fra tidspunktet for beslutningen om at opslå en stilling og frem til tidspunktet for ansøgningsfristens udløb. Denne fase krævede ved professoransættelser i gennemsnit tre måneder og i lektor- og adjunktansættelser to måneder.

Den dominerende del af tidsforbruget i den samlede ansættelsesproces gælder bedømmelsesudvalgets arbejde, dvs. tiden fra ansøgningsfristens udløb til afleveringen af udvalgets indstilling. Denne fase krævede i gennemsnit otte måneder ved professoransættelser og godt tre måneder ved lektor- og adjunktansættelser. Det hurtigste element i det samlede ansættelsesforløb var tiden fra aflevering af bedømmelsesudvalgets indstilling og til selve ansættelsesbeslutningen. Denne fase krævede i gennemsnit to måneder for professoransættelser og cirka én måned ved lektor- og adjunktansættelser.

Tabeloversigt

Tabel 2.1 Videnskabeligt personale ved de 11 universitetsinstitutioner 31.12.2000, opgjort på stillingskategorier og videnskabelige hovedområder. Antal personer

Tabel 2.2 Personale i professor-, lektor- og adjunktstillinger samt i forskningsprofessor-, forskningslektor- og forskningsadjunktstillinger 31.12.2000. Fordeling på videnskabelige hovedområder. Procent

Tabel 2.3 Professorbestanden (ordinære stillinger) ved universitetsinstitutionerne 1985-2000, opgjort på videnskabelige hovedområder. Antal personer

Tabel 2.4 Lektorbestanden (ordinære stillinger) ved universitetsinstitutionerne 1985-2000, opgjort på videnskabelige hovedområder. Antal personer

Tabel 2.5 Bestanden af forskningslektorer ved universitetsinstitutionerne 1993-2000, opgjort på videnskabelige hovedområder. Antal personer

Tabel 2.6 Bestanden af adjunkter ved universitetsinstitutionerne 1993-2000, opgjort på videnskabelige hovedområder. Antal personer

Tabel 2.7 Bestanden af forskningsadjunkter ved universitetsinstitutionerne 1993-2000, opgjort på hovedområder. Antal personer

Tabel 2.8 Antal kvinder i det videnskabelige personale (eksklusive stipendiater og ph.d.-studerende) ved universitetsinstitutionerne 31.12.2000, opgjort på stillingskategorier og hovedområder

Tabel 2.9 Videnskabeligt personale ved universiteterne i Danmark ultimo 1995, 1997, og 2000, opgjort på stillingskategorier og køn. Antal personer

Tabel 2.10 Kvinder blandt universiteternes videnskabelige personale ultimo 1993, 1995, 1997 og 2000

Tabel 2.11 Andel af kvinder blandt ordinære professorer, lektorer og adjunkter i 1995, 1997 og 2000, opgjort efter videnskabelige hovedområder. Procent

Tabel 2.12 Andel af kvinder blandt ph.d.'er færdiguddannet i 1996-1999 samt blandt adjunkter og forskningsadjunkter 31.12.2000, opgjort på videnskabelige hovedområder. Procent

Tabel 3.1 Antal ansættelser i professor-, lektor- og adjunktstillinger i 1995-2000, opgjort på stillingskategorier og ansættelsesår

Tabel 3.2 Antal ansættelser i professor-, lektor- og adjunktstillinger i 1998-2000, opgjort på videnskabelige hovedområder og ansættelsesår

Tabel 3.3 Antal ansættelser i professor-, lektor- og adjunktstillinger i 1998-2000, opgjort på institutioner og ansættelsesår

Tabel 3.4 Professor- og lektorbestanden 31.12.2000 samt professor- og lektoransættelser i 1995-2000, opgjort på institutioner

Tabel 3.5 Professor- og lektorbestanden 31.12.2000 samt professor- og lektoransættelser i 1995-2000, opgjort på videnskabelige hovedområder

Tabel 3.6 Ansættelser i forskningsprofessor-, forskningslektor- og forskningsadjunktstillinger i 1995-2000

Tabel 3.7 Antal professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort på hovedområder, stillingskategorier og den ansattes køn

- Tabel 3.8** Antal professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort på institutioner, stillingskategorier og den ansattes køn
- Tabel 3.9** Andel af kvinder blandt professorer, lektorer og adjunkter, der blev ansat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, opgjort på hovedområder. Procent
- Tabel 3.10** Andel af kvinder blandt professorer, lektorer og adjunkter, der blev ansat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, opgjort på institutioner. Procent
- Tabel 3.11** Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 uden kvindelige ansøgere
- Tabel 3.12** Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 uden mandlige ansøgere
- Tabel 3.13** Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 uden kvalificerede kvindelige ansøgere
- Tabel 3.14** Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 uden kvalificerede mandlige ansøgere
- Tabel 3.15** Antal professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter ansøgernes køn
- Tabel 3.16** Antal professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter de kvalificerede ansøgere køn
- Tabel 3.17** Kønsfordelingen i professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, hvor der var både mandlige og kvindelige ansøgere til stillingerne. Opgjort på hovedområder og den ansattes køn
- Tabel 3.18** Kønsfordelingen i professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, hvor der var både kvalificerede mandlige og kvindelige ansøgere til stillingerne. Opgjort på hovedområder efter den ansattes køn
- Tabel 3.19** Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 fordelt efter den ansattes køn, når der var både kvalificerede mandlige og kvindelige ansøgere
- Tabel 3.20** Professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter antal kvindelige ansøgere per stilling
- Tabel 3.21** Professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter antal mandlige ansøgere per stilling
- Tabel 3.22** Professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter antal kvalificerede kvindelige ansøgere per stilling
- Tabel 3.23** Professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter antal kvalificerede mandlige ansøgere per stilling
- Tabel 3.24** Antal ansøgere, kvalificerede ansøgere og ansættelser i professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort på stillingskategorier og køn
- Tabel 4.1** Antal ansøgere og antal heraf bedømt kvalificerede til professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1995-1997 og 1998-2000, opgjort på stillingskategori og ansættelsesår
- Tabel 4.2** Kønsfordelingen blandt ansøgere til professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort på stillingskategorier og hovedområder
- Tabel 4.3** Kønsfordelingen blandt kvalificerede ansøgere til professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort på stillingskategorier og videnskabelige hovedområder
- Tabel 4.4** Andel af udlændinge blandt ansøgerne til professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort på stillingskategorier og videnskabelige hovedområder
- Tabel 4.5** Andel af udlændinge blandt ansøgere, der blev bedømt kvalificerede til professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort på stillingskategorier og videnskabelige hovedområder

- Tabel 4.6** Professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter antal ansøgere per stilling
- Tabel 4.7** Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 opgjort efter antal ansøgere per stilling. Andel af stillingerne med henholdsvis 1, 2, 3 og flere ansøgere per stilling. Procent
- Tabel 4.8** Professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, opgjort efter antal kvalificerede ansøgere per stilling
- Tabel 4.9** Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort efter antal kvalificerede ansøgere per stilling. Andel af stillingerne med henholdsvis 1, 2, 3 og flere kvalificerede ansøgere per stilling. Procent
- Tabel 4.10** Professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000 med kun én kvalificeret ansøger, opgjort på institutioner
- Tabel 4.11** Andel af professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, hvor der var udenlandske ansøgere henholdsvis kvalificerede udenlandske ansøgere, opgjort på videnskabelige hovedområder og stillingskategori. Procent
- Tabel 4.12** Andel af professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1998-2000, hvor der var udenlandske ansøgere henholdsvis kvalificerede udenlandske ansøgere, opgjort på institution og stillingskategori. Procent
- Tabel 4.13** Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort efter antal kvalificerede danske ansøgere per stilling. Andel af stillinger med henholdsvis 0, 1, 2, 3 og flere kvalificerede danske ansøgere per stilling. Procent
- Tabel 4.14** Andel af professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, hvor stillingerne blev slået op internationalt. Opgjort på stillingskategori og videnskabeligt hovedområde
- Tabel 4.15** Andel af professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, hvor stillingerne blev slået op internationalt. Opgjort på stillingskategori og institution
- Tabel 5.1** Rekrutteringsalder for professorer, lektorer og adjunkter, der blev ansat i 1998-2000, opgjort på alderskategorier
- Tabel 5.2** Gennemsnitlig rekrutteringsalder ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000
- Tabel 5.3** Andel af professorer, lektorer og adjunkter ansat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, der forud for ansættelsen var ansat ved den samme institution, opgjort efter videnskabelige hovedområder
- Tabel 5.4** Andel af professorer, lektorer og adjunkter ansat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, der forud for ansættelsen var ansat ved den samme institution, opgjort efter institution og stillingskategori
- Tabel 5.5** Ansættelser i videnskabelige stillinger i 1998-2000 fordelt efter de ansattes seneste ansættelsessted forud før den aktuelle ansættelse
- Tabel 6.1** Bedømmelsesudvalg med 3 medlemmer ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort efter antal medlemmer, der ikke var ansat ved den pågældende institution
- Tabel 6.2** Antal bedømmelsesudvalgsmedlemmer ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort på stillingskategori, køn og nationalitet
- Tabel 6.3** Bedømmelsesudvalgenes sammensætning ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort på stillingskategorier og køn
- Tabel 6.4** Bedømmelsesudvalg ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1995-2000, hvor der var både mænd og kvinder i udvalgene

- Tabel 6.5** Bedømmelsesudvalg ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, hvor der var både mandlige og kvindelige udvalgsmedlemmer, opgjort på hovedområde og stillingskategori
- Tabel 6.6** Andel af bedømmelsesudvalg ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, hvor der var både mandlige og kvindelige medlemmer. Procent
- Tabel 6.7** Bedømmelsesudvalgenes sammensætning ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort efter kønsfordelingen blandt ansøgerne
- Tabel 6.8** Nøgletal om tidsforbruget fra ansøgningsfristens udløb til beslutning om ansættelse ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000. Antal måneder
- Tabel 6.9** Tidsforbrug fra ansøgningsfristens udløb til beslutning om ansættelse ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000
- Tabel 6.10** Gennemsnitligt tidsforbrug fra ansøgningsfristens udløb til beslutning om ansættelse ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, opgjort på stillingskategori og hovedområde. Antal måneder
- Tabel 6.11** Gennemsnitligt tidsforbrug fra ansøgningsfristens udløb til beslutning om ansættelse ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1997 og 1998-2000, opgjort på stillingskategori og institution. Antal måneder

Figuroversigt

- Figur 2.1** Videnskabeligt personale i ordinære og supplerende stillinger ved universitetsinstitutionerne 31.12.2000, opgjort efter videnskabeligt hovedområde og stillingskategori
- Figur 2.2** Videnskabeligt personale i ordinære og supplerende stillinger ved universitetsinstitutionerne 31.12.2000 fordelt på stillingskategorier
- Figur 2.3** Gennemsnitligt antal lektorer per professor ved universitetsinstitutionerne 31.12.2000, opgjort på videnskabelige hovedområder
- Figur 2.4** Gennemsnitligt antal lektorer per professor ved universitetsinstitutionerne 31.12.2000, opgjort på institutioner
- Figur 2.5** Universiteternes videnskabelige personale 31.12.1995 og 31.12.2000, opgjort på stillingskategorier (inkl. både ordinære og supplerende stillinger). Antal personer
- Figur 2.6** Det kvindelige henholdsvis mandlige forskerpersonale ved universitetsinstitutionerne 31.12.2000 fordelt på videnskabelige hovedområder (både ordinære og supplerende stillinger)
- Figur 2.7** Andel af kvinder blandt professorer, lektorer og adjunkter på universiteterne ultimo 1993, 1995, 1997 og 2000 (både ordinære og supplerende stillinger), opgjort efter stillingskategorier
- Figur 2.8** Andel af kvinder i universiteternes samlede videnskabelige personale (professorer, lektorer og adjunkter i ordinære og supplerende stillinger) ultimo 1993, 1995, 1997 og 2000, opgjort på videnskabelige hovedområder
- Figur 2.9** Andel af kvinder i universiteternes samlede videnskabelige personale (professorer, lektorer og adjunkter i ordinære og supplerende stillinger) ultimo 1993, 1995, 1997 og 2000, opgjort efter institutioner
- Figur 3.1** Professorstaben 31.12.2000, opgjort efter tidspunktet for ansættelse
- Figur 3.2** Kønsfordeling blandt professorer, lektorer og adjunkter, der blev ansat i 1998-2000, opgjort efter stillingskategorier
- Figur 3.3** Andel af professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 uden henholdsvis kvalificerede mandlige og kvindelige ansøgere
- Figur 3.4** Kønsfordeling blandt professorer, lektorer og adjunkter, der blev ansat i 1998-2000, ved stillingsbesættelser, hvor der var både kvalificerede kvindelige og mandlige ansøgere
- Figur 4.1** Professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000 efter antal kvalificerede ansøgere per stilling
- Figur 4.2** Andel af professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000, hvor der kun var én kvalificeret ansøger per stilling
- Figur 4.3** Andel af professor-, lektor- og adjunktstillinger, der blev besat i 1995-1997 og 1998-2000, hvor der var henholdsvis udenlandske ansøgere og kvalificerede udenlandske ansøgere
- Figur 4.4** Andel af professorstillinger, der blev besat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, hvor stillingerne blev slået op internationalt. Opgjort på videnskabelige hovedområder
- Figur 5.1** Rekrutteringsalder for professorer og lektorer, der blev ansat i 1998-2000
- Figur 5.2** Rekrutteringsalder for professorer, der blev ansat i 1995-1997 og 1998-2000

- Figur 5.3** Andel af professorer, lektorer og adjunkter ansat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, der forud for ansættelsen var ansat ved den samme institution
- Figur 5.4** Andel af professorer, lektorer og adjunkter ansat i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, der forud for ansættelsen var ansat ved den samme institution, opgjort efter institutioner
- Figur 6.1** Andel af bedømmelsesudvalg ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, hvor der kun var mænd i udvalgene
- Figur 6.2** Andel af bedømmelsesudvalg ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, hvor der var både mænd og kvinder i udvalgene, opgjort på videnskabelige hovedområder
- Figur 6.3** Andel af bedømmelsesudvalg ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, hvor der udelukkende var mandlige medlemmer i udvalgene, opgjort på institutioner
- Figur 6.4** Andel af professor-, lektor- og adjunktstillinger i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000 med kun kvindelige ansøgere, hvor der kun var mænd i bedømmelsesudvalgene
- Figur 6.5** Andel af bedømmelsesudvalg ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i henholdsvis 1995-1997 og 1998-2000, hvor der var både mandlige og kvindelige medlemmer
- Figur 6.6** Tidsforbrug fra ansøgningsfristens udløb til beslutning om ansættelse ved professor-, lektor- og adjunktansættelser i 1998-2000

Undersøgelsens datamateriale

Undersøgelsens datagrundlag omhandler det videnskabelige personale ved de 11 nedenfor nævnte universitetsinstitutioner, som er omfattet af Universitetsloven og som i undersøgelsesperioden sorterede under Undervisningsministeriet og Forskningsministeriet.

Københavns Universitet (KU)
Aarhus Universitet (AU)
Syddansk Universitet (SDU)
Roskilde Universitetscenter (RUC)
Aalborg Universitet (AAU)
Danmarks Tekniske Universitet (DTU)
Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL)
Danmarks Farmaceutiske Højskole (DFH)
Handelshøjskolen i København (HHK)
Handelshøjskolen i Århus (HHÅ)
Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU)

Det nyindsamlede datamateriale, som præsenteres i rapporten, dækker treårsperioden 1998-2000. Herudover benytter undersøgelsen sig af data fra tilsvarende tidligere forskerrekutteringsundersøgelser.¹ Datamaterialet i rapporten omfatter således oplysninger dels om universitetspersonalets størrelse og sammensætning i 1993-2000, dels om stillingsbesættelserne i 1995-2000. I undersøgelsen indgår personale i både ordinære og supplerende stillinger, dvs. såvel professorer, lektorer og adjunkter som forskningsprofessorer, forskningslektorer og forskningsadjunkter. Materialet omfatter både personale aflønnet med basismidler og med eksterne midler.

Oplysningerne om stillingsbesættelser omfatter i princippet samtlige ansættelser i både vari-ge og tidsbegrænsede stillinger, hvor beslutning om ansættelse blev truffet i årene 1995-2000, uanset dato for stillingsopslag, ansøgningsfristens udløb eller tiltrædelse. Kun ansættelser i fuldtidsstillinger er inkluderet. Vikariat og rene undervisningsstillinger indgår ikke, og for de tidsbegrænsede stillinger gælder, at ansættelserne er af mindst ét års varighed.

Bestandsoplysningerne er indberettet af institutionerne fakultetsvist eller med en tilsvarende hovedområdeinddeling. Stillinger inden for f.eks. de sundhedsvidenskabelige fakulteter og ved DFH er derfor i sin helhed henregnet til sundhedsvidenskab, mens alle stillinger ved KVL er henregnet til jordbrugs- og veterinærvidenskab, og alle stillinger ved DTU til teknik,

¹ Jf. Ståhle, B. (1998), *Kvinder og mænd i dansk universitetsforskning i 1990'erne*, København: Undervisningsministeriet samt Ståhle, B. (1999), *Alder, køn og rekruttering i dansk universitetsforskning*, København: UNI-C.

på trods af at der i alle tre tilfælde er stillinger, der på basis af deres fagområde i stedet kunne henregnes til naturvidenskab. Teologi er inkluderet i humaniora og jura i samfundsvidenskab.

Stillingsbesættelserne er registreret efter såvel hovedområde som institut og fagområde. I rapporten er tabeller og analyser dog begrænset til hovedområde- og institutionsniveau.

I rapporten er anvendt nedenstående hovedområdeinddeling.

Humaniora (HUM)
 Samfundsvidenskab (SAM)
 Naturvidenskab (NAT)
 Jordbrugs- og veterinærvidenskab (JORD)
 Sundhedsvidenskab (SUND)
 Teknisk-videnskab (TEK)

Datamaterialet er indsamlet ved årlige indberetninger fra institutionerne ved hjælp af tre forskellige oplysningsskemaer, ét for bestandsoplysninger, ét for aldersoplysninger og ét for stillingsbesættelser.

For stillingsbesættelserne har institutionerne for hver ansættelse udfyldt et skema som belyser dels stillingsopslag, stillingens finansiering, den ansattes køn, alder, statsborgerskab, tidligere stillingskategori og ansættelsessted, dels antallet af mandlige og kvindelige ansøgere henholdsvis kvalificerede ansøgere, dels antallet af udlændinge blandt ansøgerne henholdsvis de kvalificerede. Herudover er der også oplyst bedømmelsesudvalgets sammensætning, datoerne for de forskellige beslutninger i ansættelsesprocessen samt forekomsten af indsigelser mod bedømmelsesudvalgets sammensætning og indstilling.

Det indsamlede datamateriale omfatter over 100.000 oplysninger om universiteternes videnskabelige personale og de godt 3000 stillingsbesættelser, der blev gennemført i 1995-2000. Der er gennemført en detaljeret datakontrol og verificering af materialet. Efter datarensningen er oplysningerne om bestanden og stillingsbesættelserne for alle de centrale variabler konsistente, og i alle tvivlstilfælde er oplysningerne blevet verificeret hos institutionerne. Det skal dog bemærkes, at mens materialet om professor-, lektor- og adjunktansættelserne omfatter samtlige stillingsbesættelser i 1995-2000, så har institutionerne kun indberettet en del af ansættelserne i de supplerende forskningsprofessor-, forskningslektor- og forskningsadjunktstillinger.